

**CENTRUM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
A HODNOCENÍ KRAJINY**

PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU CHKO BESKYDY

*OBJEDNATEL:
ZPRACOVATEL:*

**AOPK ČR
EKOTOXA s.r.o.**

ŘÍJEN 2016

© **EKOTOXA s.r.o.**

Fišova 403/7, 602 00 Brno, Černá Pole

tel. 558 900 010, fax 558 900 011, e-mail: emc@ekotoxa.cz

Název dokumentu: Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy

Zadavatel: Česká republika - Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 - Chodov

Odpovědný zástupce zadavatele:

RNDr. František Pelc
Kontaktní osoba:
Ing. Vladimír Mikeš
Vedoucí oddělení ochrany krajiny
AOPK ČR, ústřední pracoviště
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
Tel.: 283 069 233
E-mail: vladimir.mikes@nature.cz

Zpracovatel:

EKOTOXA s.r.o.

Fišova 7, 602 00 Brno – Židenice
Odpovědný zástupce zpracovatele vyhodnocení:
Dr. Ing. Jiří Vrubel
Email: emc@ekotoxa.cz
Tel.: 558 900 010

Řešitelský tým:

Mgr. Petr Birklen

Mgr. Zdeněk Frélich

Ing. Eva Brhelová

Mgr. Klára Rausová

Mgr. Přemysl Pavka

Bc. Tomáš Mühr

Mgr. Pavla Škarková

Ing. Eva Birgusová

Ing. Jiří Hon

Obsah materiálu:

Textová část

- Hlavní zpráva
- Příloha č. 1 - Kategorizace sídel

Grafické přílohy:

- Mapová část Přílohy č. 1 - Kategorizace sídel

Digitální podoba na DVD

- Textová část ve formátu MS Word a Pdf
- Mapová část Přílohy č. 1 - Kategorizace sídel ve formátu Pdf
- Digitální mapové podklady ve formátu shp a mxd

OBSAH

1.	ÚVOD.....	11
1.1	CÍL STUDIE A OBSAH ZADÁNÍ	11
STUDIE VYCHÁZÍ ZE ZADÁNÍ, KTERÉ JE SPECIFIKOVÁNO VE SMLouvĚ O DÍLO UZAVŘENÉ V SRPNU R. 2016. PŘEDMĚTEM TĚTO SMLOUVY JE ZPRACOVÁNÍ “PREVENTIVNÍ HODNOCENÍ KRAJINNÉHO RÁZU CHKO BESKYDY”.		
KONKRÉTNÍ STRUKTURA VYCHÁZÍ Z METODICKÝCH LISTŮ AOPK ČR Z R. 2016 A JE PODROBNĚJI SPECIFIKOVÁNA V PŘÍLOZE K TĚTO SMLouvĚ O DÍLO. STRUČNÝ OBSAH TĚTO PŘÍLOHY UVÁDÍME ZDE:		
1.1.1	<i>Cíle studie</i>	12
1.2	VYMEZENÍ HODNOCENÉHO ÚZEMÍ	12
2.	METODICKÁ VÝCHODISKA.....	14
2.1	HLAVNÍ POUŽÍVANÉ POJMY	14
2.2	POPIS POUŽITÉ METODY HODNOCENÍ	16
3.	CHARAKTERISTIKA KRAJINNÉHO RÁZU HODNOCENÉHO ÚZEMÍ.....	18
3.1	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	18
3.2	PŘÍRODNÍ PODMÍNKY	21
3.2.1	<i>Klimatická charakteristika</i>	21
3.2.2	<i>Geologická charakteristika</i>	21
3.2.3	<i>Geomorfologická charakteristika</i>	22
3.2.4	<i>Hydrologická charakteristika</i>	24
3.2.5	<i>Pedologická charakteristika</i>	25
3.2.6	<i>Biogeografické členění</i>	26
3.2.6.1	Bioregiony	26
3.2.6.2	Biochory	28
3.2.7	<i>Potenciální vegetace</i>	29
3.2.8	<i>Zemědělství</i>	30
3.2.9	<i>Lesy a lesní hospodářství</i>	30
3.2.9.1	Historický vývoj	30
3.2.9.2	Přírodní lesní oblasti	32
3.2.9.3	Soubory lesních typů	33
3.2.9.4	Současné zastoupení dřevin a přirozená druhová skladba	34
3.2.9.5	Poškození lesních porostů	35
3.2.9.6	Lesy a krajinný ráz	36
3.2.10	<i>Chráněná území a zonace</i>	38
3.2.10.1	Zonace CHKO Beskydy	38
3.2.10.2	Maloplošná zvláště chráněná území	39
3.2.10.3	Natura 2000	42
3.2.11	<i>Členění krajiny dle přítomnosti přírodních hodnot</i>	42
3.3	KULTURNĚ HISTORICKÝ VÝVOJ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ	45
3.3.1	<i>Stručná historie území</i>	45
3.3.2	<i>Architektura a charakter staveb</i>	48
3.3.2.1	Struktura zástavby	50
3.3.3	<i>Kulturní hodnoty v území</i>	51
3.3.3.1	Památkové zóny a rezervace	53
3.4	PERCEPČNÍ (VIZUÁLNÍ) HODNOCENÍ ÚZEMÍ	55
3.4.1	<i>Charakter krajinné scény</i>	55
3.4.2	<i>Krajinné horizonty</i>	56
3.4.3	<i>Krajinné dominanty</i>	57
3.4.4	<i>Vizuální citlivost krajiny</i>	58
4.	OBLASTI A MÍSTA KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH CHARAKTERISTIKY	61
4.1	POSTUP ZPRACOVÁNÍ	61

4.2	OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY	66
4.2.1	<i>Oblast krajinného rázu 1 - Těšínské Slezsko</i>	66
4.2.2	<i>Oblast krajinného rázu 2 – Lašsko</i>	69
4.2.3	<i>Oblast krajinného rázu 3 – Valašsko</i>	70
4.2.4	<i>Oblast krajinného rázu 4 – Kravařsko</i>	73
4.3	MÍSTA KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH CHARAKTERISTIKY	74
4.3.1	<i>MKR 1.1 - Třinecko – Jablunkovsko</i>	74
4.3.2	<i>MKR 1.2 - Těšínské Beskydy</i>	77
4.3.3	<i>MKR 1.3 - Zadní Hory</i>	80
4.3.4	<i>MKR 2 - Lašsko</i>	83
4.3.5	<i>MKR 3.1 - Frenštátsko</i>	87
4.3.6	<i>MKR 3.2 - Radhošťský hřbet</i>	90
4.3.7	<i>MKR 3.3 - Bečvy</i>	93
4.3.8	<i>MKR 3.4 - Údolí Bílé Ostravice</i>	96
4.3.9	<i>MKR 3.5 - Rožnovsko</i>	99
4.3.10	<i>MKR 3.6 - Bystřicko</i>	102
4.3.11	<i>MKR 3.7 - Údolí Vsetínských Bečvy</i>	105
4.3.12	<i>MKR 3.8 - Javorníky</i>	108
4.3.13	<i>MKR 3.9 - Velké Karlovice</i>	111
4.3.14	<i>MKR 3.10 - Hornolidečsko</i>	114
4.3.15	<i>MKR 4.1 - Kravařsko</i>	118
5.	KATEGORIZACE SÍDEL	121
6.	DISKUZE	125
7.	PŘEHLED ZÁKLADNÍ LITERATURY A INFORMAČNÍCH ZDROJŮ	126

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1:PŘEHLED OBCÍ A KATASTRÁLNÍCH ÚZEMÍ V CHKO BESKYDY – MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ	19
TABULKA 2:PŘEHLED OBCÍ A KATASTRÁLNÍCH ÚZEMÍ V CHKO BESKYDY – ZLÍNSKÝ KRAJ	20
TABULKA 3:PODÍL JEDNOTLIVÝCH DŘEVIN (PŘÍKLAD VÝVOJE DRUHOVÉ SKLADBY NA LS OSTRAVICE 1840 – 1995	34
TABULKA 4:ZONACE NA ÚZEMÍ CHKO BESKYDY (HA).....	38
TABULKA 5:PŘEHLED MZCHŮ NA ÚZEMÍ CHKO BESKYDY NA ÚZEMÍ CHKO BESKYDY	40
TABULKA 6:ZÁKLADNÍ INFORMACE O EVL BESKYDY	42
TABULKA 7:ZÁKLADNÍ INFORMACE O PO BESKYDY	42
TABULKA 8:ZÁKLADNÍ INFORMACE O PO HORNÍ VSACKO	42
TABULKA 9: VYMEZENÍ OBLASTÍ A MÍST KRAJINNÉHO RÁZU.....	62

SEZNAM OBRÁZKŮ, MAP A KARTOGRAMŮ

OBRÁZEK 1: CHKO BESKYDY – VYMEZENÍ ÚZEMÍ A ZÁKLADNÍCH ADMINISTRATIVNÍCH HRANIC	13
OBRÁZEK 2: CHKO BESKYDY – ŠIRŠÍ VZTAHY	18
OBRÁZEK 3: ZÁKLADNÍ GEOMORFOLOGICKÉ ČLENĚNÍ	23
OBRÁZEK 4: VODNÍ TOKY	24
OBRÁZEK 5: PŮDNÍ TYPY V CHKO BESKYDY	25
OBRÁZEK 6: BIOREGIONY NA ÚZEMÍ CHKO BESKYDY	26
OBRÁZEK 7: BIOCHORY NA ÚZEMÍ CHKO BESKYDY	28
OBRÁZEK 8: MAPA POTENCIÁLNÍ VEGETACE DLE NEUHÄUSLOVÉ	29
OBRÁZEK 9: ZONACE NA ÚZEMÍ CHKO BESKYDY	38
OBRÁZEK 10: MALOPLOŠNĚ ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ A PTAČÍ OBLASTI	40
OBRÁZEK 11: ČLENĚNÍ ÚZEMÍ NA ZÁKLADĚ KONCENTRACE PŘÍRODNÍCH HODNOT (DLE ARVITA, 2007)	44
OBRÁZEK 12: ETNOGRAFICKÉ ČLENĚNÍ ÚZEMÍ A HRANICE PANSTVÍ	45
OBRÁZEK 13: DOBA ZALOŽENÍ JEDNOTLIVÝCH OBCÍ V CHKO BESKYDY (DLE ČSÚ)	46
OBRÁZEK 14: ROZŠÍŘENÍ A INTENZITA KARPATSKÉ SALAŠNICKÉ KULTURY V CHKO BESKYDY	47
OBRÁZEK 15: PŘÍKLAD STAVBY VHDNĚ ZAČLENĚNÉ DO KRAJINY	50
OBRÁZEK 16: PŘÍKLAD STAVBY NERESPEKTUJÍCÍ TYPICKÝ CHARAKTER BESKYDSKÉ VÝSTAVBY	50
OBRÁZEK 17: KOSTEL PANNY MARIE SNĚŽNÉ – VELKÉ KARLOVICE	51
OBRÁZEK 18: DŘEVĚNÝ KOSTEL NA GRÚNI – STARÉ HAMRY	52
OBRÁZEK 19: VÝZNAMNĚJŠÍ KULTURNÍ HODNOTY OVLIVŇUJÍCÍ KRAJINNÝ RÁZ	53
OBRÁZEK 20: CHARAKTER KRAJINNÉ SCÉNY V CHKO BESKYDY	55
OBRÁZEK 21: VYMEZENÍ HL. KRAJINNÝCH HORIZONTŮ V CHKO BESKYDY	57
OBRÁZEK 22: VIZUÁLNÍ CITLIVOST ÚZEMÍ V CHKO BESKYDY	59
OBRÁZEK 23: VYMEZENÍ OBLASTÍ KRAJINNÉHO RÁZU V CHKO BESKYDY	63
OBRÁZEK 24: VYMEZENÍ OBLASTÍ A MÍST KRAJINNÉHO RÁZU V CHKO BESKYDY	63
OBRÁZEK 25: ČLENĚNÍ MÍST KRAJINNÉHO RÁZU DO PÁSEM ODSUPŇOVANÉ OCHRANY	64
OBRÁZEK 26: VYMEZENÍ OKR 1 – TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY	66
OBRÁZEK 27: VYMEZENÍ OKR 2 – LAŠSKO A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY	69
OBRÁZEK 28: VYMEZENÍ OKR 3 – VALAŠSKO A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY	70
OBRÁZEK 29: VYMEZENÍ OKR 4 – KRAVAŘSKO A ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY	73
OBRÁZEK 30: VYMEZENÍ MKR 1.1 – TŘINECKO - JABLUNKOVSKO	74
OBRÁZEK 31: VYMEZENÍ MKR 1.2 – TĚŠÍNSKÉ BESKYDY	77
OBRÁZEK 32: VYMEZENÍ MKR 1.3 – ZADNÍ HORY	80
OBRÁZEK 33: VYMEZENÍ MKR 2 – LAŠSKO	83
OBRÁZEK 34: VYMEZENÍ MKR 3.1 – FRENŠTÁTSKO	87
OBRÁZEK 35: VYMEZENÍ MKR 3.2 – RADHOŠŤSKÝ HRBET	90
OBRÁZEK 36: VYMEZENÍ MKR 3.3 – BEČVY	93
OBRÁZEK 37: VYMEZENÍ MKR 3.4 – ÚDOLÍ BÍLÉ OSTRAVICE	96
OBRÁZEK 38: VYMEZENÍ MKR 3.5 – ROŽNOVSKO	99
OBRÁZEK 39: VYMEZENÍ MKR 3.6 – BYSTRICKO	102
OBRÁZEK 40: VYMEZENÍ MKR 3.7 – ÚDOLÍ VSETÍNSKÉ BEČVY	105
OBRÁZEK 41: VYMEZENÍ MKR 3.8 – JAVORNÍKY	108
OBRÁZEK 42: VYMEZENÍ MKR 3.9 – VELKÉ KARLOVICE	111
OBRÁZEK 43: VYMEZENÍ MKR 3.10 – HORNOLIDEČSKO	114
OBRÁZEK 44: VYMEZENÍ MKR 4.1 – KRAVAŘSKO	118

1. ÚVOD

1.1 CÍL STUDIE A OBSAH ZADÁNÍ

Studie vychází ze zadání, které je specifikováno ve smlouvě o dílo uzavřené v srpnu r. 2016. Předmětem této smlouvy je zpracování „Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy“. Konkrétní struktura vychází z Metodických listů AOPK ČR z r. 2016 a je podrobněji specifikována v příloze k této smlouvě o dílo. Stručný obsah této přílohy uvádíme zde:

1. **Název studie** - Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy
2. **Cíl studie** - aktualizace stávající studie Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy (ARVITA – P spol. s r. o., 2007) v souvislosti se změnami v území. Zpřesnění stávající studie a její rozšíření tak, aby došlo k vytvoření kvalitního podkladu pro rozhodování v území, poskytování údajů pro ÚAP a pro prosazování zájmů ochrany krajiny v procesu pořizování ÚPD. Studie bude zároveň jedním z podkladů pro aktualizaci Plánu péče o CHKO Beskydy.
3. **Řešené území** - CHKO Beskydy (rozloha 1160 km²).
4. **Předmět díla** - hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy, rozčlenění území na oblasti a místa krajinného rázu a kategorizace sídel podle zachovalosti urbanistické a architektonické struktury s určením limitů a regulativů dalšího rozvoje obcí z pohledu ochrany přírody a krajiny, resp. zachování krajinného rázu oblastí. Uvedení konkrétních návrhů a doporučení na ochranu krajinného rázu ve formě limitů a regulativů území s návazností na územně plánovací dokumentaci.

5. Struktura díla

• Textová část

- úvod a cíl studie, vymezení řešeného území
- popis použité metody hodnocení včetně definice základních pojmů
- přírodní podmínky
- percepční (vizuální) hodnocení řešeného území
- zhodnocení prostorových vztahů řešeného území
- popis jednotlivých oblastí krajinného rázu v návaznosti na využití v ÚPD
- popis a vyhodnocení jednotlivých míst krajinného rázu v návaznosti na využití v ÚPD
- kategorizace sídel, rozdělení jejich území dle zachovalosti a návrh limitů v sídlech (orientační seznam řešených sídel viz níže, na konci námětu)
- vyhodnocení negativních dominant
- návrh ochrany krajinného rázu, stanovení limitů a regulativů území
- limity rozvoje jednotlivých obcí z hlediska krajinného rázu
- diskuse
- seznam použitých podkladů

▪ Tabulkové výstupy (mohou být součástí textové části)

- znaky a hodnoty přírodní, kulturní a historické charakteristiky
- návrh regulativů

▪ Grafická/Mapová část

- širší územní vztahy
- diferenciaci území z hlediska krajinného rázu – oblasti a místa krajinného rázu v návaznosti na využití v ÚPD
- návrh ochrany krajinného rázu
- hodnoty krajinného rázu

- kategorizace sídel
- prostorové vztahy a percepční vlastnosti krajiny (měřítko dle uvážení zhotovitele)
- další mapová dokumentace, kterou zhotovitel použije ke znázornění průzkumů a rozborů nebo výsledků hodnocení (měřítko dle uvážení zhotovitele)

1.1.1 Cíle studie

Hlavním cílem studie je vytvořit pomocný odborný podklad pro činnost AOPK ČR zejména při:

- vydávání souhlasů a stanovisek podle § 12 a § 44 ZOPK,
- vydávání stanovisek z titulu dotčeného orgánu v procesu tvorby územně plánovací dokumentace,
- tvorbě plánů péče,
- stanovení pracovní odstupňované ochrany krajinného rázu
- stanovení rámcových podmínek pro zamýšlené zásahy do krajinného rázu před zpracováním projektové či jiné dokumentace záměru (podklad pro vydávání předběžných informací AOPK ČR).

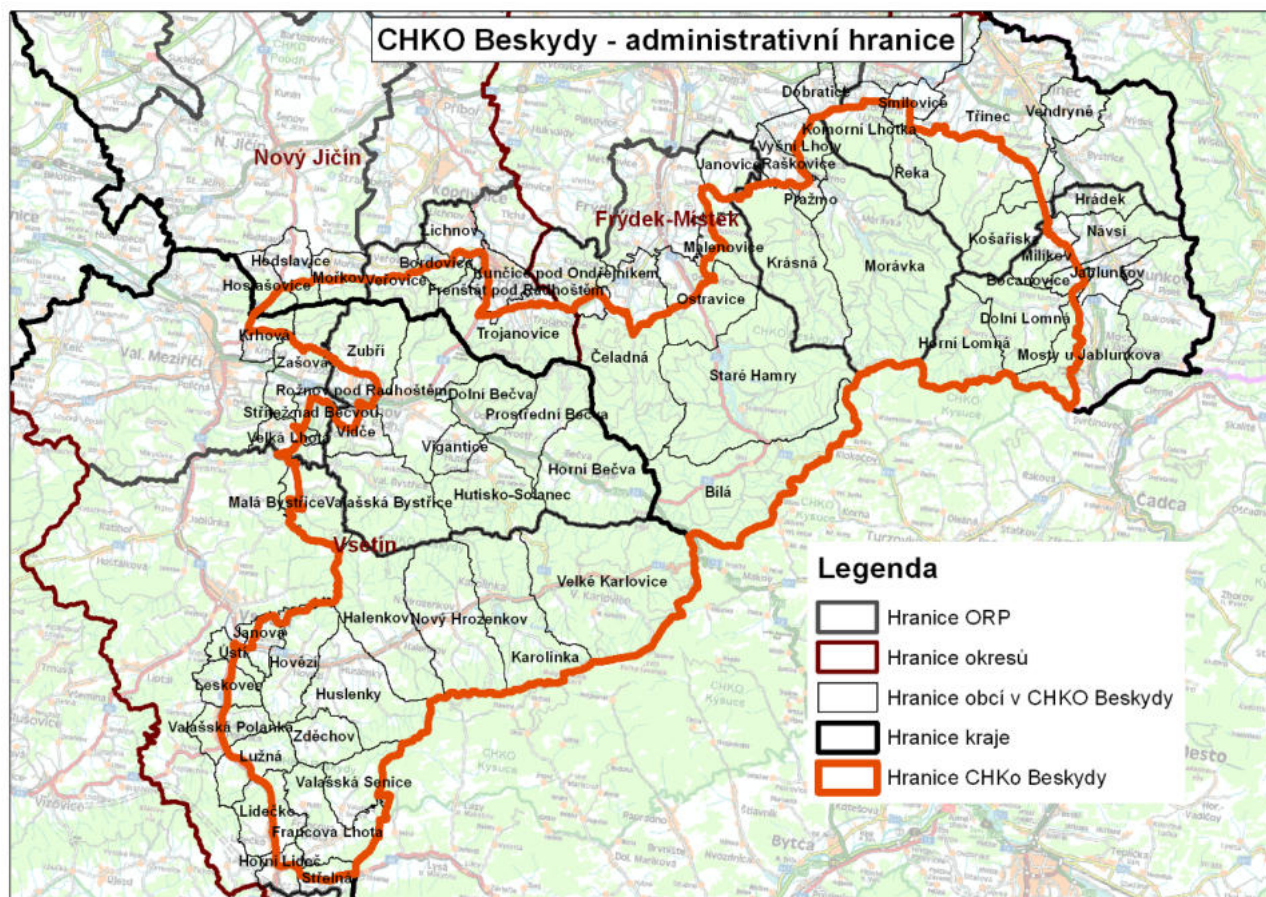
Studie obsahuje informace, které jsou využitelné v procesu územního plánování, jako jsou Územně analytické podklady obcí – podklad pro rozbor udržitelného rozvoje území. Problematiku ochrany krajinného rázu řeší zejména sledované jevy č. 17 Oblast krajinného rázu a její charakteristika a č. 18 Místo krajinného rázu a jeho charakteristika. Studie rovněž zahrnuje informace využitelné při stanovení požadavků na plošnou a prostorovou regulaci a podmínky ochrany krajinného rázu pro jednotlivé stupně územně plánovací dokumentace ve smyslu a rozsahu vyhlášky 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti.

1.2 VYMEZENÍ HODNOCENÉHO ÚZEMÍ

Studie je zpracována pro celé území CHKO Beskydy, tj. území v působnosti AOPK ČR, respektive Správy CHKO Beskydy. Část obcí a sídel se nachází na území CHKO Beskydy pouze částečně. Ačkoliv může část sídla nacházejícího se mimo území CHKO svým působením krajinný ráz v CHKO také ovlivňovat, je potřeba zdůraznit, že studie a její doporučení jsou zaměřeny především na území CHKO Beskydy. Týká se to celé řady obcí a sídel, jejichž přehled je uveden dále v textu a ve kterých hranice CHKO prochází přímo zástavbou obce. Zde je pak v rámci kategorizace sídel charakterizováno v obecných charakteristikách celé sídlo, avšak doporučení a regulativy je nutno chápat pouze pro tu část sídlo, které se nachází na území CHKO Beskydy.

Vymezení území CHKO Beskydy včetně obcí do něj zasahujícím je uvedeno na následujícím obrázku. Podrobnější charakteristiky jsou uvedeny v dalších kapitolách.

Obrázek 1: CHKO Beskydy – vymezení území a základních administrativních hranic

V rámci zadání studie je požadováno také zpracování tzv. „Kategorizace sídel“ z hlediska krajinného rázu. Je zde uveden seznam sídel, pro které by měla být kategorizace zpracována. Seznam sídel vychází z předchozích studií zpracovaných v letech 2007 a 2011 společností Arvita P spol. s r.o. a jejich vymezení odpovídá hranicím sídel, respektive katastrálních území.

Seznam sídelních útvarů řešených v rámci kategorizace sídel je uveden zde:

Moravskoslezský kraj

Bílá, Bocanovice, Bordovice *), Čeladná, Dolní Lomná, Frenštát pod Radhoštěm, Guty, Horní Lomná, Karpentná, Komorní Lhotka, Košařiska, Krásná pod Lysou horou, Kunčice pod Ondřejníkem, Lichnov, Lubno, Malenovice, Milíkov u Jablunkova, Morávka, Mořkov, Mosty u Jablunkova, Návsí u Jablunkova, Oldřichovice u Třince, Ostravice, Pražmo, Raškovice, Řeka, Smilovice, Staré Hamry, Trojanovice, Tyra, Veřovice, Vyšní Lhoty

Zlínský kraj

Dolní Bečva, Francova Lhota, Halenkov, Hážovice, Horní Bečva, Horní Lideč, Hovězí, Huslenky, Hutisko – Solanec, Janová, Karolinka, Krhová, Leskovec, Lidečko, Lužná, Malá Bystřice, Malé Karlovice, Nový Hrozenkov, Prostřední Bečva, Pulčín, Rožnov pod Radhoštěm, Střelná, Střítež, Valašská Bystřice, Valašská Polanka, Valašská Senice, Velká Lhota u Val. Meziříčí, Velké Karlovice, Velké Karlovice – východ, Tylovice, Ústí u Vsetína, Vidče, Vigantice, Zašová, Zděchov, Zubří

2. METODICKÁ VÝCHODISKA

2.1 HLAVNÍ POUŽÍVANÉ POJMY

Preventivní hodnocení krajinného rázu, respektive vymezení míst a oblastí krajinného rázu, pracuje přednostně s pojmy, uvedenými v § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 12 tohoto zákona:

- (1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.
- (2) K umísťování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.
- (3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými a estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.
- (4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody.

Níže jsou proto uvedeny definice základních pojmů, které se zněním této části zákona souvisí:

- **estetická hodnota krajiny** - je vyjádřením přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině; předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek)
- **harmonické měřítko krajiny** - vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí; z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka jednotlivých prvků
- **harmonické vztahy v krajině** - vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelnost užívání krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků krajinné scény
- **historická charakteristika krajinného rázu** - je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa; historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním vzhledem k jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti; může nést stopy významných historických událostí
- **historická hodnota** - historická hodnota objektů a území je chráněná zákonem o památkové péči a jako historická charakteristika i zákonem č. 114/1992 Sb. Předmětem ochrany jsou zejména: archeologická naleziště, státem chráněné kulturní památky, památkové rezervace, památkové zóny, objekty na seznamu kulturního dědictví UNESCO, kulturní dominanty a prostorové vztahy krajinných kompozic. Historickou hodnotu mají i další objekty a krajinné struktury, které nejsou předmětem ochrany z hlediska zákona o památkové péči, ale které jsou v daném regionu/republice

unikátní, typické nebo specifické (např. relikty historické plužiny, dochované architektonické a urbanistické znaky sídel, relikty historických forem antropického reliéfu, staré a krajové odrůdy ovocných stromů, historické aleje, drobné sakrální stavby, části krajiny s významovou asociací apod.)

- **charakteristika krajinného rázu** - je dána druhem a uspořádáním krajinných složek, prvků a jevů nebo jejich souborů, které se podílejí na vzniku rázu krajiny; jedná se o charakteristiky přírodní, kulturní a historické, které vnímáme jakou soubor typických znaků
- **krajina** - část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§3 zákona). Výraz krajina se obvykle používá jako označení pro vzhled části zemského povrchu včetně jeho tvaru, struktury a barev.
- **krajinný ráz** - je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona), resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik
- **kulturní charakteristika krajinného rázu** - je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal. Kulturní charakteristikou jsou všechny objekty, prostory, vztahy a asociace, které určují identitu lidské kultury oblasti, regionu nebo státu. Kulturní charakteristiky mohou být historické (zpravidla starší než dvě lidské generace), nebo současné.
- **kulturní dominanta krajiny** - je krajinný prvek či složka v krajině nebo to jsou dochované stopy kultivace krajiny, jejichž význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti a které ve svém projevu převládajícím způsobem ovlivňují znaky charakteristik krajinného rázu
- **místo krajinného rázu** - část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti
- **oblast krajinného rázu** - krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu); je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik
- **přírodní hodnota** - je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, reprezentativností aktuálních znaků ve vztahu ke stanovištním podmínkám, prostorovými parametry, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny
- **přírodní charakteristika krajinného rázu** - zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním stavem ekosystémů
- **významný krajinný prvek** - dle ustanovení §3, odst. 1, písm. b) zákona o ochraně přírody a krajiny se jedná o ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotnou část krajiny, utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků. Zvláště chráněná část přírody je z této definice vyňata
- **zvláště chráněné území** - území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná lze vyhlásit za zvláště chráněná; přitom se stanoví podmínky jejich ochrany. Kategorie zvláště chráněných území jsou národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky.

Ochrana krajinného rázu jako prvku kulturně-historického a přírodního je řešena také v rámci **zákona č. 83/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu**, ve znění pozdějších předpisů a v navazující vyhlášce č. 500/2006 Sb. o územně analytických podkladech. Tento zákon v § 19 odst. 3 uvádí, že: „Úkolem územního plánování je také vyhodnocení vlivů politiky územního rozvoje, zásad územního rozvoje nebo územního plánu na vyvážený vztah územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území (dále jen "vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území"); jeho součástí je posouzení vlivů na životní prostředí zpracované podle přílohy k tomuto zákonu a posouzení vlivu na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast, pokud orgán ochrany přírody svým stanoviskem takovýto vliv nevyloučil.

Vyhláška č. 500/2006 Sb. v souboru datových podkladů pro následné zpracování územního plánu obce uvádí oblast krajinného rázu a její charakteristiky, místa krajinného rázu a její charakteristiky jako neopominutelnou součást podkladů.

2.2 POPIS POUŽITÉ METODY HODNOCENÍ

Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy metodicky vychází s postupu „Preventivní hodnocení krajinného rázu“, který vydala AOPK ČR a který je uveden v Metodických listech AOPK ČR (2/2016). Metodický postup dále navazuje na předchozí studie, které se zabývaly problematikou krajinného rázu na území CHKO Beskydy. Jedná se o tyto:

- Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy (ARVITA P spol. s.r.o., 2007)
- Monitoring krajinného rázu v CHKO Beskydy (ARVITA P spol. s.r.o., 2011)

Metodický postup uvedený v Metodických listech řeší obsahovou náplň i formální stránku studií preventivního hodnocení krajinného rázu a jejich aktualizací. Studie jako odborné podklady jsou pro chráněné krajinné oblasti zpracovávány přibližně od roku 1995 až do současnosti přibližně v desetiletých periodách.

Ochrana krajinného rázu se v praxi nejčastěji uskutečňuje na základě § 12 (na celém území ČR) a § 44 ZOPK (pouze na území CHKO a národních parků). Problematiky související s ochranou krajinného rázu se dotýkají i další právní předpisy, např.:

- zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči v platném znění,
- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí,
- zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a o pozemkových úřadech,
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon),
- vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech a územně plánovací dokumentaci.

V současné praxi se uplatňují dva přístupy hodnocení krajinného rázu, a to:

- Preventivním hodnocením krajinného rázu – tj. vyhodnocení krajinného rázu určité oblasti ve formě studie
- Hodnocení konkrétního vlivu záměru na krajinný ráz - posuzována míra vlivu, projev a působení záměru vůči okolnímu prostředí.

Tato studie je tedy prvně uvedeným přístupem k ochraně krajinného rázu.

Pro potřeby preventivního hodnocení krajinného rázu bylo v předchozích letech vytvořeno několik metodických postupů. Příklady nejčastěji používaných metodik jsou uvedeny zde:

- Metodika hodnocení krajinného rázu Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (Míchal, I. [red.] et al., 1999),
- Hodnocení krajinného rázu – metodika zpracování (Bukáček, R.; Matějka, P., 1998) – *metodický podklad hodnocení krajinného rázu v chráněných krajinných oblastech* (aktualizace 2006),
- Hodnocení krajinného rázu dle I. Vorla (publikováno a aktualizováno průběžně),
- Metodické principy ochrany krajinného rázu (Löw, J., 2001),
- Teoretická východiska a metodické principy posuzování krajinného rázu (Salašová, A., 2006).

Použité metody a postup hodnocení

Hlavními vstupními podklady byly studie Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy a Monitoring krajinného rázu v CHKO Beskydy, které zpracovala podrobně ARVITA P spol. s r.o. v letech 2007 a 2011. Tyto podklady jsou konkrétní a využitelné jako praktický podklad pro potřeby ochrany krajinného rázu v CHKO Beskydy. Další podklady byly využity z veřejně dostupných zdrojů, tj. zejména aktuálních dat o území poskytnutých AOPK ČR, veřejně dostupných map a WMS serverů, územních plánů obcí a zásad územního rozvoje Moravskoslezského a Zlínského kraje, územně analytických podkladů a dalších dat o území a podkladů, kterými disponuje zpracovatel studie.

Součástí zpracování studie byl také podrobný terénní průzkum, v rámci kterého byla ověřována platnost a aktuálnost údajů uvedených v uvedených studiích, doplňovány poznatky o území a jeho charakteristikách a hodnotách a pořizována fotodokumentace. Taktéž byl prováděn zákres zachycených znaků do pracovní mapy. V rámci tohoto terénního průzkumu byly navštíveny všechny vymezené oblasti a místa krajinného rázu a také všechna sídla uvedená v zadání, kdy terénní průzkum sloužil jako základní vstup pro zpracování kategorizace obcí/sídel.

Obsahově bylo navazováno na předchozí studie s cílem je aktualizovat, ověřit platnost údajů a soulad s uvedenou metodikou a dále je zprůhlednit a zajistit jejich praktické využití.

Pro území byly zpracovány podrobně charakteristiky a znaky přírodních, kulturních, historických a estetických hodnot v území.

Členění na oblasti a místa krajinného rázu bylo zachováno, přičemž pro každou oblast a místo krajinného rázu je zpracována jejich charakteristika, vymezení území, doporučení k ochraně krajinného rázu a souhrnná tabulka popisující charakteristiky a znaky krajinného rázu.

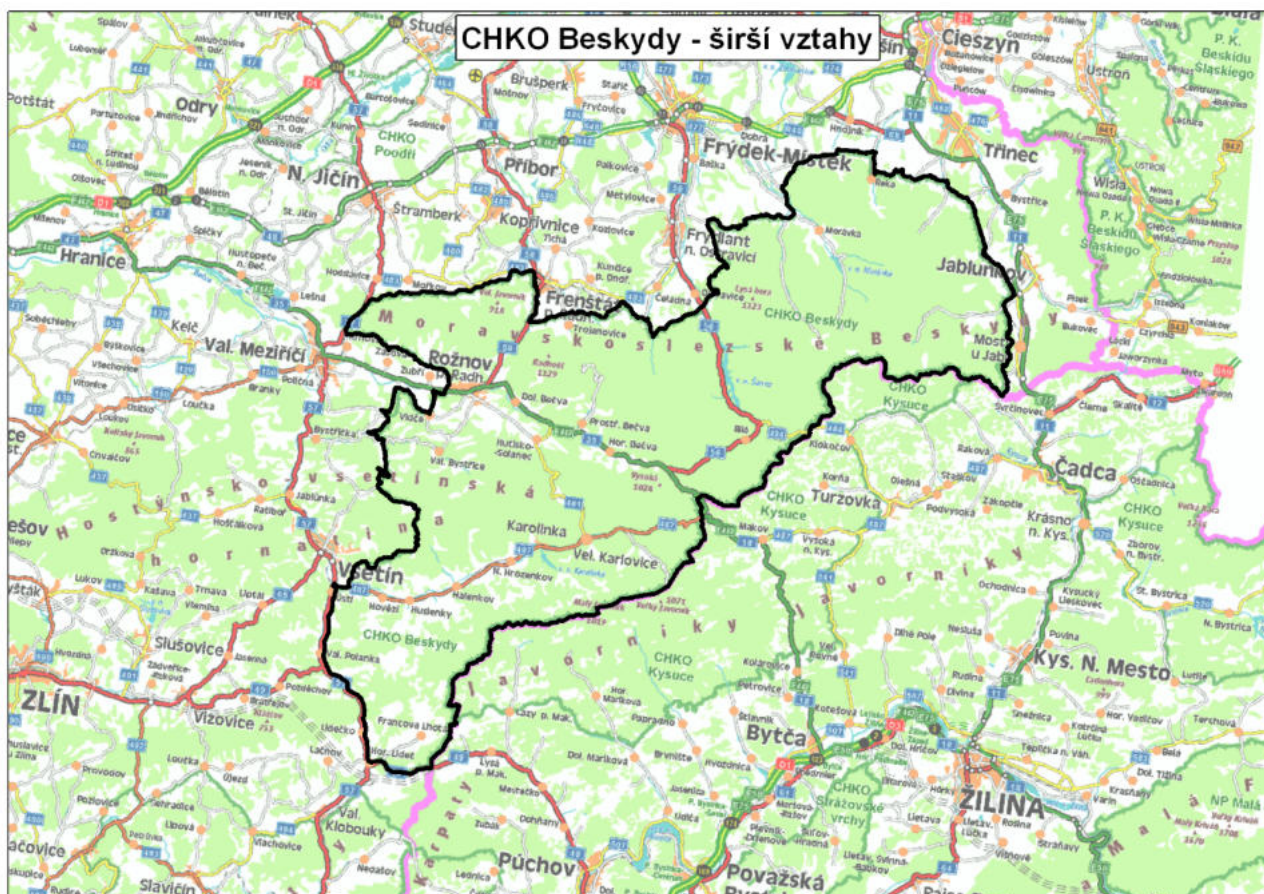
V návaznosti na uvedené byla zpracována tzv. kategorizace sídel na území CHKO Beskydy. Teoretická východiska při tvorbě kategorizace sídel jsou uvedena v úvodu příslušné kapitoly, tj. kapitoly 5. Výstupem je soubor podrobných karet jednotlivých sídel, které obsahují jak popis vývoje krajiny v území, tak její současný stav, dále přehled negativních znaků krajinného rázu a doporučení k ochraně krajinného rázu jednotlivých sídel. Součástí je také fotodokumentace, která je součástí karty sídla a dále mapová příloha, kterou tvoří soubor map jednotlivých sídel v členění na 3 kategorie tak, jak bylo požadováno v zadávací dokumentaci. Vzhledem k rozsahu této části jsou karty obcí jedinou hlavní přílohou hlavní zprávy.

3. CHARAKTERISTIKA KRAJINNÉHO RÁZU HODNOCENÉHO ÚZEMÍ

3.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Chráněná krajinná oblast Beskydy se nachází na území Moravskoslezského a Zlínského kraje, na okresech Nový Jičín, Frýdek - Místek a Vsetín. Zájmové území je vymezeno Výnosem MK z 5. března 1973 č.j. 5373/1973 ve výměře 116 000 ha. CHKO Beskydy je vymezeno na následující mapě zobrazující širší vztahy.

Obrázek 2: CHKO Beskydy – širší vztahy

CHKO Beskydy jsou svou rozlohou největší chráněnou oblastí v České republice. Důvodem k vyhlášení CHKO Beskydy byly její výjimečné přírodní hodnoty, zejména původní horské pralesovité porosty s výskytem vzácných karpatských živočichů a rostlin, druhově pestrá luční společenstva, unikátní povrchové i podzemní pseudokrasové jevy a rovněž mimořádná estetická hodnota a pestrost ojedinělého typu krajiny vzniklého historickým soužitím člověka s přírodou v tomto území.

Význam chráněné krajinné oblasti Beskydy je potvrzen vyhlášením 59 maloplošných zvláště chráněných území. Z toho je 7 národních přírodních rezervací (NPR), 28 přírodních rezervací (PR) a 24 přírodních památek (PP). Nacházejí se zde dvě ptačí oblasti Beskydy (v severní části) a Horní Vsacko (v jižní části) a evropsky významná lokalita Beskydy zahrnující celé území CHKO. Také je zde vymezena chráněná oblast přirozené akumulace vod.

Beskydy jsou v neposlední řadě také rekreační oblastí s nadregionálním významem. Posláním CHKO je ochrana všech hodnot krajiny a jejich přírodních zdrojů. Jedná se zejména o povrchové utváření krajiny včetně vodních toků, její vegetační kryt a volně žijící živočichy, rozvržení a využití lesního a zemědělského půdního fondu, urbanistickou podobu obcí a architekturu staveb. Jeho naplňování neznamena pouze péči o

existující přírodní a krajinné hodnoty, ale i jejich obnovu při současném hledání rovnováhy mezi hospodářským a rekreačním využíváním krajiny a ochranou přírody.

Do území CHKO Beskydy zasahuje – zcela nebo zčásti - 63 obcí. Jejich přehled včetně katastrálních území, která do CHKO Beskydy alespoň zčásti zasahují, je uveden v tabulce.

Tabulka 1: Přehled obcí a katastrálních území v CHKO Beskydy – Moravskoslezský kraj

Okres	ORP	Obec	Katastrální území
Nový Jičín	Nový Jičín	Hodslavice	Hodslavice*
		Hostašovice	Hostašovice*
		Mořkov	Mořkov*
	Frenštát pod Radhoštěm	Bordovice	Bordovice*
		Frenštát pod Radhoštěm	Frenštát pod Radhoštěm*
		Lichnov	Lichnov u Nového Jičína*
		Trojanovice	Trojanovice*
		Veřovice	Veřovice*
Frýdek - Místek	Frýdlant nad Ostravicí	Bílá	Bílá
		Čeladná	Čeladná*
		Frýdlant nad Ostravicí	Frýdlant nad Ostravicí*
		Kunčice pod Ondřejníkem	Kunčice pod Ondřejníkem*
		Malenovice	Malenovice*
		Ostravice	Ostravice 1*
			Staré Hamry*
		Staré Hamry	Ostravice 2
			Staré Hamry 1
	Frýdek - Místek	Krásná	Krásná pod Lysou horou*
		Morávka	Morávka
		Raškovice	Raškovice*
		Pražmo	Pražmo
		Vyšní Lhoty	Vyšní Lhoty*
	Třinec	Komorní Lhotka	Komorní Lhotka*
		Košařiska	Košařiska*
		Řeka	Řeka
		Smilovice	Smilovice u Třince*
		Třinec	Guty*
			Tyra
			Oldřichovice u Třince*
			Karpetná*
		Vendryně	Vendryně*
	Jablunkov	Bocanovice	Bocanovice*
		Dolní Lomná	Dolní Lomná
		Horní Lomná	Horní Lomná
		Milíkov	Milíkov u Jablunkova*
		Mosty u Jablunkova	Mosty u Jablunkova*
		Návsi	Návsi*

*Do území CHKO zasahuje pouze část daného katastrálního území

Tabulka 2: Přehled obcí a katastrálních území v CHKO Beskydy – Zlínský kraj

Okres	ORP	Obec	Katastrální území
Vsetín	Rožnov pod Radhoštěm	Dolní Bečva	Dolní Bečva
		Horní Bečva	Horní Bečva
		Hutisko - Solanec	Hutisko
			Solanec pod Soláněm
		Krhová	Krhová*
		Prostřední Bečva	Prostřední Bečva
		Rožnov pod Radhoštěm	Rožnov pod Radhoštěm
			Házovice
			Tylovice
		Valašská Bystřice	Valašská Bystřice
		Vidče	Vidče*
		Vigantice	Vigantice
		Zašová	Zašová*
		Zubří	Zubří*
	Valašské Meziříčí	Střítež nad Bečvou	Střítež nad Bečvou*
		Velká Lhota	Velká Lhota u Val.Meziříčí*
	Vsetín	Francova Lhota	Francova Lhota
			Pulčín
		Halenkov	Halenkov
		Horní Lideč	Horní Lideč*
		Hovězí	Hovězí
		Huslenky	Huslenky
		Janová	Janová*
		Karolinka	Karolinka
		Leskovec	Leskovec*
		Lidečko	Lidečko*
		Lužná	Lužná u Vsetína*
		Malá Bysřice	Malá Bysřice*
		Nový Hrozenkov	Nový Hrozenkov
		Střelná	Střelná na Moravě*
		Ústí	Ústí u Vsetína*
		Valašská Polanka	Valašská Polanka*
		Valašská Senice	Valašská Senice
		Velké Karlovice	Velké Karlovice
			Malé Karlovice
		Vsetín	Vsetín*
		Zděchov	Zděchov

*Do území CHKO zasahuje pouze část daného katastrálního území

3.2 PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

3.2.1 Klimatická charakteristika

Podnebí Beskyd určuje jeho poloha v mírně vlhkém podnebním pásu, v oblasti na přechodu mezi přímořským a pevninským podnebím s převládajícím západním prouděním vzduchu v teplém pololetí a východním prouděním v chladném pololetí. Klimatické charakteristiky jsou ovlivněny především specifickými přírodními podmínkami regionu.

Z přírodních složek jsou **výraznými klimatickými činiteli nadmořská výška území**, která ovlivňuje velmi výrazně většinu klimatických charakteristik a **velká relativní členitost georeliéfu** spolu se značnou rozdílností jeho nadmořských výšek - převažující orientace hlavních horských hřbetů ve směru severovýchod - jihozápad, tedy napříč převládajícímu větrnému proudění (významné projevy návětrných a závětrných efektů, popř. i slabších föhnových jevů) a **charakter aktivních ploch** (významné plošné zastoupení lesních, zemědělských a vodních ploch s rozdílnými klimatotvornými účinky).

Podle E. Quitta (1971, 1984) jsou V Beskydách zastoupeny mírně teplá a chladná klimatická oblast. Podbeskydské pahorkatiny spadají do mírně teplé klimatické oblasti. Oblasti s nadmořskou výškou nad 700 m již spadají do chladné klimatické oblasti, charakterizované průměrnou červencovou teplotou vzduchu 14-16 °C, průměrnou lednovou teplotou vzduchu -3 až -5 °C, počtem letních dnů 10-30 a počtem mrazových dnů 140-160 a průměrným ročním srážkovým úhrnem 850-1200 mm. Do této klimatické oblasti patří také prakticky celé Moravskoslezské Beskydy. Nejnižší průměrnou roční teplotu 2,5 °C má Lysá hora, nejnižší polohy oblasti mají průměr okolo 7 °C. Celá oblast je dosti bohatá na srážky, přičemž např. Lysá hora s průměrnou hodnotou 1532 mm za rok patří k srážkově nejbohatším místům naší republiky. Beskydy se rovněž řadí k oblastem s nejbohatší sněhovou pokrývkou, jejíž souvislá vrstva se na hřebenech drží 150 až 180 dní. Průměrná délka slunečního svitu činí 1600h za rok. Roční úhrny globálního záření se pohybují kolem 3700 M.J.m⁻². Jeho měsíční úhrny jsou značně rozdílné v závislosti na nadmořské výšce. V zimním období jsou nejvyšší ve vrcholové oblasti Moravskoslezských Beskyd, kde se nachází poměrně nízko hladina kondenzace.

Na rozložení a množství atmosférických srážek se projevuje jak nadmořská výška (plynulé přibývání atmosférických srážek s nadmořskou výškou), tak vlivy georeliéfu, především pak lokální i nadregionální vlivy návětrí horských překážek. V nadmořských výškách 300-400 m spadne v průměru 795- 842 mm srážek a ve vrcholových částech pohoří více než 920 mm srážek za rok. Z hlediska ročního chodu atmosférických srážek se vyskytuje hlavní srážkové maximum v létě, převážně v červenci, a minimum v zimě. V dlouhodobém průměru se výrazněji projevuje i druhotné maximum atmosférických srážek v říjnu. První sněžení v pohořích začíná období s možným výskytem sněžení v průměru už začátkem listopadu.

Směr a rychlost větru je významně závislý na místním georeliéfu. Největší význam mají v tomto směru horské hřbety.

3.2.2 Geologická charakteristika

Podle regionálního geologického třídění území České republiky náleží Beskydy k Západním Karpatům, které jsou součástí alpsko-karpatského pásma v Evropě - Alpid. Vznikly alpínským vrásněním v druhohorách a třetihorách. Flyšové horniny Vnějších Západních Karpat budují vrchoviny a hornatiny. Usazeniny flyšového pásma se vyznačují mnohonásobně opakovaným střídáním jílovců a pískovců, místy s polohami slepenců. Usazování probíhalo za horotvorného neklidu značnou rychlostí a významně se na něm podílely husté bahenní, tzv. turbiditní proudy. Flyšové usazeniny se proto vyznačují nedostatkem zkamenělin (mimo mikrofosilií). Na rozhraní mezi staršími a mladšími třetihorami byly během alpínského vrásnění intenzívně zvrásněné do vrásových příkrovů.

V popisované oblasti se flyšové pásmo dělí na vnější flyšové pásmo (menilito-krosněnská skupina příkrovů) a magurské flyšové pásmo. Skupina vnějšího flyšového pásma je v Beskydech zastoupena všemi jednotkami slezskou a předmagurskou. V severní části území se před čelem magurského příkrovu nachází v úzkém pruhu slezská jednotka moravského flyše, a to v godulském vývoji. Sedimenty godulského a istebňanského souvrství budují jižní svahy Moravskoslezských Beskyd v okrese Vsetín. Podle mikrofauny odpovídají souvrství spodní a střední části svrchní křídý Nejmladším členem slezské jednotky je flyšové krosněnské souvrství. Je rozšířené v oblasti Zašové a Valašského Meziříčí. Příkrovová stavba slezské jednotky se vytvářela ve dvou fázích v mladších třetihorách mezi karpatem a badenem a po spodním badenu (tzv. staro- a mladoštýrská fáze alpinského vrásnění). Předmagurská jednotka vystupuje před čelem magurského flyše v okrese Vsetín. Největší část popisovaného území zabírá magurská skupina flyšového pásma. Magurská skupina se člení na dílčí jednotky - račanskou, bystrickou a bělokarpatskou, které mají charakter samostatných příkrovů. Typická flyšová sedimentace začala v račanském bazénu ve spodní křídě a je ukončena ve svrchním eocénu, místy až ve spodním oligocénu (viz geochronologická tabulka). Nejvyšší část v račanské jednotce zaujímá zlínské souvrství, z nichž jsou v regionu zastoupeny vrstvy vsetínské.

3.2.3 Geomorfologická charakteristika

Geomorfologická soustava Vnějších Západních Karpat je v regionu zastoupena Moravsko-slovenskými Karpaty a Západními Beskydy. Nejvyšším bodem území je vrchol Lysé hory (1324 m n. m.), nejnižším hladina Rožnovské Bečvy u Zubří (350 m n. m.). Maximální výškový rozdíl je tedy přes 978 m.

Geomorfologická podsoustava Moravsko-slovenské Karpaty zabírá jihovýchodní cíp popisovaného území. Skládá se z vyšších pohraničních hřbetů Javorníků. Na geomorfologickou podsoustavu Moravsko-slovenských Karpat navazuje na severu podsoustava Západních Beskyd.

Do popisovaného území zasahují geomorfologické celky Moravskoslezské Beskydy, Hostýnsko-Vsetínská hornatina, Javorníky, Rožnovská brázda, Jablunkovská brázda a Podbeskydskou pahorkatina. Za údolím řeky Vsetínské Bečvy navazuje na Hostýnské vrchy východní část hornatiny, která se nazývá Vsetínské vrchy. V půdorysu mají tvar trojúhelníku a jsou na jihovýchodě, jihu a západě omezeny údolím Vsetínské Bečvy a na severu Rožnovskou brázdou.

Vsetínské vrchy mají ráz členité vrchoviny až ploché hornatiny se střední nadmořskou výškou 593 m n.m.. Charakteristickými vrcholy Vsetínských vrchů jsou (od západu) Cáb (842 m.n.m.), Tanečnice (912 m n.m.), Solán (861 m n.m.) a nejvyšším vrcholem je Vysoká (1024 m n.m.). Na severních svazích Vysoké pramení v nadmořské výšce 910 m Rožnovská Bečva. Severoseverovýchodně od vrcholu Vysoké se na druhé straně hlavního evropského rozvodí nachází pramen Bílé Ostravice.

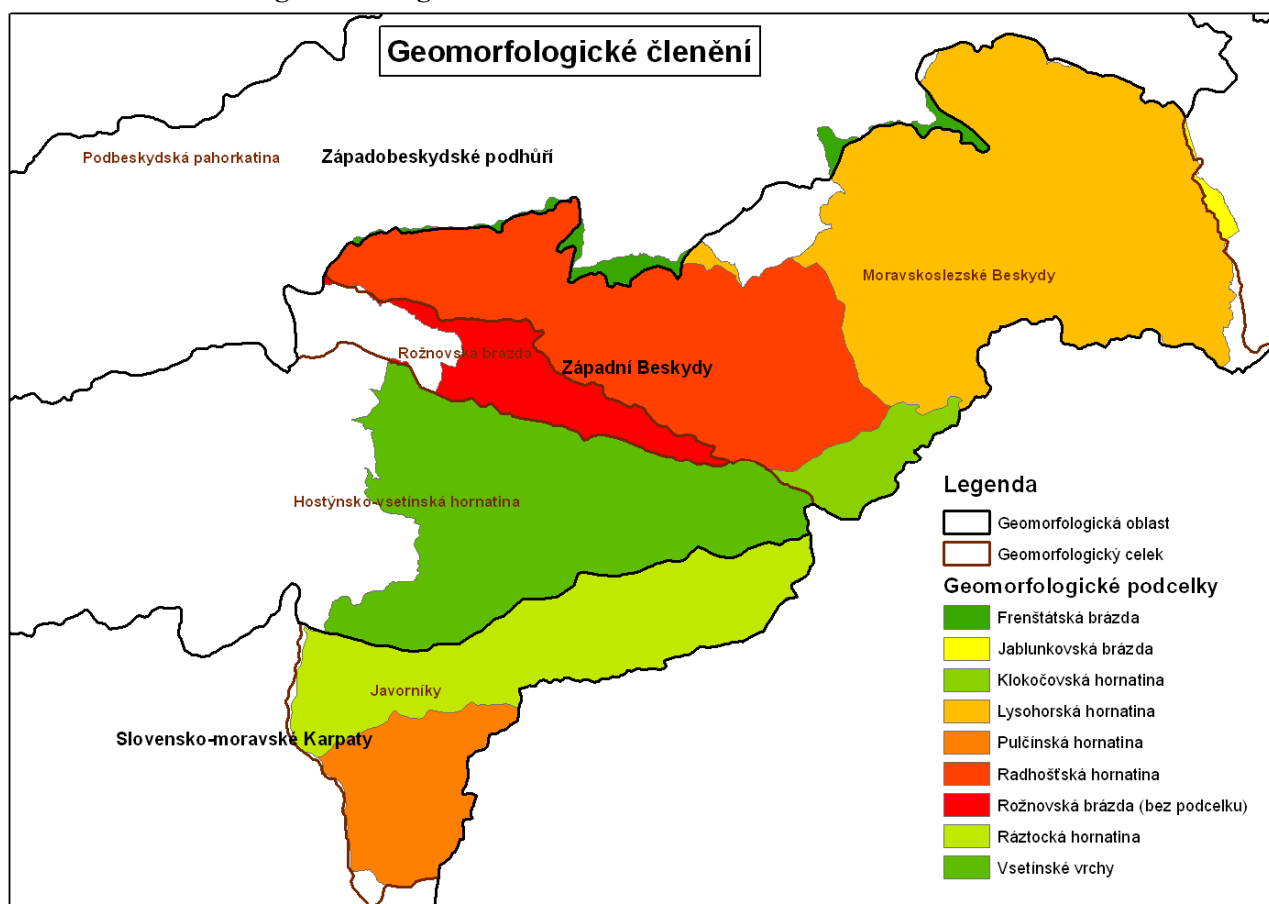
Jádrem severní poloviny CHKO jsou Moravskoslezské Beskydy. Zvláště při pohledu od severu vystupují jako mohutná hradba. Rovněž na východě a jihozápadě jsou omezeny výraznými svahy nad vnitrohorskými sníženinami. Maximálních výšek dosahují v nepatrné vzdálenosti od strmého svahu v předním pásmu, lidově zvaném Přední hory. Pásmo Předních hor bylo proraženo hlubokými, na tektonických poruchách založenými průlomovými údolními k severu tekoucích řek, které je rozčlenily na izolované masivy. Údolím Ostravice jsou rozděleny na Radhošťskou a Lysohorskou hornatinu, jen malá část jižně od zdrojnic Ostravice – říček Černé a Bílé, náleží hornatině Klokočovské, rozkládající se převážně již na Slovensku. Západní část Radhošťské hornatiny tvoří Veřovické vrchy, na které navazuje masiv Radhošť – Kněhyně s vrcholy Radhošť (1129 m n.m), Tanečnice (1084 m), Čertův mlýn (1207 m) a Kněhyně (1257 m). Za hlubokým údolím Čeladenky se nachází rozložitý masiv Smrku (1276 m n.m), který je nejvyšším vrcholem Radhošťské hornatiny. V pramenné oblasti Ostravice a Čeladenky se nalézá plošně rozsáhlá oblast, která je nazývájí Zadní hory. Nejvyšším vrcholem je zde Trojačka (987m n.m). Směrem k východu, za tokem Ostravice, navazuje Lysohorská hornatina s nejvyšším vrcholem Beskyd Lysou horou (1324 m n.m). Dalšími významnými vrcholy této hornatiny jsou například Travný (1203 m n.m.), Ropice (1082 m n.m), Javorový (1032 m n.m) nebo také hraniční Velký Polom (1067 m n.m). Na východě jsou Moravskoslezské Beskydy

lemovány zvlněnou pahorkatinou Jablunkovské brázdy. Na severu je obklopuje sníženina Podbeskydských pahorkatin, jmenovitě Třinecké a Frenštátské brázdy. Převýšení vrcholů Beskyd nad terénem brázd činí mnohdy 600 až 700 metrů. Od jižněji se táhnoucí hornatiny Vsetínských vrchů jsou Moravskoslezské Beskydy odděleny úvalem Rožnovské brázdy. Výšky této zvlněné mezihorské deprese se pohybují od 300 do 600 metrů. Jižní hranice CHKO a současně i České republiky vůči Slovensku běží po hřebeni Javorníků. Od západu vystupují vrcholy Kohútka (931 m n.m), Stolečný (965 m n.m), Malý Javorník (1015 m n.m) a Velký Javorník (1071 m n.m). Od souběžného hřebene Vsetínských vrchů je oddělen sníženinou horního toku Vsetínské Bečvy.

Za zmínku stojí rovněž beskydský pseudokras, který patří v kategorii pískovců k největším na světě. Na území CHKO Beskydy je v dnešní době registrováno 28 významnějších pseudokrasových jeskyň. Nejrozsáhlejší jeskyní je jeskyně Cyrilka na Pustevnách, která je svou délkou 370 metrů nejdelší v ČR a jednou z nejdelších v celosvětovém měřítku. Kněhyňská jeskyně je svou hloubkou 57,5 metrů nejhlubší jeskyní v celých flyšových Karpatech.

Členitý reliéf, charakter geologického podloží a nevhodné hospodářské zásahy do krajiny jsou hlavními příčinami vzniku svahových pohybů, které významným způsobem modelují mezoreliéf. K nejrozšířenějším patří sesuvy. Vznikají nebo jsou aktivizovány během vydatných srážek a při rychlém tání sněhu. V červenci 1997 byla značná část regionu zasažena intenzivními srážkami - tzv. beskydské srážkové centrum. Vysokých hodnot dosáhly srážkové úhrny v Radhošťské hornatině a Vsetínských vrších v okrese Vsetín (např. za první čtyři kritické dny bylo naměřeno ve Valašském Meziříčí 355 mm a v Rožnově pod Radhoštěm 388,5 mm srážek). Srážky aktivizovaly staré sesuvy a daly vzniknout novým. Na řadě míst velmi destruktivně působily sesuvy, méně stékání, ojediněle skalní říčení. Sesuvy poškodily a místy výrazně narušily infrastrukturu krajiny.

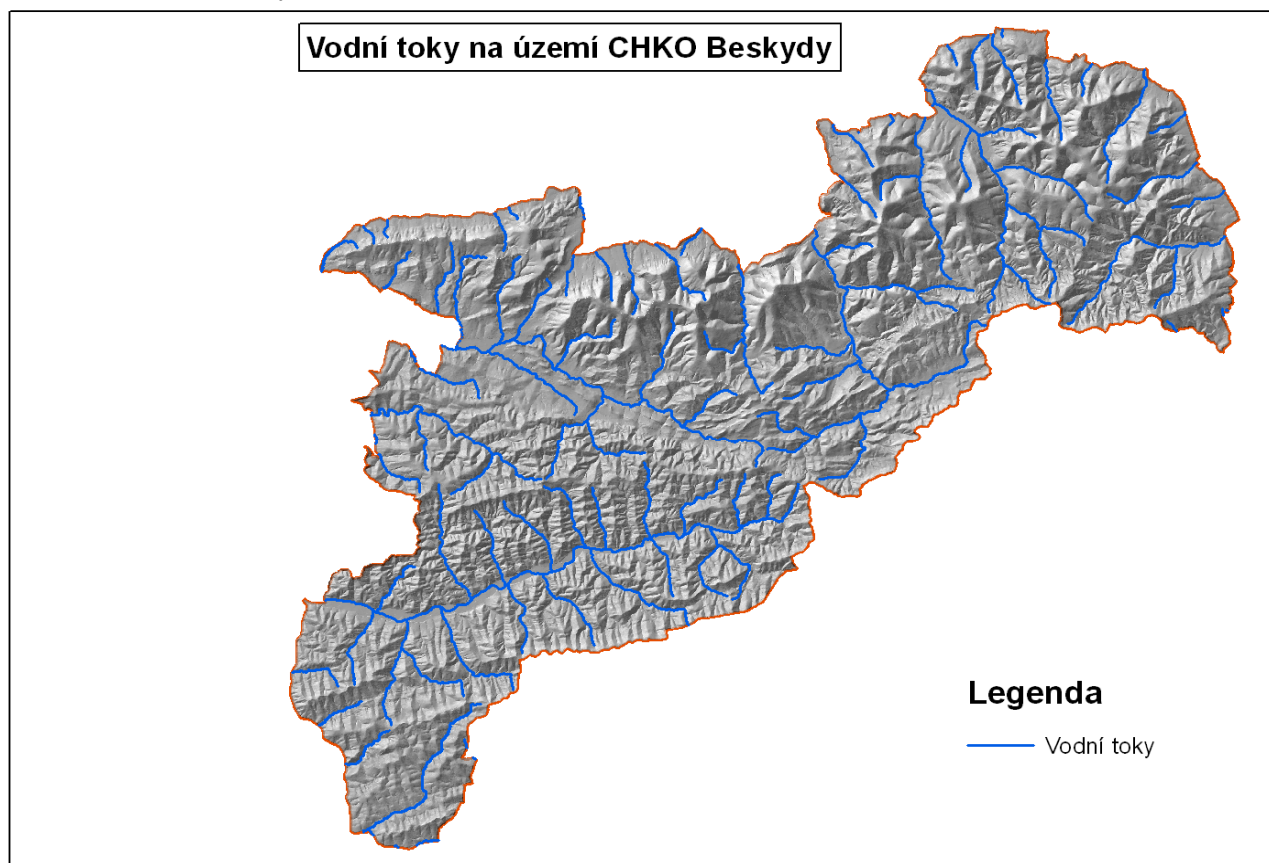
Obrázek 3: Základní geomorfologické členění

3.2.4 Hydrologická charakteristika

Přibližně středem území probíhá ve směru východ – západ hlavní evropské rozvodí. Toky severně od linie Veřovické vrchy - Radhošť - Čertův Mlýn - Martiňák - Bumbálka - Velký Polom - Jablůnkovský průsmyk náleží do povodí řeky Odry a tedy úmoří Baltského moře a toky jižně od uvedené linie patří do povodí Dunaje a úmoří Černého moře. Obě území jsou rozlohou přibližně stejně velká. K pravým přítokům řeky Odry patří například Jičinka, Lubina, Ostravice a Olše. Ostravice vzniká v Zadních horách soutokem Bílé a Černé Ostravice, jejími přítoky až po Frýdlant jsou prudké a krátké potoky. Největším přítokem Ostravice je Morávka, která odvodňuje oblast mezi masívem Lysé hory a hraničním hřebenem a hřebenem Ropice. Severovýchodní svahy Moravskoslezských Beskyd odvodňuje několik větších přítoků Olše, například Lomná, Tyrka, Kopytná a Stonávka. Jižní polovina Beskyd spadá do povodí Bečvy, která vzniká soutokem Vsetínské a Rožnovské Bečvy a je největším levostranným přítokem Moravy. Plochou povodí dominuje Vsetínská Bečva (P 734,4 km², L 59,2 km, Q_a 2,44 m³.s⁻¹), zbylou část odvodňuje Rožnovská Bečva (P 254,3 km², L 36,5 km, Q_a 3,50 m³.s⁻¹). Velký hydrologický a vodohospodářský význam mají přehradní nádrže. Významně ovlivňují režim toků a jsou důležitými zdroji vody. Na tocích v regionu Beskyd jsou vybudovány 3 významné vodní nádrže. Jsou to Šance, Morávka a Karolinka. Všechny jsou víceúčelové - slouží k ochraně před velkými vodami, jsou zdrojem vody pro obyvatelstvo i průmyslu, využívají se pro rekreaci a chov ryb. Hydrogeologické podmínky Beskyd jsou závislé zejména na geologické stavbě a složení hornin, které budují jeho území. Převážnou část území regionu tvoří nepropustné paleogenní horniny flyšového pásma (převládají v nich jílovce místy se střídající s pískovci). Hydrogeologické poměry jsou proto méně příznivé pro větší akumulace podzemních vod než v některých jiných oblastech ČR. Celá oblast se překrývá s chráněnou oblastí přirozené akumulace vod a patří mezi vydatné a kvalitní zásobárny pitné vody v ČR.

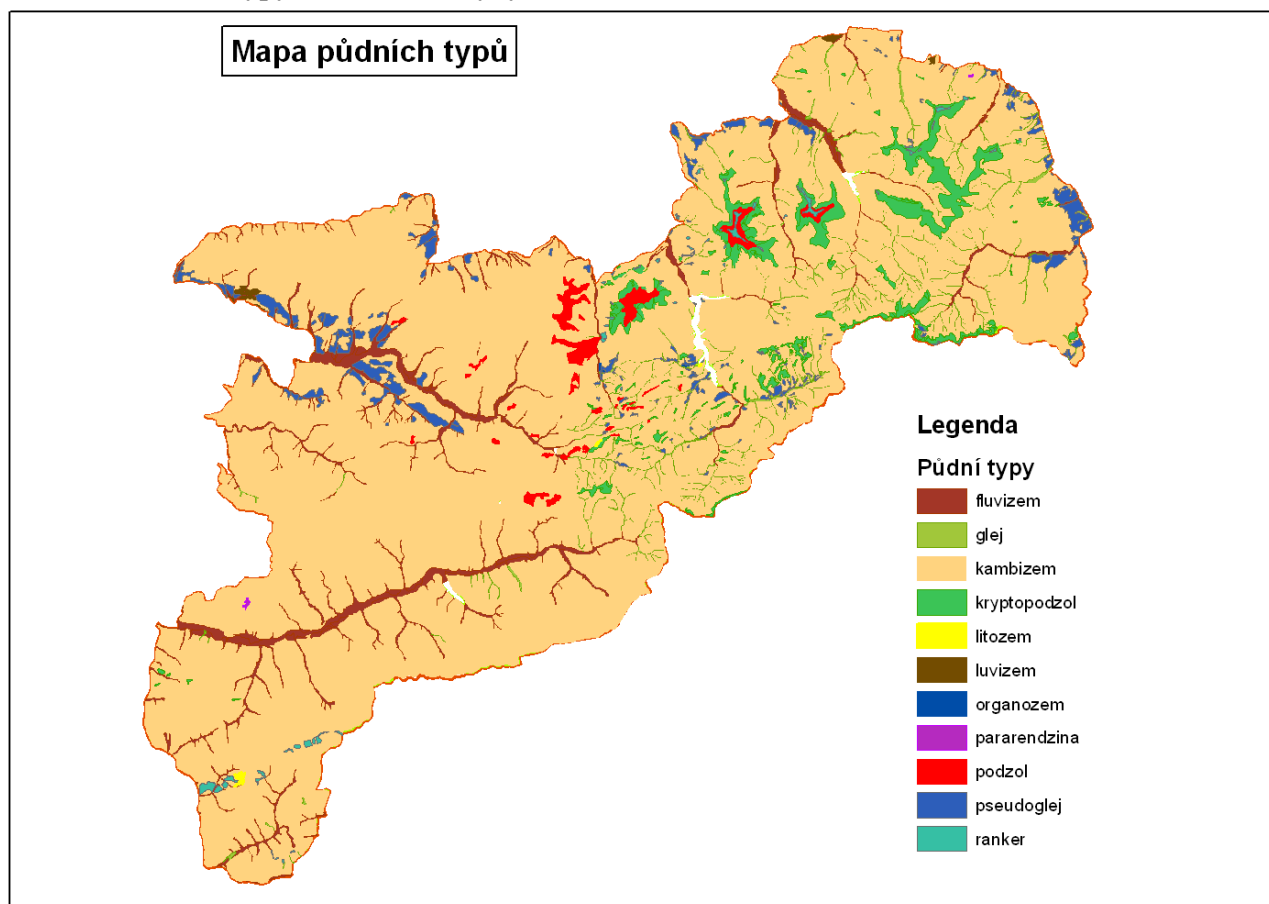
Obrázek 4: Vodní toky

3.2.5 Pedologická charakteristika

Dominantním půdním typem řešeného území jsou kambizemě pokrývající převážnou část území. Zastoupeny jsou však i další půdní typy, které jsou uvedeny níže.

Obrázek 5: Půdní typy v CHKO Beskydy

Luvizem pseudoglejová je lokalizována hlavně severovýchodně od Valašského Meziříčí. Kambizemě, patřící do skupiny hnědých půd, vznikly v tomto regionu zvětráváním karbonátových flyšových břidlic a pískovců. Kambizemě na těchto horninách jsou většinou středně těžké až těžké, s různou intenzitou hydromorfismu (oglejení) a okyselení. Kambizem typická v asociacích s kambizemí pseudoglejovou se vyskytuje v jižní a střední části celého regionu, kambizem typická, varieta kyselá až silně kyselá (s kambizemí pseudoglejovou, varietou kyselou). Podzoly, které náleží ke stejnojmenné půdní skupině, zde vznikly na kyselých a minerálně chudých horninách, pod smrkovými a borovými porosty, kde vlivem dešťových srážek a kyselého nadložního humusu došlo k uvolnění sesquioxidů ze svrchního horizontu do spodiny. Na území regionu se vytvořily na svahovinách bezkarbonátových až karbonátových flyšových pískovců a břidlic ve vrcholových partiích Moravskoslezských Beskyd a Javorníků jako podzol arenický a kambický. Kryptopodzoly patří rovněž do skupiny podzolových půd. Vedle procesu podzolizace se při jejím vývoji uplatnil významnou měrou i proces hnědnutí. Kryptopodzol typický a kambický tvoří přechod mezi kambizeměmi a podzoly. Nachází se zde pod okrsky podzolů, v nižších partiích Moravskoslezských Beskyd, Javorníků, Vsetínských vrchů, v nadmořských výškách 600-800 m. Pseudogleje jsou zástupci skupiny hydromorfních půd, u kterých se vlivem periodické stagnace srážkové vody na nepropustném podloží a vyluhování sloučenin Fe, Mn a Al humusovými kyselinami vytvořil iluviální mramorovaný horizont (střídavě světle šedě-okrově-rezivě-hnědě zbarvený), nad nímž leží světle šedý až vybělený eluviální horizont. Půdotvorným substrátem jsou polygenetické hlíny s eolickou a štěrkovou příměsí. Nejvíce je zde rozšířen pseudoglej primární, především

podél Rožnovské i Vsetínské Bečvy a lokálně na menších plochách i v bělokarpatské části, v okolí obce Strání, u hranic se Slovenskou republikou. Gleje náleží rovněž mezi hydromorfní půdy, u kterých se vlivem trvale stagnující hladiny podzemní vody vytvořil glejový redukční (místy i nad ním ležící oxidačně-redukční) horizont přímo pod svrchním hydrogenním ochrlickým humusovým horizontem. Vyvinuly se na nivních bezkarbonátových sedimentech v oblastech výskytu pseudoglejů, tj. podél nivních poloh obou zdrojnic Bečvy v malém měřítku, se nacházejí i v bezodtokových zamokřených polohách, na deluviích okolních půd) Reprezentovány jsou převážně glejem typickým a organozemním. Fluvizemě zahrnují skupinu nivních půd vzniklých procesem akumulace humusu, rušeným periodickou fluviální akumulací vlivem záplav. Jsou typické značnou zrnitostí různorodostí i na malých vzdálenostech. Stejně jako fluvizem typická, tak i fluvizem glejová jsou zde vázány na karbonátové i bezkarbonátové nivní sedimenty bezprostředně kolem větších i menších vodních toků (např. Bečva).

3.2.6 Biogeografické členění

3.2.6.1 Bioregiony

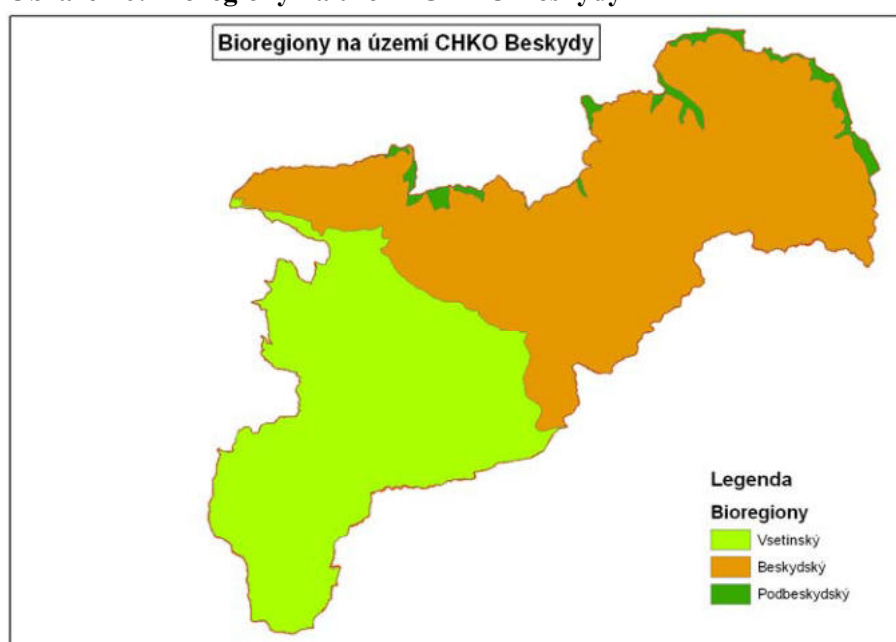
Bioregiony byly vymezeny podle Culka (1996) a reprezentují jedinečné (odlišitelné) jednotky biogeografického členění krajiny na regionální úrovni. Základem pro vytváření bioregionů byly geologické, půdní, klimatické, topografické, geobotanické, fytochorologické a zoochorologické mapy.

Řešené území – CHKO Beskydy - náleží do provincie středoevropských listnatých lesů, k podprovincii západokarpatské, k biogeografickým regionům:

- Beskydský
- Vsetínský,
- Podbeskydský.

Na území CHKO Beskydy převažuje bioregion 3.10. Beskydský a 3.9. Vsetínský. Jen velmi okrajově se při hranicích CHKO vyskytuje na severu Podbeskydský bioregion.

Obrázek 6: Bioregiony na území CHKO Beskydy

Vsetínský bioregion

V rámci bioregionu potenciálně zcela převažují květnaté bučiny (*Dentario enneaphylli-Fagetum*, *Dentario glandulosae-Fagetum* a lokálně *Melico-Fagetum*, které kontaktují s porosty jedlobučin až květnatých jedlin (*Galio-Abietion*), některé ochuzené porosty však mají bližší vztahy k podhorským acidofilním bučinám (*Luzulo-Fagetum*). V nejvyšších polohách se nacházejí maloplošně acidofilní horské bučiny (*Calamagrostio villosae-Fagetum*). Lokálně jsou vyvinuty suťové lesy, v nižších polohách *Aceri-Carpinetum*, na svazích údolí vzácně *Arunco-Aceretum*. Do svahů rozevřených údolí pronikají háje (*Carici pilosae-Carpinetum*). V zaříznutých údolích jsou maloplošně vyvinuty luhy asociace *Carici remotae-Fraxinetum*. Podél říčních toků se nacházejí lemy vrbových porostů ze svazu *Salicion eleagni*, na malých tocích vrbové křoviny ze svazu *Salicion triandrae*.

Přirozenou náhradní vegetaci tvoří rozšířené smilkové louky a pastviny (*Cynosurion a Violion caninae*), na úživných substrátech obohacené o mnohé orchideje. Ploché hřebeny chudých kamenitých půd provázejí lemy brusnicových keřů (*Vaccinion*). Na hlubších půdách jižních svahů vystupují dosti vysoko (600 m) druhově bohaté travinobylinné pastvinné louky svazu *Cirsio-Brachypodion pinnati* (blízké asociaci *Brachypodio-Molinietum*), v nižších polohách jsou květnaté lesní lemy *Trifolion medii*. Křoviny náležejí svazu *Prunion spinosae*. Na vlhkých místech se setkáváme s vegetací svazu *Calthion*, ojediněle s rašelinnými loukami svazu *Caricion fuscae* a zbytky bezkolencových luk (*Molinion*).

Beskydský bioregion

V potenciální vegetaci převládají květnaté bučiny. Pro vyšší polohy (nad 900 m, v inverzích i níže) jsou charakteristické horské acidofilní bučiny (*Calamagrostio villosae-Fagetum*) a v nejvyšších polohách (Kněhyně) fragmenty horských smrčín (*Calamagrostio villosae-Piceetum*). Lokálně se v nižších osídlených částech vyskytují také acidofilní bučiny podhorského typu (*Luzulo-Fagetum*). Na extrémních svazích se místy vyvinuly suťové lesy (*Arunco-Aceretum*, lokálně až do vysokých poloh *Lunario-Aceretum*), ve vyšších polohách ojediněle i analogické kapradinové smrčiny (*Athyrio alpestris-Piceion*). V údolích jsou fragmenty horských olšin (*Alnetum incanae*), u menších toků fragmenty jasanových luk *Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae*, v erozních rýhách a na lesních prameništích olšové jasaniny *Carici remotae-Fraxinetum*. Zřídka se na prameništích v inverzních polohách vyskytují podmáčené rašelinné smrčiny (*Sphagno-Piceetum*). Na šterkových lavicích větších vodních toků v nižších polohách jsou vyvinuta společenstva svazů *Salicion eleagni a Phalaridion arundinaceae* (typicky zvláště *Calamagrostietum pseudophragmitis*). Přirozené bezlesí prakticky chybí.

Náhradní přirozená vegetace na částečně odlesněných hřebenech i v odlesněných submontánních polohách inklinuje ke smilkovým pastvinám (*Cynosurion a Violion caninae*), rozšířené jsou i brusnicové lemy svazu *Vaccinion* (*Rhodococco-Vaccinietum myrtilli*). V rozevřených údolích při úpatí jsou luční cenózy svazů *Calthion*, řídce *Molinion*, vzácně na prameništích i *Caricion fuscae*. Na ojediněle se vyskytujících rašeliništích jsou fragmenty vegetace svazu *Sphagnion medii*.

Podbeskydský bioregion

Dominantní potenciální vegetací jsou dubohabrové háje (*Tilio cordatae-Carpinetum*), při úpatí Radhoště, Ondřejníku a v Jablunkovské brázdě acidofilní doubravy svazu *Genisto germanicae-Quercion* (*Luzulo albidiae-Quercetum*, dnes značně degradované). Do rovinatého prostoru mezi Frýdkem – Místkem a Třincem zasahují z Ostravska dubové bučiny (*Carici-Quercetum*). V kopcovitém terénu jihozápadně od Frýdku – Místku převažují na svazích Štramberské vrchoviny květnaté bučiny (*Dentario enneaphylli-Fagetum a Dentario glandulosae-Fagetum*), v komplexu Palkovických hůrek jsou časté ochuzené bučiny (*Festuco-Fagetum*). Lokálně jsou přítomny suťové lesy svazu *Tilio-Acerion* (*Aceri-Carpinetum*, vzácně i *Lunario-*

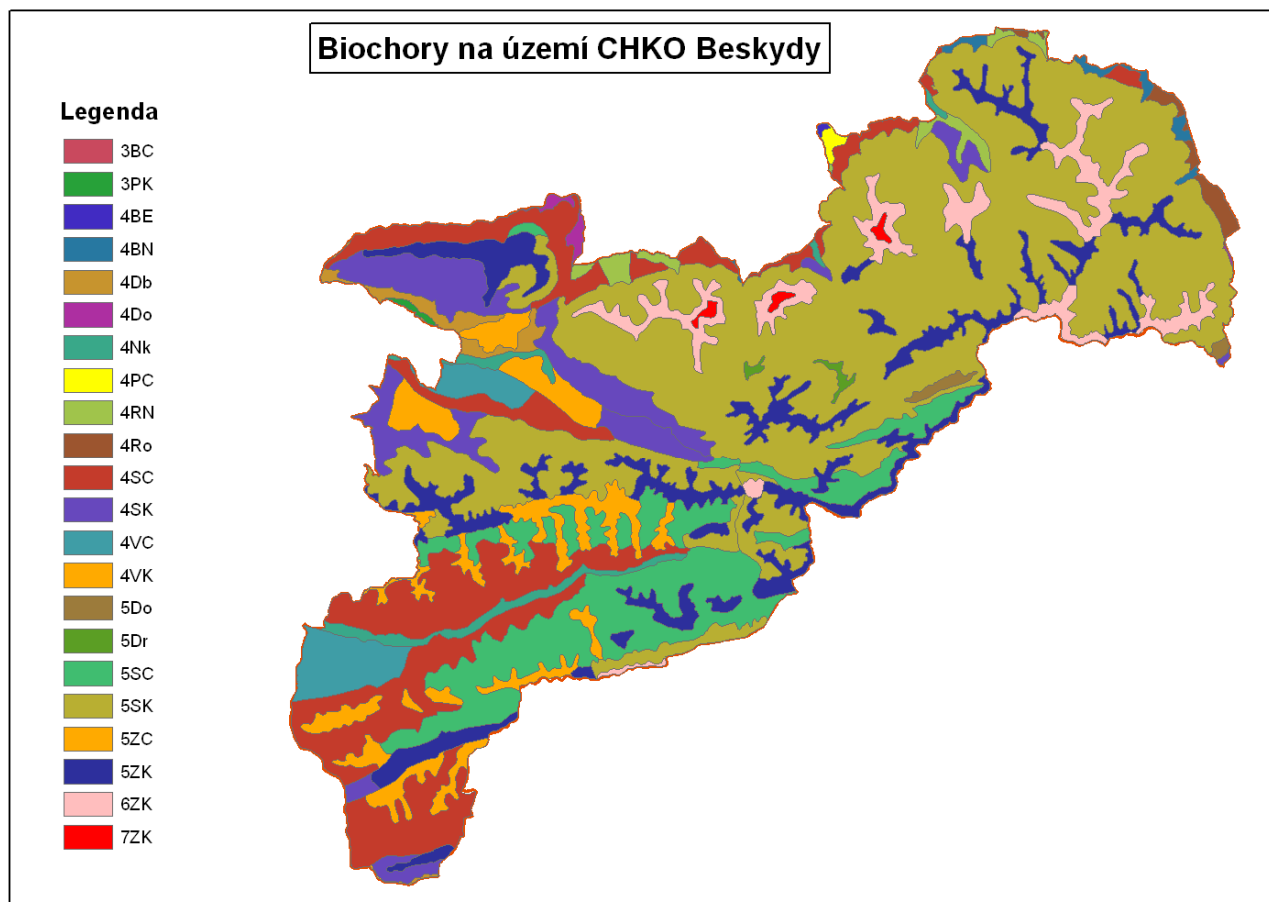
Aceretum). V lužních lesích podél menších toků zcela převládají střemchové olšiny (*Pruno-Fraxinetum*), ojediněle ptačincové olšiny (*Stellario-Alnetum glutinosae*), v blízkosti úpatí Moravskoslezských Beskyd fragmenty luhů *Arunco sylvestris-Alnetum glutinosae*; v úzkých erozních rýhách a na lesních prameništích je optimálně vyvinuté *Carici remotae-Fraxinetum*. Keřovité vrbové lemy svazu *Salicion triandrae* (*Agrostio-Salicetum purpureae*) jsou narušené a ruderalizované, šterkopískové náplavy podhorských toků provázejí vrbové porosty (*Salicion eleagni*). Skalní vegetace je velmi vzácná, omezená jen na vápence v okolí Štramberka.

Náhradní přirozenou vegetaci tvoří v severovýchodní, více oceanické části pramenišní a rašelinné louky svazu *Caricion fuscae*, vlhké louky náležejí svazům *Molinion* i *Calthion*. Na pastvinách je rozšířena vegetace svazů *Cynosurion* a *Violion caninae*. V jihozápadní víceméně subkontinentální části se uplatňuje teplomilná vegetace (*Alyssso alyssoidis-Sedion*, *Cirsio-Brachypodion pinnati*), podmíněná výstupy bazických vyvřelin a vápenců.

3.2.6.2 Biochory

Biochory byly vymezeny podle Culka – Biogeografické členění České republiky II (AOPK,2005). Biochora je vyšší typologická (opakovatelná) jednotka územního členění bioregionu. Má heterogenní ráz a vyznačuje se svěbytným zastoupením, uspořádáním, kontrastností a složitostí kombinace skupin geobiocénů. Tyto vlastnosti jsou podmíněny kombinací vegetačního stupně, substrátu a reliéfu. Na území České republiky je vymezeno 366 typů biochor, z toho na území CHKO Beskydy bylo vymezeno 22 typů biochor.

Obrázek 7: Biochory na území CHKO Beskydy

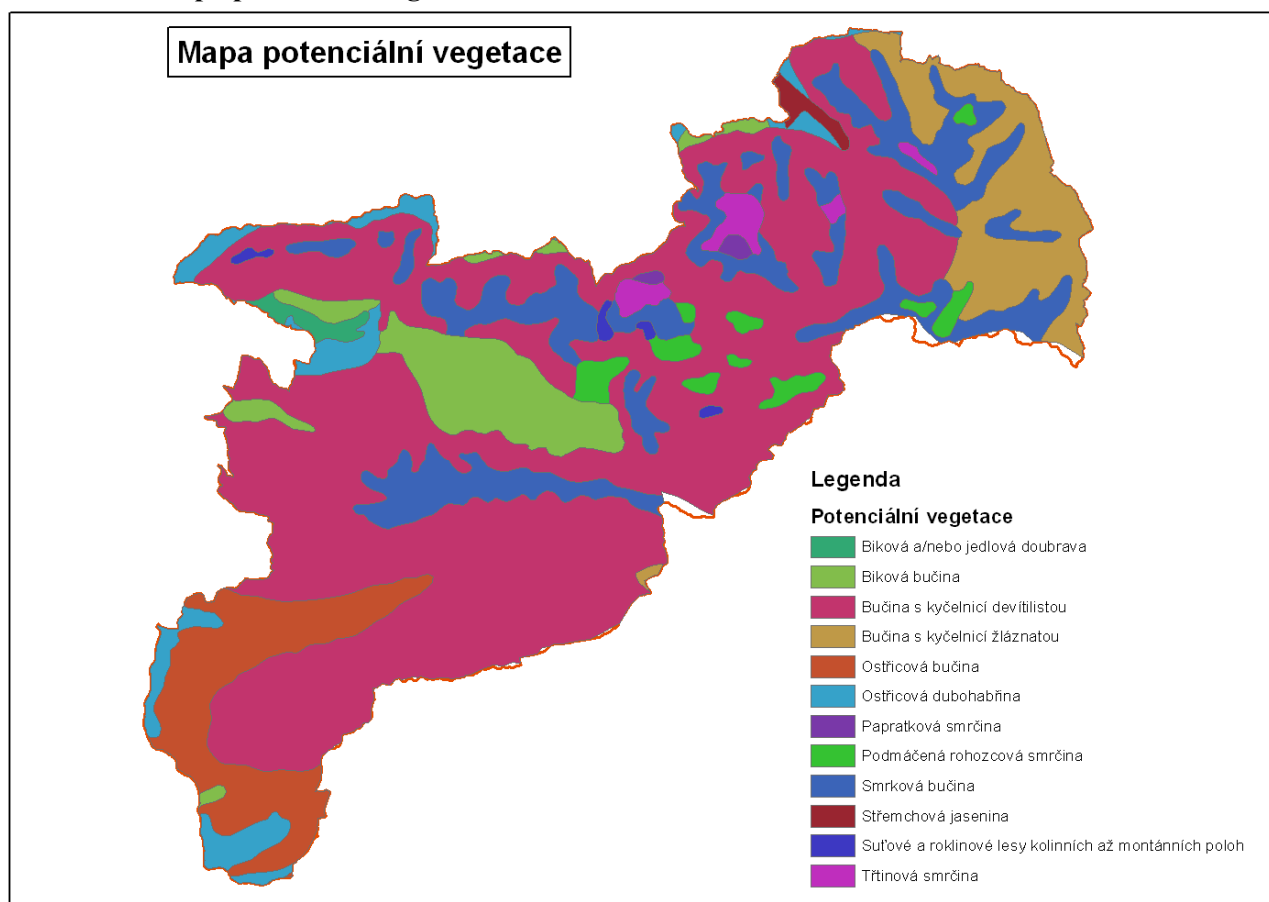
3.2.7 Potenciální vegetace

Potenciální vegetace byla převzata z Mapy potenciální vegetace ČR dle Neuhauslové (Academia Praha, 1998). V zájmovém území byly identifikovány následující mapovací jednotky:

- Ostřicová dubohabřina (*Carici pilosae-Carpinetum*)
- Suťové a roklínové lesy kolinních až montánních poloh (*Aceri – Carpinetum*, *Lunario – Aceretum*, *Mercuriali – Fraxinetum*, *Scolopendrio – Fraxinetum*)
- Bučina s kyčelníci devítilistou (*Dentario enneaphylli - Fagetum*)
- Bučina s kyčelníci žláznatou (*Dentario glandulosae – Fagetum*)
- Biková bučina (*Luzulo – Fagetum*)
- Smrková bučina (*Calamagrostio villosae – Fagetum*)
- Biková a/nebo jedlová doubrava (*Luzulo albidae – Quercetum petraeae*, *Abieti – Quercetum*)
- Třínová smrčina (*Calamagrostio villosae-Piceetum*)
- Podmáčená rohozcová smrčina (*Mastigobryo-Piceetum*), místy v komplexu s rašelinnou smrčinou (*Sphagno-Piceetum*)
- Papratková smrčina (*Athyrio alpestris – Piceetum*)

Jejich rozložení je zobrazeno na následující mapě.

Obrázek 8: Mapa potenciální vegetace dle Neuhauslové

3.2.8 Zemědělství

Historie zemědělského hospodaření

Zemědělství bylo prvořadým zaměstnáním obyvatelstva a zároveň hlavním zdrojem obživy. Se zemědělskou výrobou úzce souvisela také řada řemesel (mlynáři, kováři, koláři, řezníci, koželuži, soukeníci aj.).

Zemědělství se vyvíjelo v úzké souvislosti s osidlováním kraje, především s vývojem a charakterem půdního fondu. První osídlení v území – podél vodních toků – se dalo ve 13. až 14. století a mělo charakter selské kolonizace podle německého práva. Nové osadníky přiváděli tzv. lokátoři. Každému novému osadníkovi se dostalo za určitý peníz po láně (asi 100 měřic) půdy, kdežto lokátorovi i několik lánů svobodných a bezúročných. Do 16. století se zemědělská půda obhospodařovala jen v níže položených, úrodnějších údolích a obdělávané pozemky představovaly jen malou část.

Paseky se začaly tvořit v 16. století, od 17. století je spojeno rozšiřováním zemědělské půdy do horských oblastí (valašská kolonizace). Vznik nových osad v úzkých údolích i sezónních a stálých horských hospodářství na svazích a hřebenech hor byl podmíněn úplným odlesněním a zbavením půdy veškerého porostu. Následně byla zkulturněná půda přeměněna na pastvinu. Zemědělská půda byla využívána k pastvě valašského dobytka, tj. ovcí a koz. K největšímu rozvoji salašnického chovu dochází v 17. století a 18. století. Valašské pastevectví reprezentovalo každoroční cyklus, odrážející se v kulturních tradicích: cyklus začínal jarním vyváděním na salaš, nejprve na spodním okraji lesního pásma, kde se současně pokosily lesní polany, aby se zachovala píce na zimu. Potom se stáda vyhnala na hole nad hranici lesa. Zpět na pokosené louky a do obce k podzimní střiži se ovce vracely na svátek svatého Michala. Během podzimu táhli pastevci do nížin spást strniska a pokosené louky. S příchodem sněhu se táhlo zpátky do hor na zimoviška, kde se zkrmovalo připravené seno a rodila se jehňata. Na jaře pak stáda opět spěchala do nížin spást první travu. Cesty za pastvou byly daleké a vyžadovaly dobrou organizaci i spolupráci s obyvateli nížin.

V době rozvoje průmyslu dochází k odeznívání salašnictví a k zalesňování horských poloh. V době socializace dochází k postupnému znevýhodňování drobných hospodářství a k nástupu velkovýroby. Dochází k rozorávání mezí, rekultivacím, hnojení, zcelování pozemků a dalším intenzifikačním zásahům.

V 90-tých letech dochází k zániku mnoha velkovýrobních podniků, což vedlo k zmírnění intenzity zemědělství a mnohdy také k ponechání půdy ladem (následnému zalesňování luk a pastvin).

Zemědělství a krajina

Nejcennějším segmentem zemědělské výroby z hlediska krajinného rázu jsou louky a pastviny. Luční a pastevní ekosystémy již delší dobu nově nevznikají, naopak jejich zastoupení stále klesá. Jejich existence je ohrožena zarůstáním po ukončení kosení a pastvy a také zalesňováním. Na loukách a pastvinách se vzácně vyskytuje orlíček planý, mečík střecholistý a množství orchidejí (prstnatec bezový, vstavač mužský, hlavinka horská nebo pětiprstka žežulník).

Vývoj zemědělství v jednotlivých oblastech je podrobněji zpracován v příslušných kapitolách v charakteristice vymezených krajinných oblastí.

3.2.9 Lesy a lesní hospodářství

3.2.9.1 Historický vývoj

Současná podoba lesů, které zaujímají více než 70 % celkové rozlohy CHKO Beskydy, doznala značné změny oproti přírodnímu stavu.

Zdejší lesy zůstaly po dlouhá staletí nedotčeny těžbou, anebo byly těženy jen při okrajích. Teprve valašská kolonizace v 15. - 17. století a přesun obyvatelstva z údolí na hřebeny a úbočí hor znamenala využívání

horských poloh. Pralesovité porosty byly nejdříve vypásány v přirozeně proředených anebo prolomených porostních světlinách. Časem tak vznikaly souvislé pastevní lesy a hřebeny byly většinou odlesněny. V okolí salaší byl podporován javor, který sloužil ke krmení ovcí a dobytka. Po skončení valašské kolonizace měla jen asi 1/3 lesů charakter skutečného lesa, ostatní plochu pokrýval řídký, zanedbaný a spásaný les. Nejméně byly touto valašskou kolonizací dotčeny církevní majetky (hlavně centrální část Moravskoslezských Beskyd), nejvíce jižní oblasti (Javorníky, Vsetínské vrchy). K rozsáhlému zalesňování zpustlých pastvin došlo po útlumu salašnictví v 70. letech 19. století.

Na přelomu 18. a 19. století se začínají lesy také využívat k průmyslovým účelům a postupně se v nich zavádí řízené lesní hospodaření. Dřevo ztrácí svůj klíčový význam jako palivo. Zvyšuje se rovněž zájem o jehličnaté dříví, zejména smrk a přirozený les je nahrazován smrkovými monokulturami. Rozšiřování smrku ale nezačalo až s průmyslovou revolucí, nýbrž již s valašskou kolonizací, kdy byl smrk rozšiřován zčásti nevědomky a zčásti zcela úmyslně. Nešlo ale o masivní zavádění, spíše o jeho podporu oproti jiným dřevinám, protože pronikání valašských pastýřů do těchto nových oblastí znamenalo nejprve soustředěný výpas přirozeně proředených nebo prolomených porostních partií. Výpas tu zužitkovával jednak bujně bylinné patro, z dřevin pak hlavně buk a jedlový nárost. Nejvíce opomíjen zůstával smrk, pomístně nalétnutý. Spásáním podrostů docházelo tak k záměně zastoupení dřevin; buk a jedle byly pomalu vytlačovány a na jejich místě se šířil smrk, který měl v bohatém humózním fondu podmínky pro nebyvalý nástup. Teprve ve druhé řadě uplatňoval se zásah pastýřů, spočívající v naklepávání kůry stromů nad oddenkem, čímž bylo rozdrveno jejich kambium a stromy pomalu odumíraly. Les se světlil a poskytoval vždy vítanější stanoviště pasoucímu se dobytku. Původní kotlíky se šířily a slévaly v řídký pastevní les, který přecházel postupně do úplné holiny. Ve vypásaném kruhu lesů, obkličujícím pastviny, skýtal nastupující smrk pastýřskému provozu největší výhody. Střechovitě uspořádané větvoví horských sort smrku krylo dobytek před deštěm. Kuželovitě narůstající skupiny hustého smrkového mlází vytvářely pod vrstvou sněhu, dýcháním valašského dobytka zpevněného, ideální zimní stání, slabý smrkový materiál poskytoval nejvhodnější stavivo pro lehké sruby k obýváním i zpracování mléka, oplocování košiarů apod. Smrková kůra, loupaná v míze, dodávala ideální krytinu. Smrkové dřevo pro svoji vysokou štípatelnost a houževnatost poskytovalo nejvhodnější materiál k výrobě nádobí z dužin spojovaných smrkovými houžvemi. Není proto divu, jestliže valašské lesní pastýřství šířilo současně i smrk, který rovněž postupuje těžebními zásahy z nižších poloh do nitra pralesů (převzato z Historie lesů LZ Ostravice, bývalý LHC Staré Hamry, který zpracoval v roce 1967 Václav Žaloudík).

Koncem 18. století byly jedinými dopravními tepnami vodní toky. Byly proto vypracovány celé systémy plavení dříví, vycházející z potřebných úprav vodních toků a výstavby vodních klauzů. Nejdéle se plavilo dříví po řece Ostravici, a to ještě po 1. světové válce. Pro lesní hospodářství mělo obrovský význam zpřístupnění výstavbou cestní a později železniční sítě v minulém i v tomto století. Rozsah zalesnění se v různých historických obdobích měnil. Největší změny nastaly v průběhu valašské kolonizace, kdy se podstatně snížila původní lesnatost. K opětovnému zalesňování Beskyd došlo v průběhu 19. a 20. století v několika etapách:

- 1) Vykupování a zalesňování enkláv jednotlivými velkostatkami (hlavně v 19. století).
- 2) Účelové zalesňování zejména v jižních oblastech koncem 19. a začátkem 20. století (povodí Vsetínské a Rožnovské Bečvy).
- 3) Zalesňování opuštěných zemědělských usedlostí po 2. světové válce (odliv obyvatel do pohraničí).
- 4) Zalesňování zemědělských půd z delimitací.
- 5) Účelové zalesňování po roce 1945, včetně zalesňování pásem hyg. ochrany v okolí přehrad (Šance, Morávka, Stanovnice).

Zalesňování se zprvu provádělo téměř výhradně s jím semene, které bylo zpočátku téměř výhradně místní provenience. Později již místní zdroje nestačily, takže se začalo nakupovat semeno jinde, nejčastěji v oblasti Jeseníků a později z alpských zemí, což se nepříznivě projevilo na genetické degradaci místních populací.

V severní oblasti bylo od roku 1835 přilesněno zhruba 12 000 ha lesa, z čehož téměř 1/3 po roce 1945. V jižních oblastech byla zalesněna ještě větší rozloha a po roce 1945 bylo zalesněno téměř 6 500 ha lesa. V současné době jsou nejméně lesnaté severní a západní okraje a hlavní, více osídlená údolí.

Pro vývoj lesa v Beskydech měly význam i majetkové poměry, které prošly v oblasti Beskyd několika základními etapami. Masív vlastních Moravskoslezských Beskyd náležel dvěma rozhodujícím majitelům. Lesy na východ od řeky Ostravice patřily Těšínskému knížectví - tzv. Těšínské komoře, náležející až do r. 1923 Habsburkům. Lesy na západ od řeky Ostravice patřily až do padesátých let olomouckému arcibiskupství. Rožnovské panství, původně biskupský majetek, přešel již ve středověku do rukou světské šlechty. Naposled, až po zestátnění, patřil majetek Vítkovickým železárnám. Vsetínské panství patřilo dlouhou dobu uherskému šlechtici Illehazymu, později bratřím Thonetům, kteří větší část majetku v 30. letech 20. století odprodali Augustiniánskému klášteru v Brně, Zbrojovce Vsetín, a paní Baťové, zbytek byl zestátněn v r. 1945. Významná část lesů patřila městům a obcím a zejména drobným majitelům lesa.

3.2.9.2 Přírodní lesní oblasti

Na území CHKO Beskydy zasahují dvě hlavní přírodní lesní oblasti – a 40 Moravskoslezské Beskydy a 41 Hostýnskovsetínské vrchy a Javorníky - a okrajově také přírodní lesní oblast č. 39 - podbeskydská pahorkatina.

PLO 40 - Moravskoslezské Beskydy

Oblast je charakteristická flyšovými horninami. Reliéf území je velmi členitý, svahy mají nejvyšší průměrnou sklonitost – 14°46' - ze všech pohoří České republiky. Síť pramenišť a vodotečí je proti jiným oblastem dosti hustá. Vodoteče mají bystřinný ráz horních toků se silnou erozní činností. Průměrná roční teplota se pohybuje od 7°C do 2,5°C s průměrným úhrnem srážek 1000 - 1400 mm.

Fytocenologicky zcela převažují jedlové bučiny živné řady, především svěží a bohaté, běžné jsou i svahové (kapradinové). Z ostatních společenstev mají významnější zastoupení jen smrkové bučiny (svěží a vlhké). Nepatrné je zastoupení subalpínských smrčín a ani nejvyšší vrchol Lysá hora se nedostává nad hranici rozšíření lesa. Přírozená dřevinná skladba této oblasti (BK 51, JD 41, SM 5, ost. list. 3) byla za necelých 200 let uplatňováním holosečného způsobu hospodaření s výsadbou smrku značně změněna. Převládá smrkový porostní typ nesmíšený nebo s nepatrnou příměsí. Buk v této oblasti vystupuje až do výšky přes 1100 m n.m. a jednotlivě se nachází i na třetím nejvyšším vrcholu Beskyd na Kněhyni v nadmořské výšce nad 1200 m. Pozůstatkem pastevnictví jsou pokřivené bukové pařeziny. Jedle se vyskytuje od nejnižších poloh do výšky 1100 m n.m. Dnes má zastoupení převážně jako příměs starších bukových porostů, i když např. v Zadních horách jsou díky vlhkostním a pedologickým poměrům optimální podmínky pro její pěstování. Borovice se vyskytuje zpravidla jen v nižších polohách v porostech, v nichž se pastvilo nebo výjimečně jako vtroušená dřevina i jinde.

PLO 41 - Hostýnskovsetínské vrchy a Javorníky

Oblast je tvořena horninami magurského flyše s typickým střídáním vrstev pískovců a jílovců. Charakteristická je hustá síť svahových bystřin, vznikající převážně z vrstevních a svahových pramenišť. Průměrná roční teplota pohybuje od 8°C do 4,5 °C a průměrný úhrn srážek za rok od 650 mm v nejnižších polohách po 1100 mm na vrcholech. Při naprosté převaze bohaté řady a významném podílu obohacené

(javorové) řady v jedlobukovém stupni je nejrozšířenějším společenstvem bohatá jedlová bučina. Stávající dřevinná skladba je charakteristická tím, že je alespoň zčásti přirozená.

V porostních typech převažují smrkové, které jsou z velké části smíšené. Významné jsou typy bukové, udržují se i typy jedlové, borové jsou omezeny na nejnižší polohy. Bukové porosty čisté i s příměsí jedle nebo uměle doplněné smrkem představují v oblasti nejpřirozenější soubor porostů v 1. nebo 2. generaci po původních pralesích. Smíšené porosty jedle, buku a smrku vznikly též z jedlobukových pralesů, které po zmlazení jedle a buku byly jako silně devastované holosečně domýceny a doplněny smrkem. Dosud významné jsou porosty jedlové a smrkojedlové. Vznikly v oblasti pastevních lesů, které se po zákazu pastvy zapojily nebo byly doplněny smrkem. Porosty s výrazným zastoupením jedle vznikaly i částečnou přeměnou, když se přirozeně obnovila jen jedle, která se doplnila smrkem, zatímco buk se z různých důvodů neobnovil. Značné výměry dosahují místy porosty "palivových lesíků" s habrem, lípou, břízou a pařezovým bukem, které vznikaly výmladností vtroušených dřevin. Březové lesíky jsou zbytky dříve hojných březových porostů. Smrkové porosty byly zakládány z velké části na zemědělské půdě tj. na půdě, která byla před 200 - 300 lety odlesněna v době valašské kolonizace. Trpí poškozováním sněhem, větrem a hnilobou. V borových porostech se dnes již zřídka vyskytuje původní malenovická borovice (s deskovitou borkou).

3.2.9.3 *Soubory lesních typů*

Nejrozšířenějším typem jsou **květnaté bučiny podhorského - horského stupně** (4 S, 4 B, 4 F, 5 S, 5 F, 5 B, Ft, Fp - typická bučina, FA - buková jedlina, AF - jedlová bučina), které zaujímají cca 68 % území. V oblasti Karpat je jejich spodní hranice lokalizována do nadmořské výšky 400 - 500 m. Horní hranice se pohybuje v nadmořských výškách 700 - 1000 m n. m. Převládající dřevinou zde byl buk lesní, nejčastěji doprovázený jedlí bělokorou a javorem klenem. Bukové komplexy se v CHKO vyskytují ve větší míře na úbočí Radhoště, Travného, v údolí Kobylíku pod Lysou horou, v oblasti Ostrého, Kozubové, v údolí Řeky a v Komorní Lhotce, na J svazích Vsetínských vrchů u Soláně a na S svazích Javorníků od Makty po Velký Javorník. Jako náhradní zcela nevhodné kultury se v polohách květnatých bučin pěstují především smrkové monokultury.

Mnohem menší zastoupení (kolem 4 %) mají **acidofilní bučiny horských poloh** (5 K, 6 K, Fap - smrková jedlobučina). Neuplatňují se velkoplošně, ale jsou mozaikovitě roztroušeny.

Stanoviště, na kterých je v přirozeném zastoupení dominantní jedle bělokora, jsou zařazeny do **květnatých jedlin** (5 O, 6 O, FA-buková jedlina). V dřevinném patře je na těchto střídavě zamokřených stanovištích omezen výskyt buku. Dnes se zde nacházejí druhotně vysazované podmáčené smrčiny, které trpí vývraty a hnilobou. Nalézají se nejčastěji v povodí Čeladenky, Černé Ostravice a Velkého potoka.

Na nejvyšší polohy Beskyd jsou vázány **horské klimaxové** a v omezené míře i **podmáčené smrčiny** (7 K, 7 S, 7 B, 8 K, Fap - smrková jedlobučina, FA - buková jedlina, AF - jedlová bučina, SP - jeřábová smrčina). Jde místy i o přirozená smrková společenstva zahrnutá z velké části do MZCHÚ (NPR Kněhyně - Čertův mlýn, NPR Mazák, PR Smrk, PR Travný). Dominantní dřevinou je zde smrk, doprovázen jeřábem ptačím a v nižších polohách ještě klenem a bukem. Společenstva klimaxových smrčin 8. lvs se v Beskydech vyskytují nebo se vyskytovala jen na nejvyšších vrcholech na Lysé hoře, Smrku, Travném a Malchoru. Právě nejvyšší horské partie nad 1000 m n.m. byly v minulosti (hlavně 80. léta) nejvíce postiženy exhalačními těžbami, jejichž důsledkem byl vznik rozsáhlých mnohdy desítky hektarů velkých holin. Na těchto tzv. kalamitních holinách se vzhledem k extrémním polohám na hřebenech a vrcholcích hor, jejichž nepříznivý účinek je znásoben rozsáhlými plochami bez jakékoliv ochrany starého porostu, nedaří zajistit obnovu lesa ani po více jak 10 letech.

Rozsahem nepříliš rozšířenými, ale druhově velice pestrými jsou společenstva **dubových bučin** (3 K, 3 S, 3 H, 3 B, 3 D, Fq - kyselá dubová bučina, QF- dubová bučina, QFtil - lipovo-dubová bučina). Rozkládají se v nejnižších polohách na dolním toku Rožnovské a Vsetínské Bečvy a v údolí Senice. Ve větší míře zde mají uplatnění duby, lípy a habry, jasaný, javory mléče, méně jilmy a další dřeviny.

Ekologicky velmi významná jsou stanoviště v úzkých pruzích kolem řek a potoků - společenstva **luhů a olšin** (1 L - 6 L, UFrc - habrovo-jilmová jasanina, FrAL - jasanová olšina, Ali - olšina). Nejčastějšími zástupci stromového patra jsou olše šedá a lepkavá. Mnoho druhů vrb, které tvořily charakteristickou součást těchto společenstev, byly velmi silně redukovány úpravami toků, při nichž byly zpravidla nahrazovány hlubokokořennými listnáči, nejčastěji jasanem.

Suťové lesy (3 J, 5 J, 5 U, TAc - lipová javořina, FrAc - jasanová javořina) se částečně dochovaly v údolích drobných vodních toků na erozně exponovaných svazích, svahových nátržích a úžlabinách. Tato společenstva se vyznačují bohatým druhovým zastoupením dřevin - jedle, dub, buk, habr, javor, jasan, jilm, lípa a ve vyšších polohách se v dřevinné skladbě objevuje smrk.

3.2.9.4 Současné zastoupení dřevin a přirozená druhová skladba

V nenarušené krajině Beskyd podle rekonstruovaných dřevinných skladeb dle souborů lesních typů, historických údajů a výsledků pylových analýz původně převládaly jedlobukové lesy s výrazným podílem jedle a příměsí dalších listnatých dřevin (javor klen, jilm, dub...), ve vyšších polohách se k nim přidružoval i smrk. Bučiny byly rovněž důležitým fenoménem původní krajiny, měly však menší rozsah. Vývoj podílu jednotlivých dřevin je uveden v následující tabulce.

Tabulka 3: Podíl jednotlivých dřevin (příklad vývoje druhové skladby na LS Ostravice 1840 – 1995)

Rok	SM	JD	BO	MD	BK	JV
1840	34	34	+	0	32	+
1887	66	20	+	+	14	+
1906	76	13	+	+	11	+
1937	83	7	+	+	10	+
1965	79	3	+	+	16	1
1975	84	2	+	+	12	1
1985	83	1	+	+	12	1
1995	82	1	+	+	13	1

Zdroj: Plán péče CHKO Beskydy – Rozborová část, 1998 v Arvita, 2007

Oproti přirozené skladbě lesa má dnes oproti ostatním dřevinám naprostou **převahu smrk ztepilý**. I přes radikální změnu dřevinné skladby převyšuje zastoupení buku lesního v Beskydech (cca 17 %) celorepublikový průměr více než 3x. U jedle je situace v porovnání s ostatními pohořími ČR ještě příznivější. Relativně vysoký podíl má jedle zvláště v oblasti LS Vsetín (LHC Velké Karlovice) a hlavně LS Luhačovice - LHC Brumov.

Celkový podíl buku a hlavně jedle v lesích CHKO Beskydy je velmi vzdálen od ekologicky optimálního stavu, který by se alespoň přibližoval přirozeným druhovým skladbám. Beskydy mají velmi dobré podmínky pro pěstování těchto dřevin. K příznivým půdním poměrům oblasti můžeme připočítat i nadprůměrné srážky, které v nejrozšířenějším jedlobukovém vegetačním stupni dosahují až 1330 mm za rok.

Z geograficky nepůvodních dřevin, k nimž řadíme v CHKO Beskydy z domácích druhů i modřín opadavý, borovici kleč a olši zelenou, se výrazněji uplatnili modřín opadavý, smrk pichlavý a douglaska tisolistá. Smrk pichlavý byl využíván k zalesňování tzv. imisních holin a plní pouze funkci podpůrné a krycí dřeviny. S jeho další rozšiřováním se na území CHKO nepočítá. Douglaska tisolistá měla větší rozšíření v JZ části CHKO na LHC Brumov a rovněž tato nepůvodní dřevina se v CHKO nevysazuje.

3.2.9.5 Poškození lesních porostů

Lesy na území CHKO jsou poškozovány celou řadou faktorů, což má negativní dopad i na krajinný ráz. Mezi hlavní negativní faktory patří Imise, vítr, sníh a námraza, zvěř a sucho.

- **Imise** - o poškození lesů exhalacemi se psalo již v 2. polovině 19. století, ale významnější vliv imisí na lesy Beskyd se začal projevovat až v 60. a pozdějších letech 20. století. Nejsilněji jsou zasaženy porosty v exponovaných polohách vyšších nadmořských výšek a v severních částech Moravskoslezských Beskyd. Zejména severní úbočí jsou bezprostředně ohrožena exhaláty z průmyslových podniků - vzdálenost od významných zdrojů emisí v okresech Ostrava a Karviná je 30 - 40 km, na Třinecku zasahuje CHKO až téměř k samotnému městu Třinec s rozsáhlým hutním podnikem. Situace se ale oproti stavu z 80. let postupně zlepšuje. Na vytěžených plochách byly často vysazovány nevhodné nepůvodní dřeviny jako smrk pichlavý, borovice kleč a další, v lepším případě domácí dřeviny (hlavně smrk obecný) pocházející z jiných než místních zdrojů. Ještě v současné době představují plochy po tzv. exhalačních těžbách v 70. a 80. letech umísťovaných do extrémních hřebenových poloh obtížně zalesnitelné holiny.
- **Vítr** - Bořivý vítr představuje nejvýznamnější ohrožení lesních porostů. Beskydy jsou ohrožovány větrem různých směrů (záleží na konfiguraci terénu), především však severozápadním až jihozápadním prouděním a přepadavými větry, které nejsou pravidelné a místa jejich působení jsou nahodilá. Za zmínku stojí škodící jihovýchodní proudění v oblasti Polomu (Jablunkovsko) a v obvodu hranic se Slovenskem na LHC Ostravice. Nejohroženější jsou smrkové monokultury na vodou ovlivněných stanovištích. Více ohroženy jsou také pěstebně zanedbané stejnorodé a stejnověkové smrčiny, stromy rostoucí na živných stanovištích a v hustém zápoji. Negativní účinky větru se znásobují v horských polohách nad 1000 m n.m. Zde, na exponovaných hřebenech, dochází po odtěžení starších porostů k permanentním škodám přepadavým větrem a tím i k rozšiřování obtížně zalesnitelných holin. Nepříznivě se rovněž projevuje oslabení porostů sekundárními hnilobami, které vznikají v důsledku poškození zvěří (ohryz, loupání) a při těžbě a přibližování dříví.
- **Sníh a námraza** - Poškození mokrým sněhem se projevuje především v údolních polohách v porostech středního věku se zanedbanou porostní výchovou a nevhodnou dřevinnou skladbou. Ve starších porostech se škody nejčastěji projevují jako vrškové, případně korunové zlomy, přičemž nejvíce poškozené bývají geneticky nevhodné, nepůvodní porosty. Sněhem a námrazou bývají nejvíce ohrožovány smrkové porosty II. a III. věkové třídy v polohách mezi 700 - 900 m n.m., které byly v minulosti poškozené ohryzem a loupáním zvěří. Škody námrazou jsou rovněž soustředěny do vyšších exponovaných poloh, do porostů na hřebenech a návětrných svazích, kde se projevují v zimním období zejména při teplejším počasí vystřídaném prudkým poklesem teplot.
- **Zvěř** - Přímé škody spárkatou zvěří na porostech loupáním, ohryzem, okusem a v menší míře i vytloukáním se významnou měrou podílejí na snižování odolnosti, kvality i druhového složení lesních porostů. Pro přirozenou obnovu listnatých dřevin a jedle jsou škody zvěří často limitujícím faktorem. Tímto je ztížena nebo dokonce znemožněna přirozená obnova dřevin pro zvěř atraktivních - především jedle.
- **Hmyz** - Poškození lesa v CHKO Beskydy hmyzími škůdci (především kůrovci) nepředstavuje kalamitní nebezpečí. Škody jsou soustředěny převážně do lokálních ohnisek a daří se je běžnými lesnickými opatřeními zvládat.
- **Hniloba** - Z primárních hnilob se v oblasti nejčastěji vyskytuje kořenovník vrstevnatý (*Heterobasidion annosus*), méně často václavka smrková (*Armillaria ostoyae*). Větší nebezpečí pro lesní porosty představují sekundární hniloby vzniklé v důsledku poškození zvěří (ohryz a loupání kůry), sněhových nebo větrných polomů, při těžbě a přibližování dříví (oděry kůry, zlomy). Ze sekundárních hnilob se nejvíce uplatňuje pevník krvavějící (*Stereum sanguinolentum*).

- **Sucho** - Sucho způsobuje vedle snižování vitality vzrostlých lesních dřevin vážné škody na vysazovaných kulturách (především na rozsáhlých holinách). Obtížně zalesnitelná jsou suťová pole vyskytující se především v oblasti "Předních hor". Ztráty na zalesnění dosahovaly v 80. letech na rozsáhlých imisních holinách s extrémními mikroklimatickými podmínkami až 100 %. Průměrné ztráty z prvního zalesnění v oblasti Beskyd činily 36 %. Sucho jako dominantní činitel se podílelo na nezdaru zalesnění více než 30 %. Prostředky k ochraně před škodami suchem jsou jemnější způsoby hospodaření - podrostní až výběrné - a výsadby obalovaným sadebním materiálem. Na vysychavých stanovištích je nutná co nejvčasnější výsadba v předjaří s využitím zimní vláhy.
- **Buřň** - Nejagresivnější jsou **třtiny** (*Calamagrostis sp.*) a **ostružiník maliník** (*Rubus idaeus*). Specifickým problémem obnovy v nejvýše položených ZCHÚ (např. NPR Kněhyně - Čertův Mlýn, NPR Radhošť) je masový, místy celoplošný výskyt kapradiny **paprátka alpské** (*Athyrium distentifolium*).
- **Klimatická změna** – Vývoj změn yklimatu přináší zejména nárůst teplot a srážkové změny s nárůstem suchých období a extrémních meteorologických jevů. Dá se předpokládat, že tyto změny budou podporovat negativní působení většiny výše uvedených faktorů.

3.2.9.6 Lesy a krajinný ráz

Lesní porosty mají ve vztahu ke krajině CHKO Beskydy zcela zásadní postavení. Jedná se o plošně nejvýznamnější způsob využití území, který dominantně ovlivňuje naše vizuální vnímání. Rozsáhlé lesní porosty můžeme pozorovat stejně dobře při pohledu z údolí větších vodních toků, jako z nejvyšších vrcholů pohoří. Přitom nejen rozloha, ale i druhová skladba a prostorová struktura lesů prošla v minulosti několika výraznými změnami.

Lesní porosty vytvářejí na většině území CHKO Beskydy základní krajinnou matici. V rámci této základní matrice převažují „tmavé“ jehličnaté (smrkové) porosty, ať již se jedná o monokultury nebo směsi s jinými dřevinami (vizuálně smrk „vítězí“ i ve směsi svou tmavou zelení, která působí po celý rok, navíc je ve velké většině případů i ve směsích dominantní dřevinou). V současnosti již neexistují prosvětlené pastevní lesy s nízkým zakmeněním, které by měly zcela odlišný charakter. Rozvolněným prosvětleným lesům se vizuálně mohou blížit porosty na nejvyšších vrcholcích, kde došlo v minulosti vlivem exhalací k narušení či rozvrácení porostů a v současnosti se zde les obnovuje jen velice pomalu. V této matici jehličnatých porostů se nacházejí nepravidelně rozmístěné plochy a plošky porostů listnatých (především bukových), které jsou charakteristické mimo jiné i tím, že se výrazně mění v průběhu ročního cyklu – od jarní světlé a svěží zelené, přes sytě zelenou barvu letní a teple červenohnědé podzimní listů až po chladivou bledost kmenů a větví v zimě.

Vzhledem ke konfiguraci terénu (výrazná svažitosť) a již zmíněné rozlehlosti lesních porostů je možno vnímat les vždy jako výraznou plochu (oproti liniovému vnímání v rovině), která se před námi zvedá nebo vlní ve více horizontech.

Zastoupení smrku neodpovídá přirozenému stavu a přináší i problémy čistě hospodářské (snížená stabilita a odolnost porostů vůči škodlivým činitelům, vyčerpávání půdy, negativní důsledky holosečného hospodaření, obtíže při zalesňování vrcholových partií). Snahou tak je změnit současný poměr mezi smrkem a ostatními původními dřevinami (především buk a jedle). Omezení smrku se pravděpodobně stane nezbytností i z pohledu očekávané klimatické změny, kdy se předpokládá posun hranic vegetačních stupňů do vyšších nadmořských výšek. To bude znamenat nejen změnu druhové skladby, ale i změnu charakteru lesních porostů, a tím i vizuálního působení. Pokud budou vhodné podmínky pro opětovné zavedení jedle, je možno tvrdit, že se situace nezmění nijak dramaticky. V případě, že by došlo k upřednostnění buku, popř. dalších listnáčů, půjde o výraznou změnu. Navíc je možno očekávat, že klimatické změny umožní v nižších

nadmořských výškách zavedení dubu (popř. s lípou a habrem či borovicí). Tím dojde k vytvoření zcela jiných porostů, jejichž charakteristiky budou záviset od (ne)přítomnosti keřového patra, poměru mezi jednotlivými dřevinami (porosty s výrazným podílem habru v podúrovni budou působit zcela jinak než dubové porosty bez příměsi).

Zalesňování

Dalším souvisejícím a důležitým jevem je zalesňování, které se v některých případech dostává do rozporu se zájmy ochrany přírody a krajiny, respektive krajinného rázu. Zalesňování směřuje zejména na ekonomicky nevýnosné pozemky na orné půdě, běžné druhově chudé kulturní a polokulturní luční porosty, na jejichž údržbě nemá vlastník zájem, obtížně dostupné nebo ladem ležící mezofilní louky, obtížně obhospodařovatelné vlhké a zamokřené louky, ladem ležící xerothermní resp. semixerothermní travinobylinné biotopy, bývalé obecní pastviny (především dnes zarůstající), ladem ležící porosty křovin a iniciální olšiny na zemědělské půdě.

Z hlediska ochrany přírody je nutné hodnotit zalesňování zemědělských půd ze dvou hledisek. V první řadě je nutné posoudit, zda konkrétní plocha je z hlediska ochrany přírody a krajiny k zalesnění vhodná, druhým aspektem je druhová skladba zakládáných porostů.

Z hlediska ochrany přírody a krajinného rázu platí pro zalesňování následující:

- **Orná půda** – problematické může být zalesňování malých lesních políček v segmentech tvořících ukázkou původní agrární krajiny. Tyto plochy mohou být typickým znakem dochovaného krajinného rázu nebo mohou výrazně zvyšovat biodiverzitu v místě.
- **Běžné druhově chudé intenzivně a polointenzivně využívané louky** – problematické může být zalesňování lučních enkláv zabíhajících do lesních komplexů. Zarovnávání lesních okrajů je sice ekonomicky výhodné, z hlediska biodiverzity i krajinného rázu jde však jednoznačně o krok s negativním dopadem.
- **Mezofilní louky a pastviny** – ochránářsky ohrožené biotopy. Žádoucí je většinou zachování s ohledem na přírodní hodnoty a krajinný ráz.
- **Obtížně obhospodařovatelné vlhké, střídavě vlhké a zamokřené louky** – pozemky s vysokou hladinou podzemní vody, která znemožňuje využití obvyklé těžké techniky. Možný výskyt cenných přírodních hodnot – zalesňování často nevhodné, rizikem rychlá sukcese. Z pohledu krajinného rázu může jít často i o plošně nevelké, ale svým umístěním i charakterem významné segmenty (polohy při okrajích stávajících lesních porostů, „plochy „vklíněné“ do stávajících lesních porostů v místech pramenišť nebo vyústění vodního toku z lesa, aj.). Je žádoucí zajistit management.
- **Suché trávníky a pastviny** - ohrožený typ biotopu. Typická je vysoká biodiverzita (hmyz, pavoukovci, měkkýši, plazi apod.), častý je výskyt ohrožených a chráněných druhů. Zalesňování potenciálně možné pouze na některých méně hodnotných plochách za předpokladu, že tento typ biotopu je v oblasti široce rozšířený. Z pohledu krajinného rázu je třeba zhodnotit, zda nedochází zalesněním především ploch přiléhajícím nebo „vklínujícím se“ do stávajícího lesního porostu k likvidaci fenoménu zvlněných okrajů lesa.
- **Porosty křovin (K3)** – jde především o stráně zarostlé trnkou, hlohem, šípkem, v teplejších oblastech i svídou, dřínem, mahalebkou apod. Často jde o plochy, které byly původně odlesněny a využívány jako pastviny. Charakter a ochránářský význam jednotlivých ploch se liší jak podle stanovištních podmínek, tak podle hustoty zápoje keřových porostů. Z hlediska biodiverzity jde obvykle o mimořádně cenné plochy, významné často z hlediska ornitologického, entomologického i z hlediska různých skupin bezobratlých živočichů. Z hlediska krajinného rázu může být základním požadavkem spíše návrat ke kultivaci pozemků s typickými terasovitými mezemi, na kterých budou prosperovat křoviny.

- **Iniciální olšiny na zemědělské půdě** - jde zpravidla o pokročilé sukcesní stadium vlhkých a podmáčených luk. Nutné zvážit přítomnost přírodních hodnot, zalesňování potenciálně možné. Potřeba zajistit, aby druhová skladba odpovídala podmínkám stanoviště. Zakládání smrkových porostů na těchto stanovištích, kromě horských poloh ve smrkovém stupni, je zcela nevhodné.

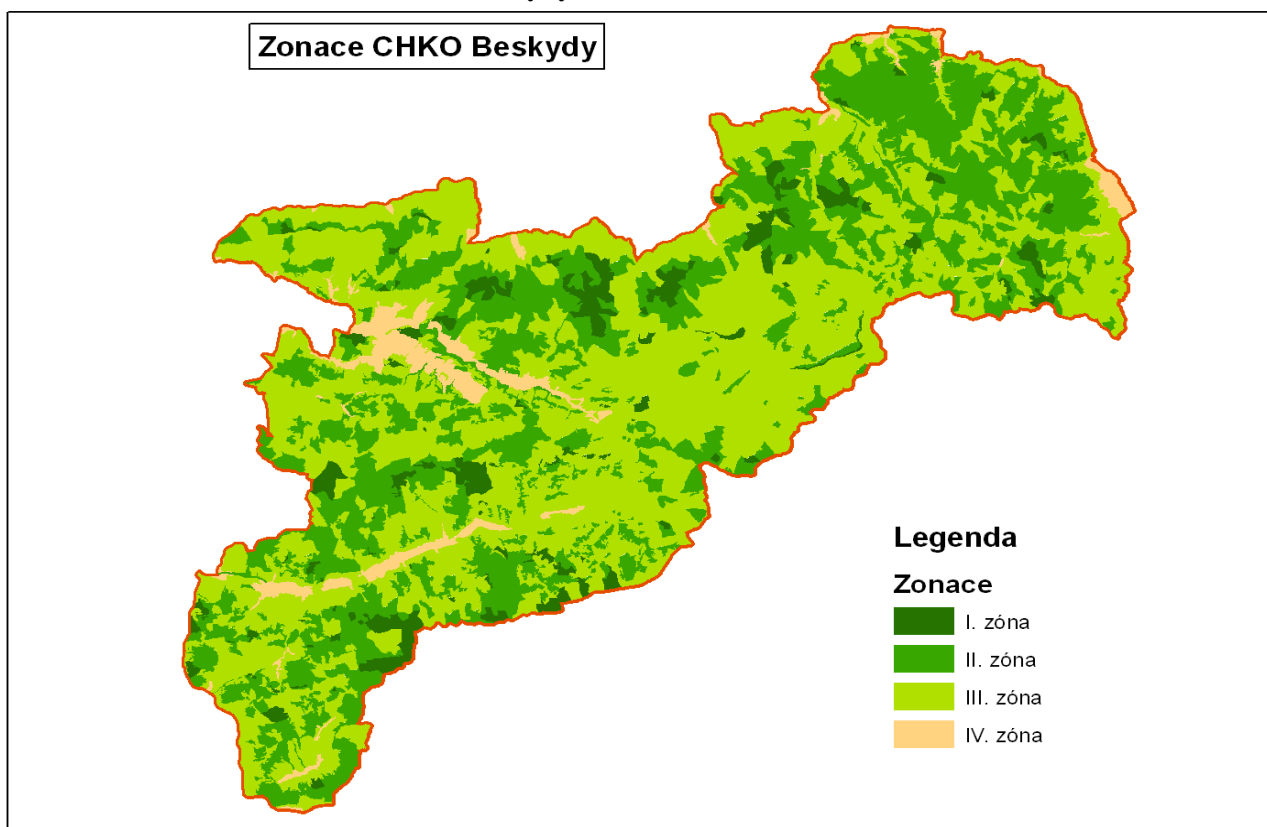
Zalesňování má vliv na charakter krajiny a je nutno proto vždy postupovat ve spolupráci s orgány ochrany přírody a zohledňovat přírodní a krajinné charakteristiky lokality.

3.2.10 Chráněná území a zonace

3.2.10.1 Zonace CHKO Beskydy

CHKO Beskydy je dle zákona č. 114/92Sb. o ochraně přírody a krajiny rozdělena dle kritéria přírodních hodnot území a v souladu s nutnou diferenciací odstupňované ochrany přírody do čtyř zón. Zóny jsou koncipovány tak, aby jejich výměra přesahovala 20 ha, pouze ve výjimečných případech u nelesních 1. a 4. zón nebylo možno tuto podmínku dodržet. Výměry jednotlivých zón jsou uvedeny v následující tabulce a mapě.

Obrázek 9: Zonace na území CHKO Beskydy

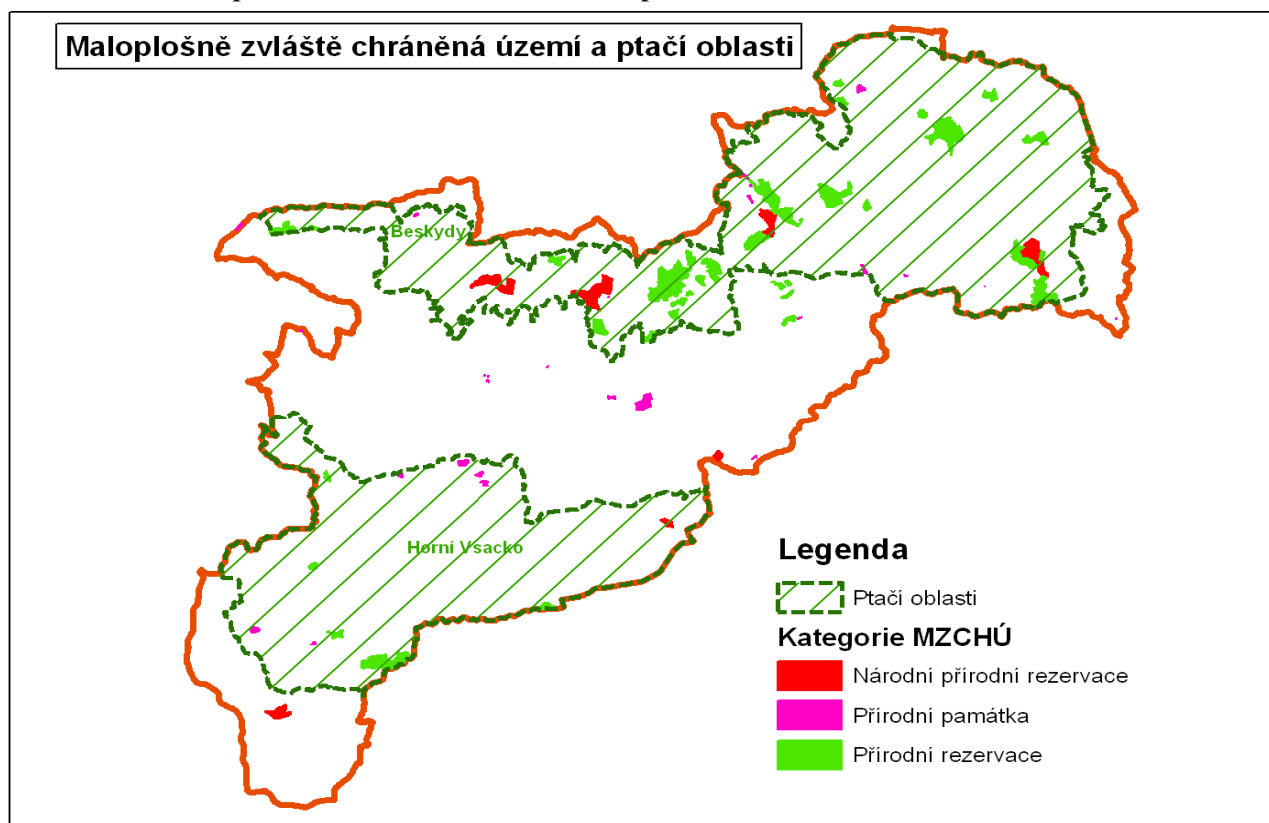
Tabulka 4: Zonace na území CHKO Beskydy (ha)

	I. zóna	%	II. zóna	%	III. zóna	%	IV. zóna	%	Celkem	%
Lesní půdní fond	6 180	5,1	25 799	21,5	54 921	45,8	-	-	86 900	72,4
Nelesní půdní fond	516	0,4	21 496	17,9	5 562	4,6	5 518	4,6	33 100	27,6
Celkem	6 696	5,6	47 296	39,4	60 483	50,4	5 518	4,6	120 000	100

- **I zóna** - Přírodě blízké nebo člověkem málo pozměněné ekosystémy s ucelenou mírou samořídících funkcí a ekologickou stabilitou, udržované v žádoucím stavu vhodným managementem nebo ponechané v přirozeném vývoji. Jedná se zejména o zvláště chráněná území a jejich návrhy, nadregionální biocentra či jejich části a nejhodnotnější regionální biocentra.
Cílem je omezení lidských zásahů na minimum, řízený management, účelové obhospodařování, vše směřující k obnově samořídících funkcí. Dále vyloučení nových staveb, skládek, těžby nerostů, minimální zásahy do vodního režimu, usměrnění nejšetrnějšího rekreačního nepobytového využití.
- **II. zóna** - Zejména málo pozměněné lesní porosty, ucelené extenzivní polopřirozené louky a pastviny, regionální biocentra, vodní plochy s vysokou druhovou rozmanitostí, území svažité, členitá, údolní uzávěry, území s výskytem zvláště chráněných druhů organismů. Rozptýlená zástavba s dochovanými prvky původní architektury a okolní krajina s malovýrobní strukturou.
Cílem v lesích je uplatnění maloplošného podrostního způsobu hospodaření, maximální využití přirozené obnovy. Tradičně obhospodařované travní porosty s cílem udržení druhového bohatství, uchování vodního režimu se snahou o renaturalizaci toků, zachování vhodné struktury porostů či solitérů dřevin mimo les. Omezení intenzifikačních faktorů hospodaření. Dále udržet plošné zastoupení kultur a charakter vhodně začleněných staveb jako významného prvku dotvářejícího krajinný ráz, nerozvíjet další urbanizaci, umísťování nových staveb omezit pouze na nezbytné stavby vázané na zemědělské hospodaření, dbát na jejich architektonické ztvárnění.
- **III. zóna** - Člověkem pozměněné ekosystémy běžně hospodářsky využívané, hospodářské lesní monokultury, rozčleněné zemědělské pozemky intenzivní louky a pastviny s rozptýlenou zelení a zástavbou, menší obce nebo jejich části bez rozvojových tendencí, rekreační aktivity. Spojuje území v CHKO v ucelený celek s charakteristickým rázem.
Předpokládá se běžné obhospodařování lesů s minimalizací podílu nepůvodních dřevin, běžné obhospodařování luk a pastvin se snahou o zavádění ekologického hospodaření, dbát na zvyšování rozmanitosti ekosystémů. Údržba a obnova zástavby při vhodném objemovém a architektonickém řešení shluků staveb i jednotlivých staveb. Umísťování nových staveb sladit s územními plány tak, aby nedocházelo k urbanizaci krajinného prostředí, důsledně chránit a dotvářet ráz krajiny.
- **IV. zóna** - Člověkem silně pozměněné ekosystémy, souvisle zastavěná území, intenzivně obhospodařované velké celky zemědělských pozemků ap. Hospodaření v lesích a na zemědělských pozemcích bez zvláštních omezení. V obcích a na pozemcích určených pro jejich rozvoj umísťovat architektonicky kvalitní stavby neohrožující prostředí. Území začlenit do programů obnovy vesnice, realizovat obnovu minimálního lokálního systému ekologické stability.

3.2.10.2 Maloplošná zvláště chráněná území

Na území CHKO Beskydy bylo vyhlášeno 59 [maloplošných zvláště chráněných území](#). Z toho je 7 národních přírodních rezervací (NPR), 28 přírodních rezervací (PR) a 24 přírodních památek (PP). Přehled je uveden v následující mapě a tabulce:

Obrázek 10: Maloplošně zvláště chráněná území a ptačí oblasti**Tabulka 5: Přehled MZCHÚ na území CHKO Beskydy na území CHKO Beskydy**

kategorie	název	vyhlášení	rozloha (ha)	stručná charakteristika
PP	Brodská	1999	3,9	přírodní jedlobukový les
PR	Bučací potok	2004	35,0	staré bukové porosty s klenem, kaskáda vodopádů a peřejí
PP	Byčinec	1990	0,8	vlhké a rašelinné louky, podhorské pastviny
PR	Čerňavina	1999	61,3	přírodní bukový a smrko-bukový les
PR	Draplavý	2004	20,9	jedlobukový les
PP	Filůvka	2016	7,0	louky a pastviny s mozaikou podmáčených a rašelinných ploch, orchideje
PR	Galovské lúky	1952	21,5	podhorské orchidejové louky
PR	Gutské peklo	2008	37,4	bukové lesy, vodopády
PR	Huštýn	1999	11,9	bučiny a suťové lesy se skalami
PP	Kladnatá - Grapy	1999	62,8	skalní výchozy, suť
PR	Klíny	1977	58,1	přírodní jedlobukový les
NPR	Kněhyně - Čertův mlýn	1989	195,0	horské bučiny a smrčiny, subalpínská vysokobylinná vegetace
PP	Kněhyňská jeskyně	1990	1,0	veřejnosti nepřístupná jeskyně
PR	Kršle	2010	35,9	lesní rezervace s četnými geomorfologickými zvláštnostmi
PP	Kudlačena	1988	5,4	slatinné louky
PR	Kutaný	1969	14,9	přírodní jedlobukový les
PP	Kyčmol	1990	0,1	slatinná louka s množstvím kruštíku bahenního
PP	Lišková	1973	2,4	bukový les s výskytem řeřišnice trojlísté
PR	Losový	2013	21	pastviny, teplomilné trávníky a ovsíkové louky

kategorie	název	vyhlášení	rozloha (ha)	stručná charakteristika
PR	Lysá hora	2010	63,6	fragmenty původních porostů horských smrčín
PR	Makýta	2008	186,9	horské bukové lesy s přechody k suťovým lesům
PR	Malenovický kotel	2004	145,9	mozaika přirozených lesů, pramenišť, skalních výchozů a suti
PR	Malý Javorník	2013	27,4	rozvolněné, přírodě blízké lesní porosty
PR	Malý Smrk	2004	106,4	přirozené horské bučiny s klenem
PR	Mazácký Grúník	1955	95,6	přirozený horský jedlobukový les
NPR	Mazák	1933	92,9	horský jedlobukový les
NPR	Mionši	1954	169,7	jedlobukový porost pralesovitého charakteru
PP	Motyčanka	1990	0,2	slatinné louky
PR	Noříčí	1955	37,9	přirozený bukový les
PP	Obidová	1990	7,3	slatinné a rašelinné louky
PP	Ondrášovy díry	1990	4,5	veřejnosti nepřístupné pískovcové jeskyně
PP	Pod Juráškou	1952	1,0	slatinné louky
PP	Pod Lukšincem	1975	0,1	květnatá horská louka
PP	Podgrůň	1990	2,1	slatinná louka
PR	Poledňana	1955	15,9	přírodní horská klenová bučina
PP	Poskla	1988	2,4	vlhká louka, rašeliniště a pastviny
NPR	Pulčín - Hradisko	1989	72,7	význačné skalní útvary a přirozené lesní porosty
NPR	Radhošť	1989	144,9	přirozené horské bučiny
PP	Rákosina ve Stříteži	1994	1,7	rákosina eutrofních stojatých vod
NPR	Razula	1949	23,5	jedlobukový porost pralesovitého charakteru
PR	Ropice	2010	255,3	bukové porosty, geomorfologické jevy
NPR	Salajka	1956	21,8	jedlobukový porost pralesovitého charakteru
PP	Skálí	1999	19,8	přirozený bukový les s výchozy skal
PP	Smradlavá	1999	9,3	přirozený bukový les
PR	Smrk	1996	340,8	horské bučiny a buko-smrčiny
PP	Stříbrník	1988	14,5	přirozený bukový les, prameniště a louky
PR	Studenčany	2004	53,4	přirozené horské bučiny s klenem
PR	Travný	2000	154,8	horské bučiny
PR	Travný potok	1955	18,6	horské bučiny
PR	Trojačka	1969	60,5	suťové lesy a bučiny
PP	Uherská	2003	3,2	pastvina s výskytem jalovce obecného
PR	Uplaz	2008	173,2	přírodě blízké bučiny s javorem klenem, smrkem a jedlí
PR	V Podolankách	1955	32,1	podmáčené smrčiny
PP	Vachalka	1999	8,3	přirozený jedlo bukový les s výchozy skal
PP	Velký kámen	1999	3,6	skalní výchoz, suť
PR	Velký Polom	1999	73,6	horské bučiny a smrčiny
PP	Vodopády Satiny	2006	8,7	vodopády
PP	Vysutý	2010	13,8	vodní tok s přejemi a výrazně vyvinutým vodopádem
PR	Zimný potok	2004	3,3	jedlobukový porost pralesovitého charakteru, vodopády
PP	Zubří	1948	0,1	louka s bohatým výskytem šafránu karpatského

3.2.10.3 Natura 2000

Na území CHKO Beskydy se nachází evropsky významná lokalita Beskydy, která má stejné vymezení jako CHKO a dvě ptačí oblasti – Beskydy a Horní Vsacko. Níže jsou uvedeny pouze základní informace o nich, velká část informací je již uvedena v předchozím textu.

Tabulka 6: Základní informace o EVL Beskydy

Název lokality	Beskydy	Předměty ochrany	A4.2, A4.3, K2.2, L2.1, L2.2A, L3.3B, L4, L5.1, L5.2, L5.4, L9.1, L9.3M4.3, M5, R1.1, R1.3, S1.2, S3B, T1.1, T2.2, T2.3B, T3.4D, T8.2A, oměj tuhý moravský (<i>Aconitum firmum subsp. Moravicum</i>), šikoušek zelený (<i>Buxbaumia viridis</i>), čolek karpatský (<i>Triturus montandoni</i>), kuňka žlutobřichá (<i>Bombina variegata</i>), lesák rumělkový (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), medvěd hnědý (<i>Ursus arctos</i>), netopýr velký (<i>Myotis myotis</i>), rýhovec pralesní (<i>Rhysodes sulcatus</i>), rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>), střevlík hrboletý (<i>Carabus variolosus</i>), velevrub tupý (<i>Unio crassus</i>), vlk obecný (<i>Canis lupus</i>), vydra říční (<i>Lutra lutra</i>)
Kód lokality	CZ0724089		
Navrhovaná kategorie ochrany	Chráněná krajinná oblast		
Rozloha	120386.5		
Nadmořská výška	327 - 1262 m n. m.		

Zdroj: www.natura2000.cz

Tabulka 7: Základní informace o PO Beskydy

Název ptačí oblasti	Beskydy	Rozloha	41702,0
Předměty ochrany	čáp černý (<i>Ciconia nigra</i>), datel černý (<i>Dryocopus martius</i>), datlík tříprstý (<i>Picoides tridactylus</i>), jeřábek lesní (<i>Bonasa bonasia</i>), kulíšek nejmenší (<i>Glaucidium passerinum</i>), lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>), puštík bělavý (<i>Strix uralensis</i>), strakapoud bělohřbetý (<i>Dendrocopos leucotos</i>), tetřev hlušec (<i>Tetrao urogallus</i>), žluna šedá (<i>Picus canus</i>)	Nadmořská výška	384 - 1320 m n. m.

Tabulka 8: Základní informace o PO Horní Vsacko

Název ptačí oblasti	Horní Vsacko	Rozloha	26977.6ha
Předměty ochrany	chřástal polní (<i>Crex crex</i>), čáp černý (<i>Ciconia nigra</i>), datlík tříprstý (<i>Picoides tridactylus</i>), jeřábek lesní (<i>Bonasa bonasia</i>), lejsek malý (<i>Ficedula parva</i>), strakapoud bělohřbetý (<i>Dendrocopos leucotos</i>), ůhýk obecný (<i>Lanius collurio</i>)	Nadmořská výška	360 - 1020 m n. m.

3.2.11 Členění krajiny dle přítomnosti přírodních hodnot

Na základě výše uvedených informací byla v rámci studie Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy (Arvita, 2007) provedena rekapitulace týkajících se ochrany přírodních hodnot v území. Vycházelo se zejména z těchto dat:

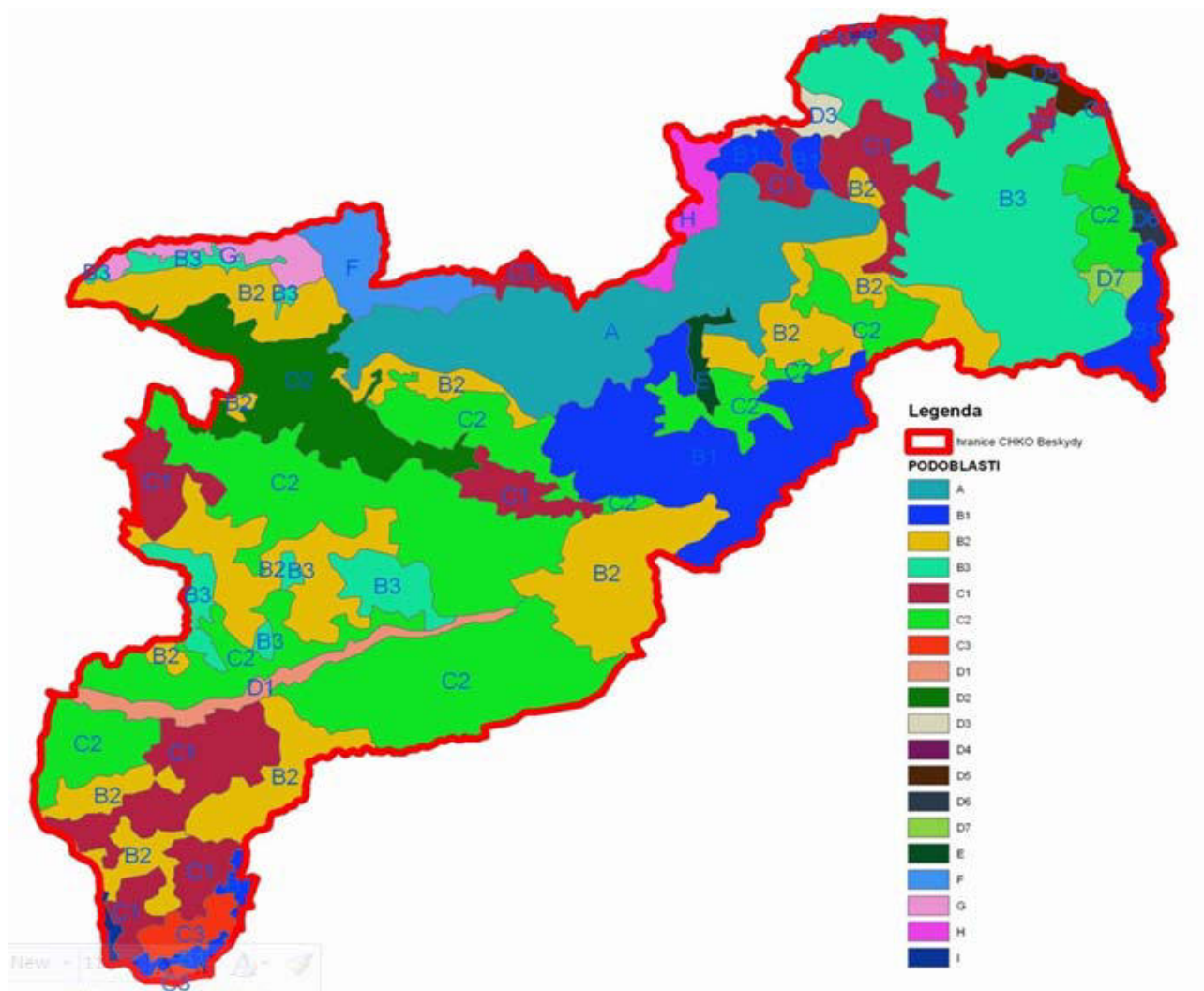
- MZCHÚ – koncentrovány především do nejvyšších vrcholových partií Beskyd v centrální části. Plošně zcela převažují lesy.

- Základní mapy 1:50 000 a 1: 10 000 – členění krajiny na les / bezlesí a informace o rozmístění lidských aktivit (především zástavbě).
- Mapování biotopů

Na základě agregace bylo provedeno vymezení jednotlivých oblastí a podoblastí dle přírodních hodnot krajiny:

- **A – centrální vrcholy** - Jedná se o území, které je charakteristické nejvyššími vrcholy Beskyd, naprostou převahou lesa, koncentrací MZCHÚ i významným podílem přítomnosti reprezentativních a/nebo funkčních přírodních biotopů.
- **B – lesní porosty** - Tato jednotka je vylišena tam, kde lesní porosty pokrývají zcela nebo téměř veškerou plochu a je členěna na několik dalších kategorií podle kvality přírodních podmínek.
 - B1 – lesní porosty s nízkou hodnotou přírodních podmínek - plochy porostlé především smrkovými monokulturami. Absence přírodních biotopů a až na výjimky i MZCHÚ. Výrazné je z těchto pohledů především rozsáhlé území mezi jednotkou A a státní hranicí v centrální části CHKOB.
 - B2 - lesní porosty se střední hodnotou přírodních podmínek - typická nepravidelná mozaika kulturních lesů s reprezentativními a/nebo funkčními přírodními biotopy, přičemž kulturní lesy převládají. Výskyt MZCHÚ je podružný.
 - B3 - lesní porosty se zvýšenou hodnotou přírodních podmínek - území s vysokým podílem reprezentativních a/nebo funkčních přírodních biotopů. Většinou jsou v jednotlivých plochách vyhlášena i MZCHÚ.
- **C – BLZ (bezlesí – les – zástavba)** - jednotka je vylišena podle poměru mezi jednotlivými způsoby využití, dále podle koncentrace zástavby a přítomností přírodovědně cenných biotopů na bezlesí.
 - C1 - otevřená krajina s cennými biotopy - charakteristické menším podílem lesa ve formě remízků, ale především kompaktní zástavbou v rámci konkrétních obcí (nejedná se o rozptýlené rozmístění staveb). Na TTP je vysoký podíl přírodovědně cenných biotopů.
 - C2 – krajinná mozaika s cennými biotopy - Jedná se o plochy s převážně rozptýlenou zástavbou a vyšším zastoupením lesa. Les a bezlesí tvoří pestrou mozaiku. Na TTP je vysoký podíl přírodovědně cenných biotopů. V obecných představách by se mohlo jednat o archetyp valašské krajiny.
 - C3 – otevřená krajina - Nevyhraněná jednotka na přechodu ke kategorii D. Výrazná kompaktní zástavba s vysokým podílem bezlesí a menším podílem přírodovědně cenných biotopů na bezlesí, přičemž tyto biotopy nejsou rozmístěny po celé ploše, ale koncentrují se do okrajových partií k hranicím lesa.
- **D – území se sníženou přírodní hodnotou** - minimální podíl lesa, velký podíl kompaktní zástavby a bezlesím s minimem přírodovědně cenných biotopů. Číselné označení 1 – 7 je použito pouze pro vylišení při následném zpracování s dalšími charakteristikami krajiny.
- **E – vodní nádrž Šance** - Specifická plocha vodního díla Šance. Do stejné kategorie by bylo možno zařadit i vodní nádrž Morávku, avšak její okolí je významněji ovlivněno lidskou činností, navíc při zvoleném měřítku zpracování by byl vytvořen plošně nevýznamný polygon.
- **F až I – okrajové plochy** - plochy, které zasahují do CHKOB při okrajích a jejich interpretace v rámci CHKOB je obtížná. V některých případech to jsou plochy, které pravděpodobně organicky nesouvisí s krajinou Beskyd (jsou výsledkem snahy vést hranici CHKOB po nějaké zřetelné a trvalé linii, např. komunikaci).

Obrázek 11: Členění území na základě koncentrace přírodních hodnot (dle Arvita, 2007)

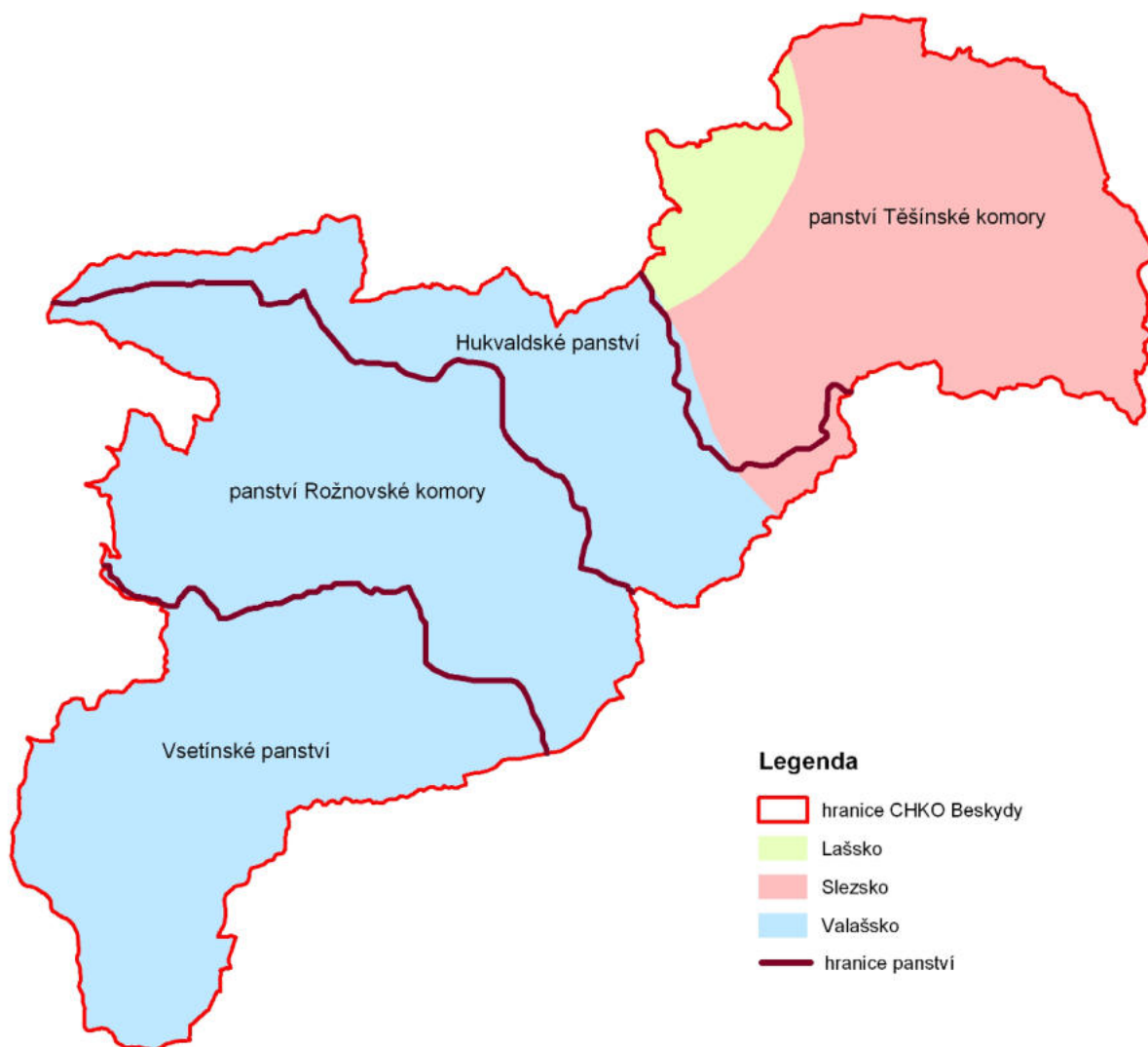

3.3 KULTURNĚ HISTORICKÝ VÝVOJ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

3.3.1 Stručná historie území

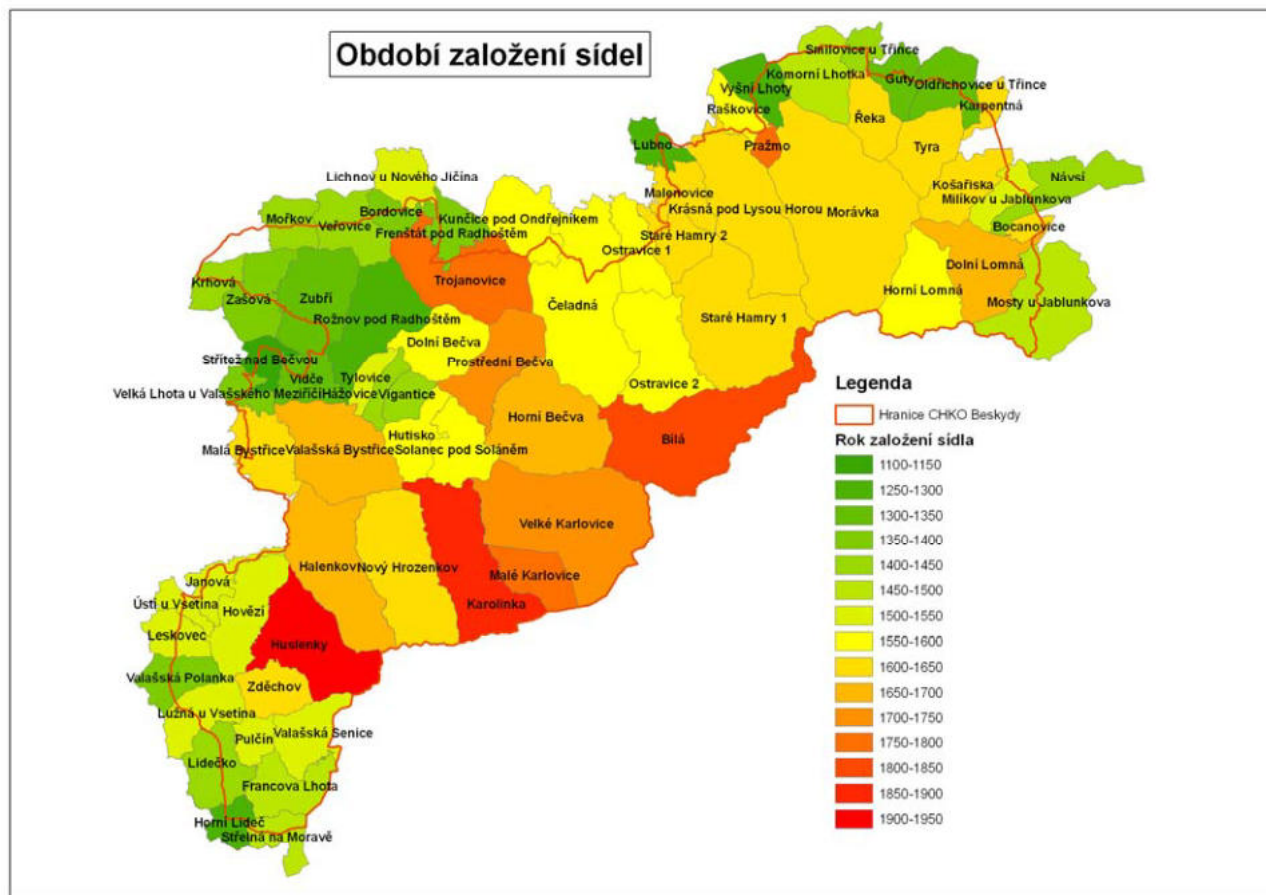
Vzhledem k velikosti území je i jeho historie poměrně různorodá a částečně odlišná v jeho jednotlivých částech. Z hlediska etnografického tvoří největší část Beskyd, tzv. Valašsko, rozkládající se v jeho jižní a střední části. Severní část tvoří Těšínsko, okrajově sem v severní části území zasahuje také Lašsko. Orientační vymezení dílčích oblastí s odlišným historickým vývojem je znázorněno na obrázku.

Obrázek 12: Etnografické členění území a hranice panství

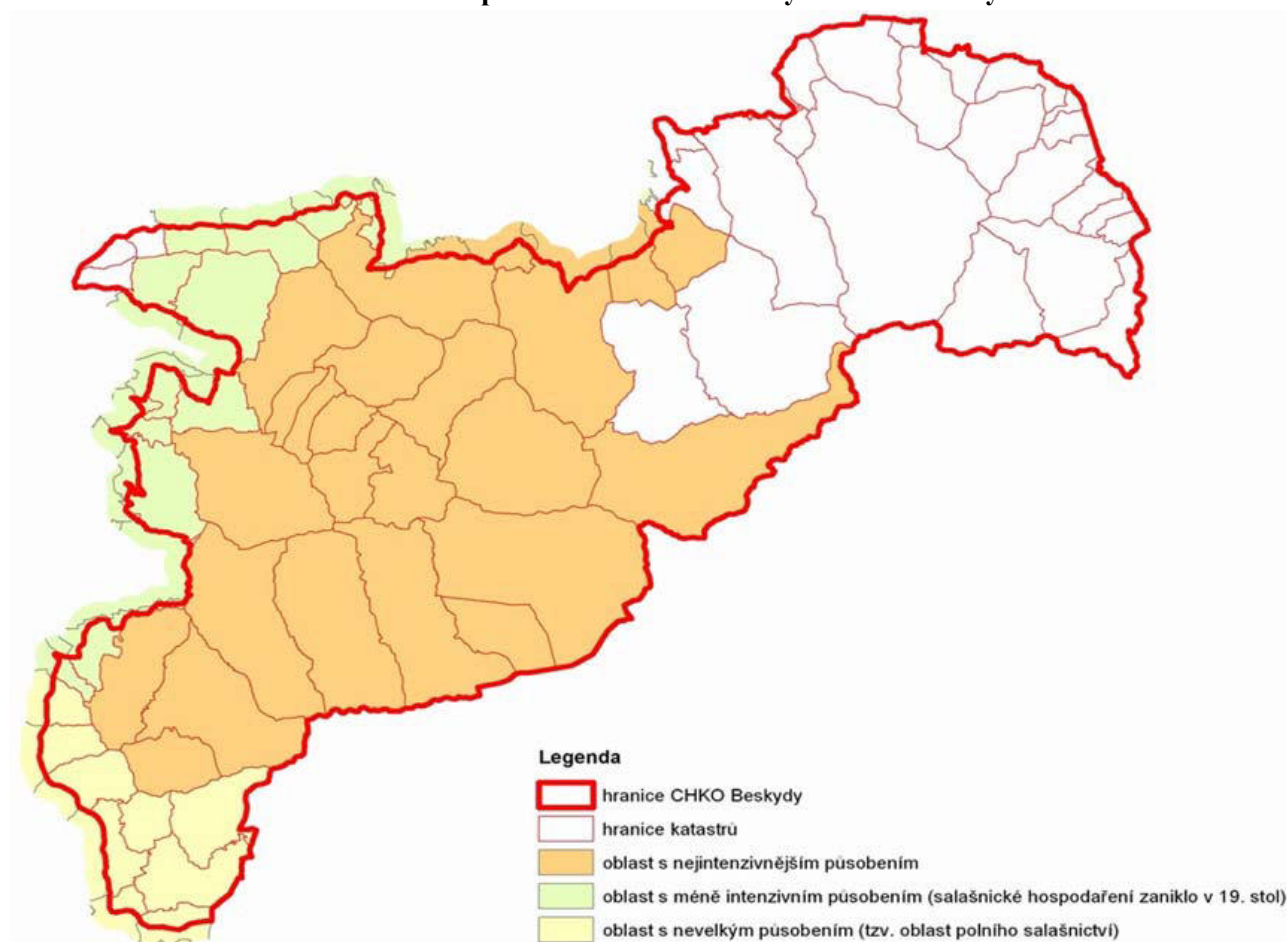
Vzhledem ke své hornaté poloze na okraji Moravy a Slezska zde kromě okrajových níže položených obcí probíhala kolonizace a zakládání sídel až později. V těchto nejniž položených obcích byly obce zakládány ve 13. a 14. století, největší část sídel však byla založena v 16. až 17. století – viz kartogram. Část sídel zejména v pohraniční oblasti se Slovenskem (Uhersko) byla založena až v 18. a 19. století.

Obrázek 13: Doba založení jednotlivých obcí v CHKO Beskydy (dle ČSÚ)

Největší část území zaujímá **Valašsko**. Jeho hranice není jednoznačně dána. Valašsko se jako územní celek odlišovalo od ostatních moravských regionů především specifickou kulturou svých obyvatel, dále historickou tradicí a přírodními podmínkami. Nikdy nebylo úředně vymezeno, neboť nepředstavovalo žádný správní, politický ani etnický celek. V odborné a beletristické literatuře i na mapách provázejících vlastivědné práce, bylo při jeho vymezování užito nejrůznějších kritérií, z čehož pochopitelně pramenily četné difference. Navíc byl tento nedostatek komplikován skutečností, že valašská kultura nezůstávala neměnná. Některé její výrazné rysy zanikaly (salašnický chov dobytka, valašský kroj) a leckdy nabývaly převahy jiné atributy, jejichž rozsah se nekryl s předchozím územím (dialekt, geografické podmínky). Území Valašska tedy nelze zcela jednoznačně vyčlenit. Orientační vymezení Valašska je na mapě.

Obrázek 14: Rozšíření a intenzita karpatské salašnické kultury v CHKO Beskydy

Zdroj: Štika J.: Etnografický region Moravské Valašsko – jeho vznik a vývoj (v Arvita, 2007)

Valašsko je tedy kraj ve východní části Moravy převážně kolem měst Vsetína, Valašského Meziříčí, Rožnova pod Radhoštěm, Frenštátu, Zlína, Vizovic, Valašských Klobouk. Za Valašsko se některými autory považuje i Zlínsko a Kelečsko.

Valašsko se jako územní celek odlišovalo od ostatních moravských regionů především zvláštní kulturou svých obyvatel, dále historickou tradicí a přírodními podmínkami. Průkazným symptomem rozšíření valašských kolonistů jsou zvláštní názvy hor a horských tratí, které jsou doloženy v rozsáhlé karpatské a balkánské oblasti. Nejvýznamnější jsou názvy signující tvar či porost horského útvaru nebo jeho položení. Sem patří například Kyčera – samostatný homolovitý kopec, Gigula – výrazná vyvýšenina, vrchol hory, Grapa – ráztoka, žleb, Grůň – návrší, hřbet vybočující z horského hřebene, Příslop – nehlubokým sedlem spojené návrší, Polana – lesní louka, a snad též Beskyd, Ust (úpatí hory) a Těrchla (mokřina). Častý je traťový název Salaš, Koliba nebo Kolibiska, Solisko či Solnicko (chráněné místo v horách, kam se ovčím na velké ploché kameny sypala sůl). Košáry nebo košářiska (místa, kde stály košáry, ohrady pro dobytek na salaši), méně častá Strunga či Strunžisko (původně ohrada, ve které se dobytek dojíl), Kotelnice a Mraznica (místo, kde ještě v 18. století dobytek přezímoval) apod.

V dávné době slovem "Valach" označovali Slované východní Romány, tedy dnešní Rumuny, kteří se ve 13. a 14. století přesunuli se svými stády do slovanské části Karpat (dnešní Zakarpatské Ukrajiny). Tak započala valašská kolonizace, která o tři sta let později skončila v Beskydech. Oblast Beskyd se pro běžný způsob zemědělské kultivace nehodila a zůstávala tak, zvláště ve vyšších horských polohách, po dlouhou dobu jen řídko osídlena. Území bylo kolonizováno (zejména v 16. a 17. století) obyvatelstvem přicházejícím do Beskyd z východních Karpat (pastevci horského dobytka, tzv. Valaši – zejména z Kysuc, Liptova a polského Slezska) nebo se jednalo o uprchlíky z jiných panství (tzv. pasekáři).

Území **Těšínska** je vymezeno zejména s ohledem na hranice panství Těšínské komory. Průběh osídlení měl na Těšínsku svá specifika. Noví kolonisté osidlující hory se zde objevují o něco dříve než na Valašsku, a to už od první poloviny 15. století (1420). Osadníci přicházejí od severu a východu a mají různý původ (Češi, Poláci, Slováci, Rumuni – ti přicházejí pravděpodobně ze západoslovenských panství Kašiců a Balassů). Valaši osidlují zejména oblast Jablunkovska a Frýdecka, podhůří Beskyd a částečně i nížiny. V letech 1420 – 1620 se horské pastevectví rozšiřuje a stává se pro tuto část Beskyd typické. Třicetiletá válka nepřerušila rozvoj Těšínska. V tomto období (1620 – 1640) vzniká celá řada vesnic: Morávka, Dvůr Břehy, Kovály, Staré Hamry, Javořinka nad Jablunkovem, Tyra, Řeka, Košařiska, Bělá u Jablunkova, Křivec, Lipina, atd. V 17. století se valašské osídlení rozvíjelo dále a Valaši se usidlovali v rozptýlených lazištích i v celých vesnicích. Koncem tohoto století dochází na Těšínsku k postupnému rozpadu valašského osídlení, zejména díky splynutí s místním obyvatelstvem (MACŮREK 1952). Na další vývoj kulturní krajiny od poloviny 18. století má vliv rozvoj těžby a průmyslu v oblasti Třince, Ostravy a Frýdlantu. Díky těmto vlivům se znaky valašského osídlení postupně ztrácejí.

Na Těšínsku se na rozdíl od mnoha moravských regionů nikdy nesformovala svébytná lidová kultura. Tuto oblast je nutné chápat spíše jako politický a správní celek, jehož vymezení se neodvozuje od etnických nebo etnografických poměrů, které byly vždy složité (střídavé vlivy polské, německé, slovenské a české).

3.3.2 Architektura a charakter staveb

V řadě obcí se až do současnosti zachovaly objekty, které jsou vzpomínkou na život na vesnici (a na horách) z dob hospodaření. Většina těchto objektů již postrádá své původní využití. Správa CHKO Beskydy vyvíjí své úsilí směrem k minimalizaci dalšího rozšiřování staveb do volné krajiny, jejím cílem i z hlediska krajinného rázu je využití stávajících objektů, které jsou přizpůsobené novým potřebám a nárokům na bydlení. Základní podmínkou je respektování stavby v její původní podobě, s cílem zachování původního koloritu venkova.

Na území CHKO Beskydy se vyskytuje architektura typu karpatského, lokální forma domu valašského a těšínsko-slezského. Jedná se o přízemní roubený dům se sedlovou střechou, krytou původně šindelem. Charakteristickými prvky jsou dřevěné podsínky, dřevěné štíty s ozdobně kladenými deskami, okapové stříšky tzv. podlomenice nebo tzv. kabřinec (malá polovalba, která má půlkruhový půdorys), kterým vrcholí prkenný štít lomenice u roubených domů.

Dnešní podobu vesnice negativně ovlivnilo mimo jiné období po druhé světové válce, ve kterém stát věnoval nemalé úsilí cíli „smazat rozdíl mezi městem a venkovem“, jehož důsledky – řadová výstavba, panelové domy – ovlivňují krajinu až do současnosti.

Ačkoliv jsou stavby na území CHKO díky svému regionálnímu umístění odlišné, je možné uvést základní znaky staveb, které jsou vhodné pro novou výstavbu. Jedná se o tyto:

- **půdorys** (budovy) objektu obdélníkový (1:2; 1:1,5) s úzkým štítovým průčelím dle stavebních zvyklostí regionální architektury (podmínečně přípustné jsou také tvary půdorysu „L“ a „T“ se zvýrazněním hlavního obdélného traktu domu)
- **střecha** - symetrická, sedlová se sklonem střešních rovin 38° ~ 45° (od Horní Bečvy směrem na Vsetínsko až 50°), s hřebenem střechy orientovaným rovnoběžně s delší stranou objektu
- **střešní krytina** - barva tmavě šedá ~ černá, tmavě hnědá ~ hnědočervená (není vhodná vlnitá krytina a hliníkový plech bez povrchové úpravy)
- **výška domu** - přízemní dům s možností obydlí podkroví

- **komín** - umístění poblíž hřebene
- **prosvětlení podkroví** - ze štítu nebo vikýři (se sedlovými nebo pultovými střechami)
- **štít** - symetrický, okna menší, dělená a symetricky umístěná, svislý obklad dřevem
- **okna, dveře** - jednoduché, většinou obdélníkové, materiál – upřednostnit dřevo
- **vstup do domu** - uprostřed delší strany bočního průčelí
- **fasáda** - jednoduchá, bez dílčího členění (výstupky na fasádách rizality, arkýře ve tvaru tzv. apsidy nebo “zapuštěné” štítové plochy fasád apod.)
- **vnější povrchy** - nejlépe hladké, bílé, pokud barevné, potom je třeba volit jemné pastelové tóny s přihlédnutím k okolí; pokud se uvažuje s imitací dřevěnky (pobití zděné stavby), potom je doporučeno použít dřevo s minimální šířkou obkladové desky cca 20 cm
- **balkóny** - tradiční lidová architektura nezná (u tradičních staveb na Vsetínsku je možné setkat se s domy s vyvýšeným patrem, u kterých díky jejich situování ve svahu byl tzv. podsínek vyvýšen jako pavlávka a pavlače se vyskytovaly rovněž u roubených patrových domů s hospodářskými budovami tzv. fojtství, což byly usedlosti zámožného valašského hospodáře – fojta, který byl současně zástupcem vrchnosti)
- **sokly, zdi, schody** – kámen místní provenience, v žádném případě nepoužívat plasty, keramické, glazované obklady a jiné nepřirodní materiály
- **oplocení** - dřevěné latkové max. výšky 1,20 m s mezerou mezi spodní hranou plotu a terénem min.15cm a pouze v souladu s územně plánovací dokumentací, výjimečně lze použít pletivo potažené plastem. Vítáno je oplocení dřevinami – k výsadbě nutno použít doporučené místní (původní) druhy dřevin (např. habr, buk, dub).
- **příjezdová cesta** - přírodní zásakový materiál – kámen, šterk, možné použití zatravnovacích tvárnic (v pruzích pro jednotlivá kola vozidla)

K negativnímu ovlivnění krajinného rázu může např. dojít umístěním stavby, která se objemově, tvarově nebo i výběrem povrchového materiálu vymyká místním stavebním zvyklostem. Jako příklad nevhodně použitého materiálu lze uvést plech bez povrchové úpravy jako typ střešní krytiny, který „svítí“ a dává o sobě vědět široko daleko do krajiny (díky vysokému lesku nejsou vhodné ani glazované pálené tašky). Krajinný ráz ovlivňuje i oplocení pozemků s objekty rodinných domů, a to jednak svým rozsahem, typem a také použitím nevhodných materiálů. Ve venkovském prostoru se negativně projevuje i tzv. „městský“ typ oplocení s podezdívkou, doplněný o rozmanité kovové či dřevěné prvky či zcela nevhodné zděné ploty a také výsadba geograficky nepůvodních nebo netradičních kulturních druhů rostlin.

Obrázek 15: Příklad stavby vhodně začleněné do krajiny

Obrázek 16: Příklad stavby nerespektující typický charakter beskydské výstavby

3.3.2.1 Struktura zástavby

Urbanistická struktura je dána velikostí sídel, rozmístěním staveb v rámci sídla a hustotou zastavěnosti. Pro urbanistickou strukturu horských a podhorských sídel je charakteristická rozptýlenost, poměrně nízká hustota, která zřetelně ukazuje na vysoké nároky na plochu pro obživu a užití.

Beskydy a Javorníky, podobně jako Malé a Bílé Karpaty kolonizovaly postupné vlny slovanských a valašských (rumunských) zemědělců, pastevců. Přirozeným jádrem počátků osídlení byla údolní sídla, která neměla charakter souvislé dvorcové nebo řetězové vesnice. Jednotlivé rody se volně sdružily do skupin zvaných „kula“ dosti od sebe vzdálených. Ty pak velmi dynamicky pronikaly pomocí včelího průzkumu do úbočí a na hřebeny. Poloha usedlostí reagovala na místní terénní a mikroklimatické podmínky a přirozeně tak zapadala do svého prostředí.

Soudobá urbanistická struktura vesnic v blízkosti měst je typická zahušťováním bydlení v rodinných domech s nezbytnou občanskou vybaveností, méně už výrobou nebo hospodařením. V řadě obcí se ztrácí *genius loci*, zachovává se více úspěšně v obcích stagnujících, často zásluhou chalupářů.

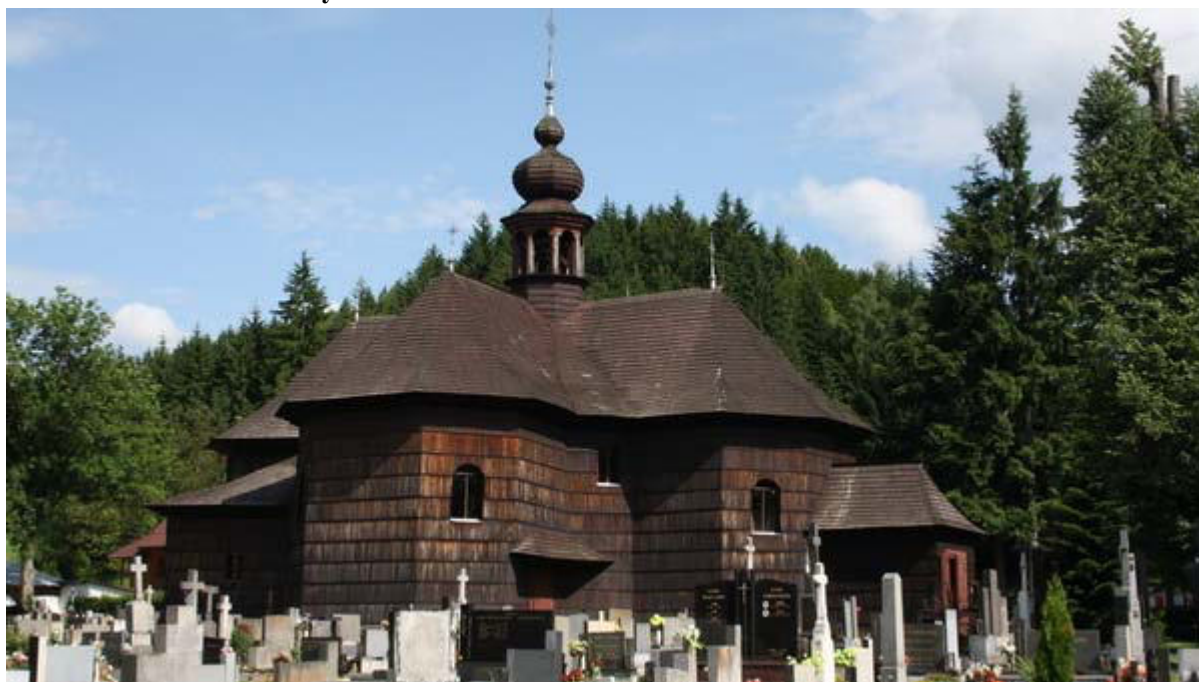
Jedním z problémů týkající se struktury zástavby je trend srůstání obcí, ke kterému dochází převážně v údolích řek, kdy jedna obec postupně přechází v druhou. Týká se to např. údolí Rožnovské a Vsetínské Bečvy, také Senice a některých dalších lokalit mimo údolí vodních toků, jako jsou např. části Frenštátu a Trojanovic. Tento trend není vhodné podporovat jak z hlediska krajinného rázu, tak i s ohledem na migrační prostupnost území, která je tímto jevem zhoršována.

Dalším problémem je v tomto ohledu trend snižování výměry pozemků pro bydlení, respektive zahrad. Pro krajinu Beskyd a Valašska je charakteristická takzvaná rozptýlená zástavba, kdy zejména ve výše položených lokalitách jsou jednotlivá stavení obklopena rozsáhlými pozemky (většinou bývalých) pastvin, luk a sadů nebo zahrad. Při vzrůstajících cenách stavebních pozemků a absenci pastvy nebo zahradnického hospodaření je trendem jejich zmenšování, což však není pro zdejší krajinu typické a z hlediska krajinného rázu ani vhodné. Tento trend je akceptovatelný v lokalitách s vyšší koncentrací zástavby (tj. centra obcí a hl. údolí), avšak v lokalitách se zachovanou rozptýlenou zástavbou je tento vývoj nevhodný. V rámci územně plánovací dokumentace by tedy měl být stanovován regulativ řešící min. velikost pozemků v jednotlivých lokalitách zohledňující původní stav.

3.3.3 Kulturní hodnoty v území

Mezi kulturní dědictví patří v zájmovém území dochované stavby lidové architektury. Specifikou jsou zejména dřevěné kostelíky postavené v průběhu pěti staletí, které doposud slouží k bohoslužbám. Dřevěné kostely jsou zasazené do krajiny jako klenoty lidového umění a architektury a představují významný středoevropský kulturní fenomén na celém rozsáhlém území Karpat. Ukázky jsou na následujících fotografiích.

Obrázek 17: Kostel Panny Marie Sněžné – Velké Karlovice

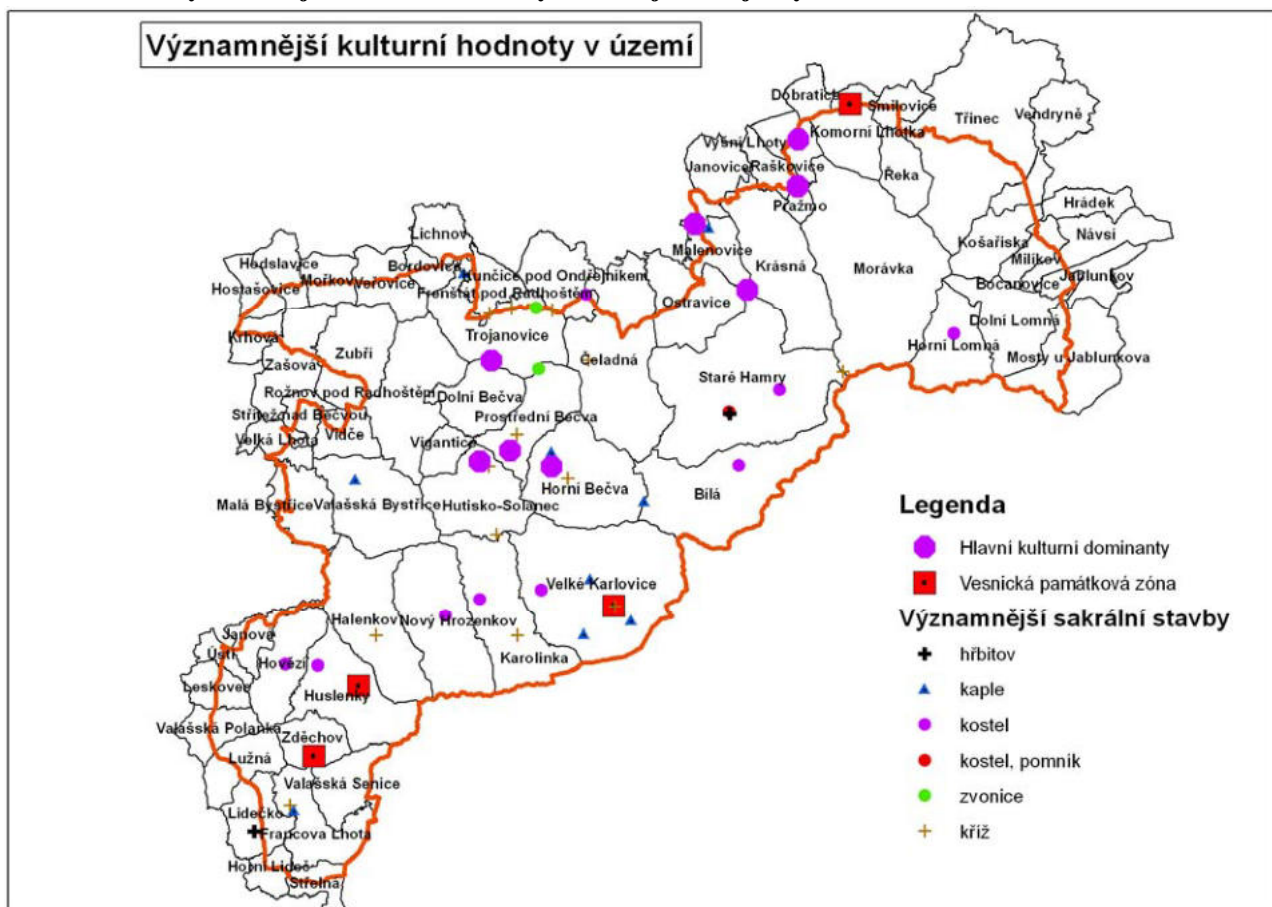

Obrázek 18: Dřevěný kostel na Grúni – Staré Hamry

V území se dále nachází celá řada sakrálních staveb, které dotvářejí ráz krajiny. Jedná se o poutní místa, kostely, kaple, křížové cesty a další menší, jako jsou křížky, boží muka, zvonice a další. Tyto menší sakrální stavby mají z hlediska krajinného rázu jen doplňující charakter, kdežto kostely jsou často hlavní dominantou sídla.

V rámci preventivního hodnocení z r. 2007 byly zmapovány nejvýznamnější sakrální stavby, které ovlivňují krajinný ráz. Ty jsou jednak popsány v rámci popisu jednotlivých sídel, jednak byl zpracován kartogram zachycující nejvýznamnější stavby. V něm jsou zobrazeny i vesnické památkové zóny – viz dále.

Obrázek 19: Významnější kulturní hodnoty ovlivňující krajinný ráz

Mezi další hodnoty neuvedené výše patří samozřejmě areál Valašského muzea v přírodě (skanzen) s ukázkami lidových staveb, větrného mlýna a Jurkovičovou rozhlednou nebo areál na Pustevnách se zvoničkou, lidovými stavbami Dušana Jurkoviče a navazující kaple a socha Radegasta směrem na Radhošť. Mezi další dominanty již modernější patří rozhledny, např.:

- Velký Javorník - Trojanovice
- Miloňová – Velké Karlovice
- Čarták – Velké Karlovice
- Bůřov – Valašská Bystřice

Velmi výraznou přírodně-kulturní dominantou jsou nejvyšší vrcholy Beskyd ve spojení s lidskou zástavbou. Kromě výše uvedených rozhleden mezi ně patří především:

- vrchol Lysé hory s vysílačem
- vrchol Radhoště s kaplí a sousoším Cyrila a Metoděje.

3.3.3.1 Památkové zóny a rezervace

Památková zóna je v České republice typ památkového území, tedy krajinného celku, kterému je vyhláškou ministerstva udělen zvláštní status se zvýšenou památkovou ochranou. Jde o nižší stupeň ochrany než památková rezervace. Tento status o obsah ochrany jsou stanoveny v zákonu České národní rady č. 20/1987 Sb. (ve znění zákona č. 425/1990 Sb.), o státní památkové péči, zejména v § 6 a 6a. § 6 tohoto zákona říká:

„Území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, může Ministerstvo kultury po projednání krajským úřadem prohlásit za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany.“ Oproti památkové rezervaci se tedy památková zóna liší tím, že ji nevyhláší vláda ČR, ale ministerstvo kultury.

Rozlišuje se:

- Městská památková zóna – na území CHKO Beskydy nevyhlášena
- Vesnická památková zóna – vyhlášeny 4 VPZ
- Krajinná památková zóna - na území CHKO Beskydy nevyhlášena

Památková rezervace je v České republice památkově chráněné území vyhlášené nařízením vlády. Jde tedy o vyšší typ ochrany než památková zóna, která je vyhlášována vyhláškou ministerstva kultury. Nad rámec zákona jsou v České republice rozlišovány tři hlavní typy památkových rezervací – městská památková rezervace, vesnická památková rezervace a archeologická památková rezervace. Tato území se v CHKO Beskydy nevyskytují.

Vesnická památková zóna

Vesnická památková zóna (zkracována jako VPZ) je v České republice stupněm plošné ochrany památkového území nižším než vesnická památková rezervace. Má menší koncentraci kulturních památek než vesnická památková rezervace, ale vykazuje významné kulturní hodnoty jako historické prostředí nebo část krajinného celku. Celkem je v ČR vyhlášeno 211 vesnických památkových zón.

V sídlech, která se celé nebo částečně nacházejí v CHKO Beskydy, se vesnické památkové zóny nacházejí zde:

- **Komorní Lhotka** (na okraji až mimo CHKOB) – vyhlášena v r. 1995, venkovské domy a usedlosti, evangelický kostel
- **Kychová (v obci Huslenky)** – vyhlášena v r. 2005, místní část představující sídelní shluk situovaný ve svažitém terénu nad potokem Kychová. Zástavbu tvoří valašské stavby roubené konstrukce typické pro oblast CHKO Beskydy. Na domy karpatského typu je použito hraněných trámů, zatímco hospodářské stavby jsou často z trámů jen hrubě opracovaných. Na stavby je využito kamenných podezdívek, sloužících kromě ochrany před zemní vlhkostí i k vyrovnání svažitosti terénu.
- **Velké Karlovice-Podťáté** – vyhlášena v r. 1995, místní část situovaná podél Podťátého potoka. Osídlení v odlesněných údolních polohách Beskyd charakterizují volně rozptýlené domy karpatského typu. Domy jsou doplněny o volně rozmístěné hospodářské objekty nevymezenými prostory dvora.
- **Zděchov** - vyhlášena v r. 2004, Hajdovy paseky

3.4 PERCEPČNÍ (VIZUÁLNÍ) HODNOCENÍ ÚZEMÍ

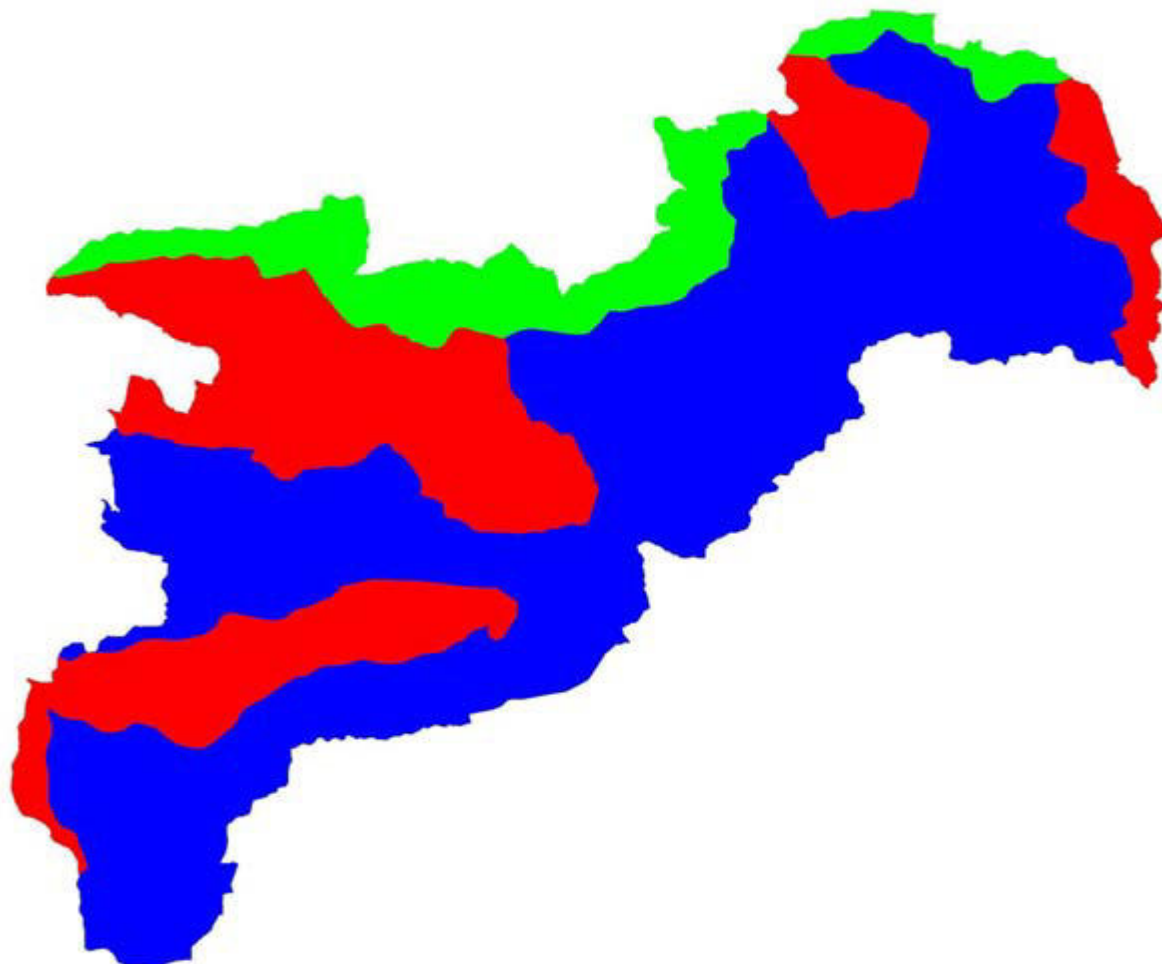
3.4.1 Charakter krajinné scény

K základním vizuálním charakteristikám krajinného prostoru (resp. krajinné scény) patří její pohledová otevřenost nebo uzavřenost. Tyto vlastnosti, dané velikostními parametry vnímaného krajinného prostoru, ovlivňují způsob vnímání dalších krajinných charakteristik, jako je krajinná struktura a textura, krajinné dominanty, geometrie krajinného obrazu nebo krajinné detaily. Exponovanost krajinné scény (její otevřenost) přímo předurčuje rozsah viditelnosti krajinných prvků, zejména krajinných dominant.

Rozdělujeme otevřenou a uzavřenou krajinnou scénu a kromě nich byl ještě vymezen typ „uzavřená liniová“ krajinná scéna. Jedná se o výrazně protáhlá údolí uzavřená pouze bočními bariérami. V čelním pohledu působí prostor údolí spíše jako scéna otevřená.

Otevřenost a uzavřenost krajinné scény je významná pro určování citlivosti / únosnosti krajinné scény k jejím změnám (umísťování staveb), proto je v souvislosti s krajinným rázem standardně posuzovaným faktorem.

Obrázek 20: Charakter krajinné scény v CHKO Beskydy

Zeleně – otevřená KS, modrá – uzavřená krajinná scéna, červená – uzavřená liniová krajinná scéna

Vlastnosti krajinných scén

Otevřená krajinná scéna

- velký dosah viditelnosti prvků krajinné scény

- přehlednost krajinného prostoru
- mimořádná pohledová exponovanost pohledových horizontů (jejich tvaru), dominant, struktury krytu terénních svahů přivrácených k pozorovateli
- pohledová exponovanost vnějšího obrazu sídla (sídlní siluety)
- výrazná geometrie a barevnost prvků krajinné scény
- čitelná hierarchie významů a symbolů v uspořádání prvků krajinné scény

Uzavřená krajinná scéna

- malý dosah viditelnosti prvků krajinné scény
- intimita v působení krajinného prostoru
- dominantní působení detailů krajinné scény
- významné působení prvků krajinné scény v blízkosti pozorovatele

Uzavřená liniová krajinná scéna

- kombinace vlastností otevřené a uzavřené krajinné scény

3.4.2 Krajinné horizonty

Pohledové horizonty uzavírají vůči obloze (obzor) nebo krajinnému pozadí krajinnou scénu. Pohledový horizont je prostorovou jednotkou a je územím pohledově významně exponovaným. Stavby, činnosti a záměry lokalizované na horizontu budou s vysokou pravděpodobností vnímané jako dominantní. Tvar horizontu (zejména obzoru) patří k významným identifikačním znakům krajiny. Z uvedeného důvodu je jejich ochrana nutnou součástí ochrany krajinného rázu. Území horizontu lze považovat za území veřejného zájmu.

Historicky byly na horizonty umísťované stavby, které měly vysokou kulturní hodnotu. Z hlediska kulturního kontinua v ČR je proto žádoucí na horizonty lokalizovat stavby výjimečných kvalit nebo symbolického významu.

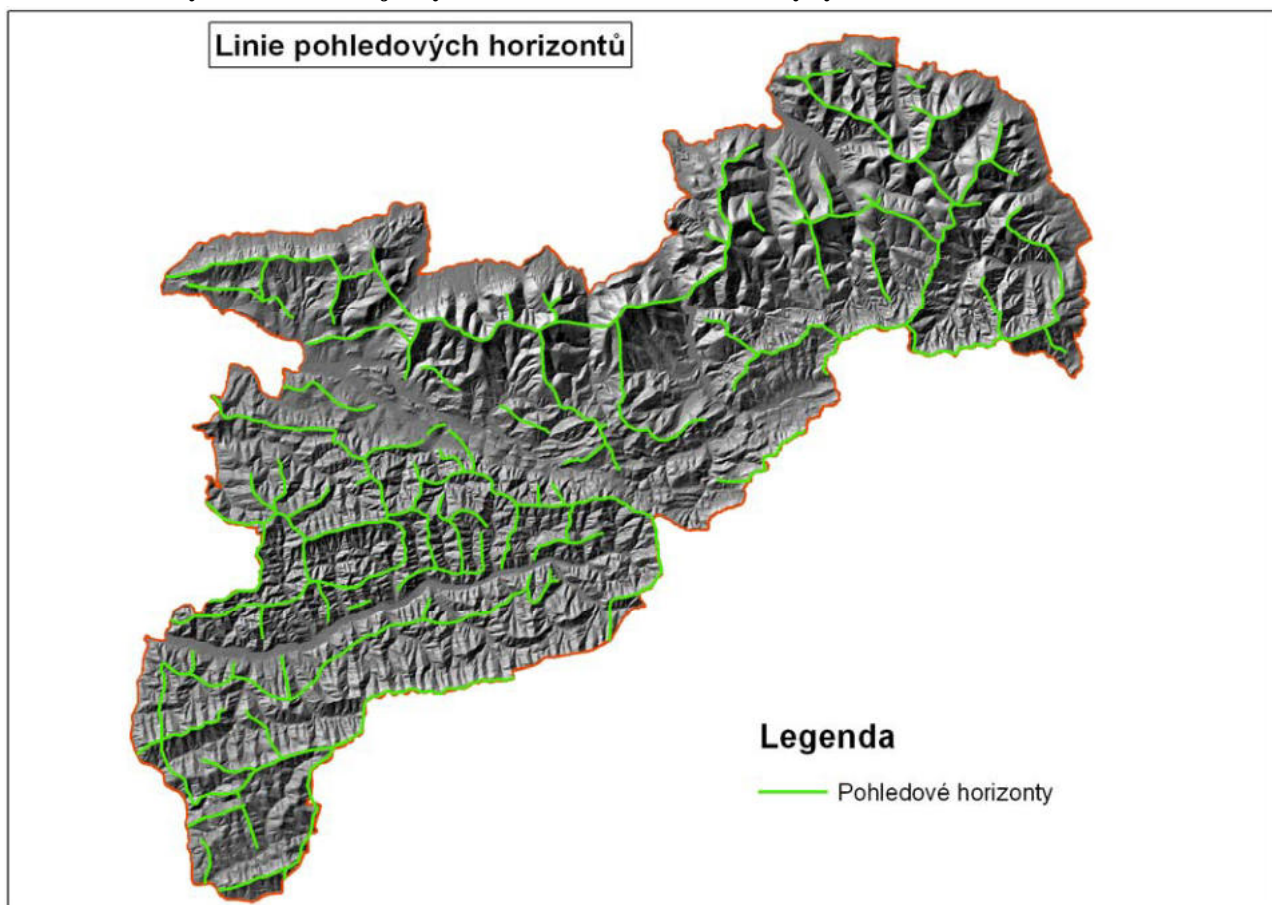
Horizont není linie, ale prostorová územní jednotka. Rozsah jeho narušení závisí na:

- **velikosti** (všech velikostních parametrů) a **konstrukčních vlastnostech** objektu (stavby), která bude na něm lokalizovaná,
- citlivosti horizontu, dané jeho **vizuálním dosahem** (lokální, regionální, nadregionální) nebo významovou hierarchií (nejcitlivější je obzor),
- citlivosti horizontu, dané jeho **tvarem**.

V rámci preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy v r. 2007 byly vymezeny linie hlavních pohledových horizontů a také byla vymezena ochranná pásma těchto horizontů, ve kterých je problematické umísťovat stavby o výšce 5 – 40 m. V případě staveb vyšších než 40 m, je nutné šířku ochranného pásma horizontu adekvátně zvětšit (podle aktuální výškopisné situace). Tyto horizonty, respektive jejich ochranná pásma je z hlediska krajinného rázu žádoucí respektovat a zohledňovat při přípravě územně plánovací dokumentace a stavebních záměrů.

Vymezení krajinných horizontů je patrné na následující mapě.

Obrázek 21: Vymezení hl. krajiných horizontů v CHKO Beskydy

3.4.3 Krajinné dominanty

Pod pojmem „dominanta“ označujeme takový prvek krajinné scény, který celkovou konfiguraci hmotných prvků krajinné scény ovládá (např. VOREL et al. 2004). Svými parametry (velikost, tvar, barva, pohyb, zvuk) se od ostatních prvků krajinné scény výrazně odlišuje. Kromě zmíněných velikostních predispozic, se dominantním může stát takový prvek krajinné scény, který je umístěný na pohledově exponovaném místě (např. na pohledovém horizontu).

Dominantní prvky krajinné scény si člověk v procesu vnímání ukládá do paměti, kde jim přiřazuje význam znaku. Dominantní prvky se tak stávají přímou součástí tvorby mentální mapy a prostředkem identifikace se člověka s konkrétním krajinným prostorem. Z uvedeného vyplývá, že se dominantní prvky krajinné scény automaticky stávají významnými znaky krajinné scény, tedy krajinného rázu.

Dle původu dělíme dominanty na:

- **přírodní** (výrazné reliéfní tvary, skalnaté výchozy, výrazné vegetační formace)
- **kulturní** (zpravidla stavby)

Dominantám lze přiřadit:

- vlastnosti: velikost, tvar, objem, barva, pohyb, zvuk, proměnlivost v čase
- dosah vizuálního působení: lokální, regionální, nadregionální (národní)
- památkovou hodnotu: nízká, střední, vysoká

- celkové působení: pozitivní, negativní
- symbolický význam: náboženský, ochranný, rituální, nacionální, mocenský apod.

Zvláštní pozornost zasluhují dominanty s **kumulací** vysoko hodnocených parametrů: např. významné památkové objekty se symbolickým významem a s nadregionálním dosahem vizuálního působení (Lysá hora, Radhošť). V případě, že krajinnou scénu ovládá více dominant, jedná se zpravidla o vizuální konkurenci (výjimečně komplementaci). Spolupůsobení dominant vede k výslednému harmonickému nebo disharmonickému působení v závislosti od toho, jestli se dominanty vzhledově nebo významově doplňují (více sakrálních staveb) anebo si naopak odporují.

V rámci preventivního hodnocení krajinného rázu v r. 2007 byly vymezeny tyto hlavní dominanty:

- Lysá hora - Frýdlant nad Ostravicí
- Radhošť – Trojanovice, Dolní Bečva
- Kostel sv. Ignáce z Loyoly na Borové - Malenovice
- Kostel sv. Antonína Paduánského - Vyšní Lhoty – Prašivá
- Kostel sv. Jana Nepomuckého - Pražmo
- Kostel sv. Josefa - Hutisko-Solanec
- Kostel sv. Zdislavy - Prostřední Bečva
- Kostel sv. Jana a Pavla - Horní Bečva

(Protože se tyto dominanty překrývají z velké míry s kulturními hodnotami v krajině, jsou vyznačeny v mapě v rámci podkapitoly Kulturní hodnoty v území popsané výše).

Pozitivně vnímané dominanty, které jsou významným znakem krajinného rázu, jsou ze zákona předmětem ochrany krajiny. Ochrana krajinné dominanty pak spočívá:

- v ochraně **samotného prvku** před jeho odstraněním a změnou jeho vizuálně vnímaných vlastností,
- v důsledném vyhodnocení zbytku krajinné scény před umisťováním dalších dominant (**stanovení únosnosti** krajinné scény),
- v ochraně **okolí dominanty** (ochranné pásmo) před umisťováním nových neadekvátních objektů (které nejsou svými percepčními vlastnostmi nebo významem v souladu s působením dominanty – např. větrná elektrárna).

Ochranu dominanty je nutné chápat v širším územním kontextu. Proto je nutné posuzovat vlivy významnějších nových staveb a významných změn na působení dominant z okolních významných stanovišť pohledů, výhledů a panoramat a z relevantních rezidenčních a rekreačních zón.

3.4.4 Vizuální citlivost krajiny

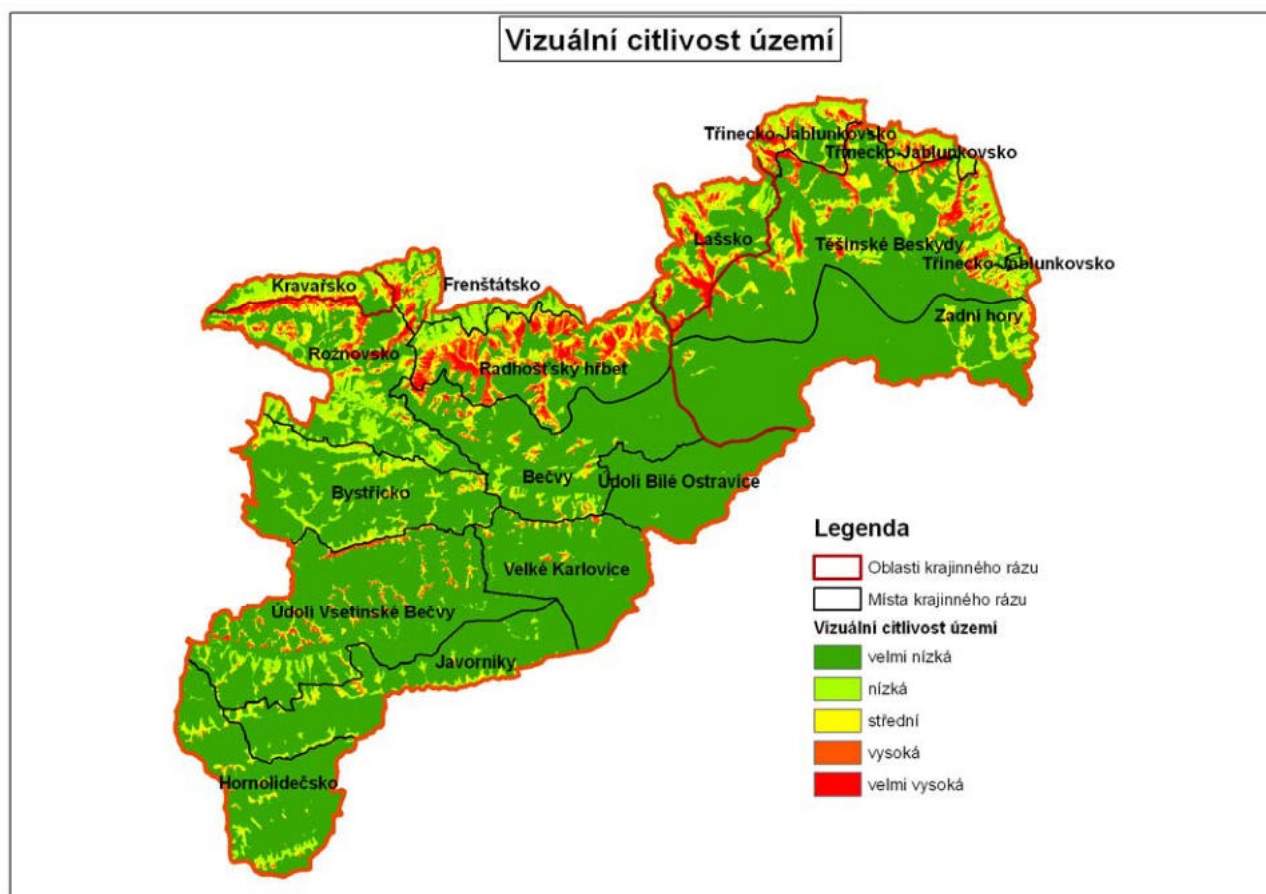
Při posuzování vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny ve využití území na krajinný ráz se využívá analýza potenciální viditelnosti v prostředí geografických informačních systémů (dále jen GIS), které se využívají v krajinářských studiích. Pomocí těchto softwarových produktů se významně snižuje subjektivita hodnocení a zkvalitňuje rozhodovací proces. Analýza potenciální viditelnosti se uplatňuje při plánování komunikačních zařízení a inženýrských sítí (televizní a GSM vysílače, vedení NN a VN, větrné elektrárny), obranných zařízení (letové koridory, radarové základny) a environmentálním modelováním a krajinářských studiích (diagramy viditelnosti).

Vizuální citlivost indikuje schopnost krajiny odolávat změnám bez ztráty své kvality. Citlivost krajiny je funkcí charakteru terénu a vegetačního krytu. Obvykle se používá číselné ohodnocení označující nízkou, střední a vysokou citlivost. Vizuálně méně citlivá území jsou taková, která mají schopnost odolat umístění navrhovaného záměru či změny ve využití území bez ztráty své kvality a naopak.

V rámci preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy (Arvita, 2007) byla provedena analýza vizuální citlivosti krajiny. Analýza byla prováděna v prostředí GIS, kdy základním principem hodnocení vizuální citlivosti krajiny byly překryvné metody. Byla analyzována expozice a sklonitosti terénu a dále viditelnost.

Z výsledné mapové vrstvy lze snadno vyčíst, že vizuálně nejcitlivějším územím jsou pohledové horizonty a svahy obrácené na JV-J-Z – viz mapa níže. Toto preventivní hodnocení vizuální citlivosti krajiny je možné využít nejen při posuzování vlivu nejrůznějších záměrů na krajinný ráz, ale také pro jiná hodnocení, např. pro posuzování variant nově připravovaných územních plánů obcí, pro posouzení míst vhodných/nevhodných k umístění VE apod. Poměr plošného zastoupení jednotlivých kategorií v rámci CHKO Beskydy a charakteristika území je uvedena zde:

Obrázek 22: Vizuální citlivost území v CHKO Beskydy

1. **velmi nízká vizuální citlivost** – území velmi málo citlivá k umístění stavby nebo změně využití území, uvedené aktivity jsou v daném území po splnění všech ostatních zákonných podmínek možné – cca 73 % území CHKO Beskydy
2. **nízká vizuální citlivost** – území málo citlivá k umístění stavby nebo změně využití území, nutná zvýšená pozornost – cca 11 % území
3. **střední vizuální citlivost** – území středně citlivá k umístění jakékoliv stavby nebo radikální změně využití území, podmíněně možná realizace – cca 8 % území

4. **vysoká vizuální citlivost** – území vysoce citlivá k umístění jakékoliv stavby nebo radikální změně využití území, rizikové plochy nižšího stupně, uvedené aktivity doporučené jen podmíněně a ve výjimečných situacích – cca 5 % území
5. **velmi vysoká vizuální citlivost** – území velmi vysoce citlivá k umístění jakékoliv stavby nebo radikální změně využití území, jedná se o rizikové plochy vyššího stupně a uvedené aktivity nejsou v daném území doporučeny – cca 2 % území

V územích se zvýšenou pohledovou citlivostí (index 3 – 5) není vhodné zejména umísťování staveb a technických zařízení a provádění významných změn využití území, jako je zalesňování pasek, velkoplošné odlesňování, výstavba vleků a sjezdovek nebo odstraňování rozptýlené zeleně.

Současně je nutné upozornit, že se jedná se o model, který odpovídá realitě jen částečně, ale přesto může sloužit jako podklad pro rozhodování o záměrech a plánech v území. Působení záměru nebo ploch je potřeba rovněž ověřit i terénním šetřením.

4. OBLASTI A MÍSTA KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH CHARAKTERISTIKY

4.1 POSTUP ZPRACOVÁNÍ

Dle metodiky AOPK se diferenciací krajiny na dílčí jednotky provádí na základě vymezení typických a specifických znaků krajinného rázu. Jejím smyslem je přesnější popis dílčí části území a charakteristika její individuality. Vymezení na dílčí části vychází jednak ze základních vizuálních charakteristik (např. uzavřenost prostoru) a jednak z charakterové odlišnosti daného prostoru od ostatních. Větší jednotky zpravidla bývají dále členěny na menší části. V rámci preventivního hodnocení byla provedena diferenciací hodnoceného území na oblasti a místa krajinného rázu.

Toto je v souladu s přílohou č. 1 k vyhlášce č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti (Část A – Územně analytické podklady – podklad pro rozbor udržitelného rozvoje), kde jsou uváděny tyto jevy:

- 17 - oblast krajinného rázu a její charakteristika,
- 18 - místo krajinného rázu a jeho charakteristika.

Oblasti a místa krajinného rázu byly vymezeny v roce 2007 společností Arvita P spol. s r.o. v rámci Preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy a dále rozpracováváno ve studii Monitoring krajinného rázu v CHKO Beskydy. V těchto pracích je území CHKO Beskydy rozděleno na 4 oblasti krajinného rázu, které se dále člení na 15 míst krajinného rázu – viz tabulka a mapa níže. Toto členění je vyhovující a bylo tedy ponecháno.

Při vymezování oblastí bylo určující etnografické členění území, hranice panství, historie osidlování, půdorysné typy sídel, znaky vernakulární architektury, typy plužiny, vývoj land use a charakter aktuálního land cover.

Při vymezování míst krajinného rázu bylo určující geomorfologické členění území, znaky primární krajinné struktury (přírodní charakteristiky), historie osidlování, půdorysné typy sídel, architektonické a urbanistické znaky území, typy plužiny, vývoj land use, charakter aktuálního land cover a vizuální charakteristiky.

Území CHKO Beskydy má celou řadu společných znaků ovlivňujících krajinný ráz. Jedná se zejména o tyto:

- území mladé sídelní oblasti (osidlování až po roce 1200)
- marginální příhraniční území
- specifický charakter krajiny je dán: a) přírodními podmínkami (flyšové pásmo Karpat, zalesněné vrchoviny až hornatiny Beskyd), b) valašským a pasekářským osídlením s hlavní etapou v 16. a 17. století, c) stále intenzivnějším vlivem rekreace a cestovního ruchu po 2. světové válce
- konzervativizmus ve stavebních technologiích
- časté změny ve využívání území
- způsob využití země (land use): les (místy až 97%), louky a pastviny na horských stráních a hřebetech
- architektura: valašský roubený dvou nebo trojkomorový dům, stodoly, sklepy, komory, studánky, chlévy (stániny), vodní mlýny, hamry a pily, horské salaše, dřevěná sakrální architektura, zvonice
- urbanistické znaky: lesní lánová ves (Frenštátsko), valašská řetězová ves, dvorcová ves (sedliště), gula, rozptýlené dvorce
- typické doprovodné znaky historických forem zemědělství: kamenice, solitérní lípy a jasany (letniny), úseková nebo nepravá traťová plužina, záhumenice, ostrvy.

- typické znaky vegetačního krytu: kulturní les, nelesní dřevinná vegetace, travnaté porosty různé kvality
- Typický valašský způsob využívání území, a tím i původní charakter kulturní krajiny Moravských Beskyd postupně od 80tých let 18. století **zaniká** (na Těšínsku dříve), roste preference lesního hospodářství, v údolích průmyslu (sklářny, hutě).
- Historické znaky území jsou z části setřeny (zejména horské salaše a letní chlévy) a díky pokračující nepůvodní zástavbě v okrajových částech sídel a rozsáhlému zalesňování pasek postupně zanikají. Původní fragmenty hospodaření na pasekách jsou zachovány ojediněle a částečně zejména díky rekreační činnosti (chalupaření).

V rámci CHKO Beskydy jsou vymezeny **čtyři oblasti krajinného rázu**, a to:

- 1 – Těšínské Slezsko,
- 2 – Lašsko,
- 3 – Valašsko,
- 4 – Kravařsko.

Tyto oblasti krajinného rázu jsou dále členěny na místa krajinného rázu. Místo krajinného rázu je definováno jako část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu.

Členění oblastí a míst krajinného rázu je popsáno v tabulce a znázorněno na mapě.

Tabulka 9: Vymezení oblastí a míst krajinného rázu

Index místa KR	Název Místa krajinného rázu
Oblast krajinného rázu 1 - Těšínsko	
1.1	Třinecko – Jablunkovsko
1.2	Těšínské Beskydy
1.3	Zadní Hory
Oblast krajinného rázu 2 - Lašsko	
2.1	Lašsko
Oblast krajinného rázu 3 - Valašsko	
3.1	Frenštátsko
3.2	Radhošťský hřbet
3.3	Bečvy
3.4	Údolí Bílé Ostravice
3.5	Rožnovsko
3.6	Bystřicko
3.7	Údolí Vsetínské Bečvy
3.8	Javorníky
3.9	Velké Karlovice
3.10	Hornolidečsko
Oblast krajinného rázu 4 - Kravařsko	
4.1	Kravařsko

Zdroj: Arvita, 2007, 2011

Obrázek 23: Vymezení oblastí krajinného rázu v CHKO Beskydy

Obrázek 24: Vymezení oblastí a míst krajinného rázu v CHKO Beskydy

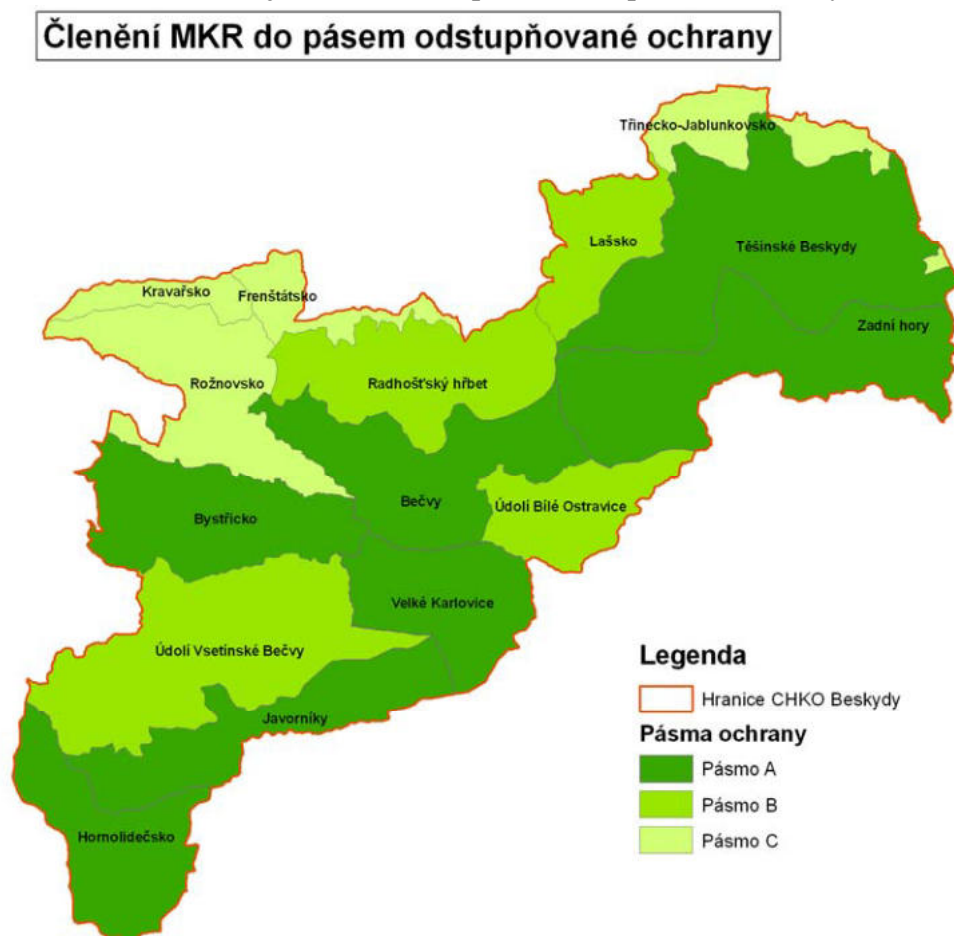

Místa krajinného rázu lze (např. dle Vorla) rozdělit dle soustředěnosti, cennosti a významu znaků a hodnot do tzv. „pásem odstupňované ochrany“. V případě území CHKO Beskydy bylo území rozděleno do tří pásem, a to:

- Pásmo A – území s vysokými požadavky na ochranu znaků krajinného rázu
- Pásmo B – území se středními požadavky na ochranu znaků krajinného rázu
- Pásmo C – území s nižšími požadavky na ochranu znaků krajinného rázu

Při rozdělení území do těchto pásem odstupňované ochrany bylo vycházeno z celkového charakteru území v daném místě krajinného rázu. Za nejceněnější byla považována místa krajinného rázu s vyšším podílem krajiny typické pro Beskydy, tj. krajiny ovlivněné valašskou kolonizací s mozaikou lesa, nelesních enkláv, zemědělsky obhospodařovaných částí krajiny a sídel, především lokalit s vyšším podílem výše položených osad či samot a rozptýlené zástavby se zachovalými prvky architektury. Tento typ krajiny lze z krajinářského hlediska považovat za typický pro území Beskyd a současně je nejvíce ohrožován dlouhodobými trendy působícími v krajině od 2. poloviny 20. století do současnosti – zalesňování pozemků, ústup od hospodaření, stěhování trvale bydlících obyvatel do hustěji osídlených údolí nebo zcela mimo CHKO Beskydy a naopak vyšší tlak na území v oblasti rekreace a cestovního ruchu (sjezdové lyžování, ubytování, další atraktivita). Současně byly posuzovány i další charakteristiky, jako je zachovalost charakteru sídel, podíl lesních porostů, okrajovost území CHKO a další. Rozdělení míst krajinného rázu do těchto kategorií je znázorněno na následujícím obrázku.

Obrázek 25: Členění míst krajinného rázu do pásem odstupňované ochrany

Pásma odstupňované ochrany lze využít při posuzování míry vlivu konkrétních záměrů na krajinný ráz v rámci konkrétního posouzení. Záměrům v nejvyšších pásmech ochrany by měla být věnována nejvyšší pozornost. Současně je nutné dodat, že tato pásma ochrany jsou relevantní a využitelné pouze pro určité typy záměrů většího rozsahu – mezi ně mohou patřit dopravní stavby, výškové objekty, rozsáhlejší plochy výrobní (zemědělské, průmyslové) nebo komerční, dále lokality pro bydlení většího rozsahu, rekreační areály, vodní díla aj. Tyto záměry by měly být přednostně lokalizovány do pásem s nižšími požadavky na ochranu znaků krajinného rázu.

Naopak záměry menšího rozsahu, jako stavby pro bydlení či plochy pro bydlení menšího rozsahu, menší stavby pro rekreaci, objekty drobné výroby aj., nemá smysl v rámci tohoto stupně ochrany krajinného rázu na úrovni míst krajinného rázu řešit – lze využít konkrétnější doporučení pro jednotlivá sídla, která jsou uvedena pro každé sídlo zvlášť dále v příloze.

4.2 OBLASTI KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY

4.2.1 Oblast krajinného rázu 1 - Těšínské Slezsko

Obrázek 26: Vymezení OKR 1 – Těšínské Slezsko a základní charakteristiky

Historický vývoj

Území je vymezeno zejména s ohledem na hranice panství Těšínské komory. Průběh valašského osídlení měl na Těšínsku svá specifika. Noví kolonisté osidlující hory se zde objevují o něco dříve než na Valašsku, a to už od první poloviny 15. století (1420). Osadníci přicházejí od severu a východu a mají různý původ (Češi, Poláci, Slováci, Rumuni – ti přicházejí pravděpodobně ze západoslovenských panství Kašiců a Balassů). Valaši osidlují zejména oblast Jablunkovska a Frýdecka, podhůří Beskyd a částečně i nížiny. V letech 1420 – 1620 se horské pastevectví rozšiřuje a stává se pro tuto část Beskyd typické. Tricetiletá válka nepřerušila rozvoj Těšínska. V tomto období (1620 – 1640) vzniká celá řada vesnic: Morávka, Dvůr Břehy, Kovály, Staré Hamry, Javořinka nad Jablunkovem, Tyra, Řeka, Košariska, Bělá u Jablunkova, Křivec, Lipina, atd. V 17. století se valašské osídlení rozvíjelo dále a Valaši se usidlovali v rozptýlených lazištích i v celých vesnicích. Koncem tohoto století dochází na Těšínsku k postupnému rozpadu valašského osídlení, zejména díky splynutí s místním obyvatelstvem. Na další vývoj kulturní krajiny od poloviny 18. století má vliv rozvoj těžby a průmyslu v oblasti Třince, Ostravy a Frýdlantu. Díky těmto vlivům se znaky valašského osídlení postupně ztrácejí.

Na Těšínsku se na rozdíl od mnoha moravských regionů nikdy nesformovala svébytná lidová kultura. Tuto oblast je nutné chápat spíše jako politický a správní celek, jehož vymezení se neodvozuje od etnických nebo etnografických poměrů, které byly vždy složité (střídavé vlivy polské, německé, slovenské a české).

Architektonické znaky území

V severovýchodní, slezské oblasti Beskyd, má utváření roubeného obytného domu proti Beskydům Moravským, některé odlišné znaky. Stěny bývají roubené z výjimečně mohutných trámů, často nehraněných. Dům bývá v průčelí rozložitější. Podélná vstupní strana domu mívá podsíň. Dřevěný vstupní portál bývá upraven do půlkruhového tvaru. O určitém stavebním konzervativizmu oblasti svědčí přetrvávání dvoukomorové archaické roubené architektury s dymnými (kurnými) jizbami (kurloky, Bukovec u Jablunkova).

Zemědělství

Až do poloviny 19. století se ve všech těšínských obcích praktikoval úhorový hospodářský systém. Jeho poznání se opírá jednak o archivní doklady (především o karolínský katastr z 20. let 18. století a o popis těšínského kraje ze čtyřicátých let 19. století), jednak o poznatky sídelní geografie a o skladbě zemědělských kultur v jednotlivých oblastech kraje. Podle údajů karolínského katastru lze soudit, že začátkem 18. století se na větší části zemědělské půdy praktikovalo trojpolní hospodaření a jen na menší výměře hospodaření dvojpolní. Trojhonný systém, při kterém by všechny polnosti obce byly rozděleny do tří honů s oborovou vázaností, zde pravděpodobně nebyl znám. K tomuto závěru nás přivádí rozložení sídel a plužiny v katastru obce: šlo vesměs o rozptýlený typ sídel s plužinou kolem každé usedlosti. Trojpolní nebo i dvojpolní střídání kultur se tedy uskutečňovalo v rámci jednotlivých hospodářství.

O plodinách pěstovaných na Těšínsku máme dostatek informací už od 16. století. Nejvýznamnější plodinou zde byly obilniny. Z obilnin mělo pro výživu obyvatel prvořadý význam žito. Ve 40. letech 19. století je ozimým žitem oseto 26,7 % veškeré orné půdy na území Těšínské komory. Nevelký význam měla v těšínském zemědělství pšenice. V první polovině 17. století je zaznamenána – podobně jako žito – jen v úrodných obcích kolem Těšína a opět šlo o pšenici ozimou. Plocha osetá pšenicí se zvětšila až v první polovině 19. století; i tak tehdy zabírala jen 6 % orné půdy. V předhoří se sela jen výjimečně a dávala malou úrodu, v horských obcích se nesela vůbec. Ještě méně se vysévalo ječmene. S pronikáním polního hospodaření do vyšších horských poloh (započalo přibližně v polovině 17. století a skončilo po první světové válce) se plocha osetá ovšem neustále zvětšovala. V nově osídlovaných horských vsích byl oves dlouhá léta jedinou plodinou, které se zde dařilo.

V 17. století a ještě v 18. století zaujímal důležité místo mezi plodinami pohanka. Na statcích těšínský a jablunkovských zabírala v první čtvrti 18. století 9 % půdy, ve Vendryni – podle urbáře z roku 1721 – dokonce 19 % půdy. Na selských gruntech se sela poněkud méně. Ve 20. století se pěstovala už jen na některých horských pozemcích, obvykle při prvním osetí do nové ornice (novotí). Méně významné bylo proso, taktéž doložené už v první čtvrtině 17. století. Ve 20. století se s ním již nesetkáváme. Speciální mlýny na mletí pohanky a prosa byly v kraji ojedinělé. Dostí významné místo v těšínské lidové stravě měly ještě v době kolem první světové války luštěniny. Na prvním místě jmenujme bob, doložený v první čtvrtině 17. století při panském dvoře a o něco později i u sedláka. Často se připomíná i hrách (17. – 19. století), jímž se osévaly nevelké záhony poblíže usedlosti, nebo se přiséval k jiným plodinám. Oproti tomu jsou fazole, vikev a mák zaznamenány až v polovině 19. století, i když zvláště u máku je pravděpodobný starší výskyt. Velká péče se věnovala okopaninám. V minulosti to bylo zejména zelí (kapusta), které představovalo ještě v polovině 19. století nejvýznamnější složku lidové stravy a do první světové války bylo každodenním pokrmem těšínského lidu. Připomíná se už v první polovině 17. století na panském dvoře. V 18. století se na Těšínsku ujalo pěstování brambor. Prvně se jen zkusmo sázely na malých záhoncích při šlechtických i měšťanských sídlech (doloženo už k r. 1735). K obecnému zdomácnění brambor na Těšínsku však došlo až po slezských válkách a zejména po hladových letech 1771 a 1772; přesto se zde brambory ujaly dříve než na Moravě. Pravděpodobně až po bramborách se v těšínských níže položených vsích ujalo i pěstování řepy. Do některých horských údolí však pronikla až v polovině 20. století. Zde měl větší význam tuřín (kvak),

vysazovaný spolu se zelím a bramborami. Z průmyslových plodin jsou již v 17. století doloženy konopí a len.

Salašnictví

V popisované části Těšínska bylo salašnictví nejvíce rozvinuto v horských a podhorských vsích Bukovec, Hřava, Mosty u Jablunkova, Horní a Dolní Lomná, Košariska, Tyra, Řeka a Komorní Lhotka. V ostatních, níže položených obcích při řekách Olši a Olešnici (od jablunkovského průsmyku až po Český Těšín) byl salašnický chov jen méně významným doplňkem zemědělského podnikání. Salaše těchto obcí ležely často na katastru horských vsí a též hovězí dobytek a ovce z těchto obcí pásli najatí horalé. Lidová kultura horských pasteveckých vsí se vyvíjela pospolu s goralskými obcemi, ležícími po polské straně státní hranice; proto se mnohdy neobejdeme bez krátkého srovnání s materiálem z tohoto území.

Se salašnickým způsobem hospodaření se na území těšínské komory setkáváme už na počátku 16. století. Zavedli jej tu valašští kolonisté, kteří do tohoto kraje přišli i se stády tzv. valašského dobytka, tj. zvláštního odolného druhu ovcí a koz. Od vrchnosti si pronajali rozsáhlé horské plochy pro letní výpas dobytka a níže položená místa v údolích pro jeho přezimování. V 17. století se stala vlastníky tohoto druhu dobytka většina usedlíků horských vsí. Obdělávali málo úrodné polnosti při svých usedlostech a připravovali píci pro přezimování svého dobytka, který se přes léto pásal na horách.

Až do poloviny 18. století nedošlo ze strany těšínské komory k významnějšímu zásahu do rozvoje salašnického hospodaření. V osmdesátých letech 18. století dostoupil vývoj těšínské salašnictví svého vrcholu. Na salaších se páslo kolem dvaceti pěti tisíc kusů dobytka a jeho vlastníci – těšínské poddaní – disponovali dvěma třetinami lesní půdy a pastvin. Početná stáda salašnického dobytka však velmi škodila lesům, na jejichž úkor se rozšiřovala plocha pastvin. K opatřením chránícím lesní kulturu před dobyt看em docházelo tehdy v celé habsburské monarchii (viz např. lesní patent z roku 1756). Na území těšínské komory se začala ve větší míře realizovat od sedmdesátých let 18. století v souvislosti s vydáním císařského dekretu z r. 1853 o rušení nebo regulaci servitutů.

Těšínské salašnictví představovalo zcela osobitý typ. Jeho zvláštnost spočívala zejména: ve stanovení majetkových podílů, dělení užitku salaše, střídající se role bačujícího hospodáře, relativně vysoký počet hovězího dobytka na salaši (dojné krávy) a pobývání kravařky na salaši. Jednalo se o výrazně archaické formy salašnického hospodaření.

Současný stav

Území bylo od přelomu 19. a 20. století výrazně ovlivňováno rozvojem průmyslu a růstem městských aglomerací (Ostrava, Třinec). Nejvýrazněji se industrializace projevila na charakteru místa krajinného rázu 1.1 Třinecko - Jablunkovsko se všemi navazujícími atributy (dopravní koridory, obytná a rekreační zástavba, průmyslové zóny, technická infrastruktura, občanská vybavenost). Všechny znaky jsou kumulovány především v oblasti třinecko – jablunkovské brázdy a do území CHKO Beskydy zasahují pouze svou okrajovou částí nebo vizuálním projevem z oblasti Slezských Beskyd.

Ostatní místa krajinného rázu (Těšínské Beskydy a Zadní hory) jsou typické odlišným historickým i současným vývojem, využitím území a percepčním projevem. Typické pro současné využívání území je zejména intenzivní lesní hospodářství s preferencí smrkových kultur, výrazně nižší intenzita zástavby (zejména v oblasti Zadních hor) a dominance rekreačního využívání území (v návaznosti na les a vodní díla).

4.2.2 Oblast krajinného rázu 2 – Lašsko

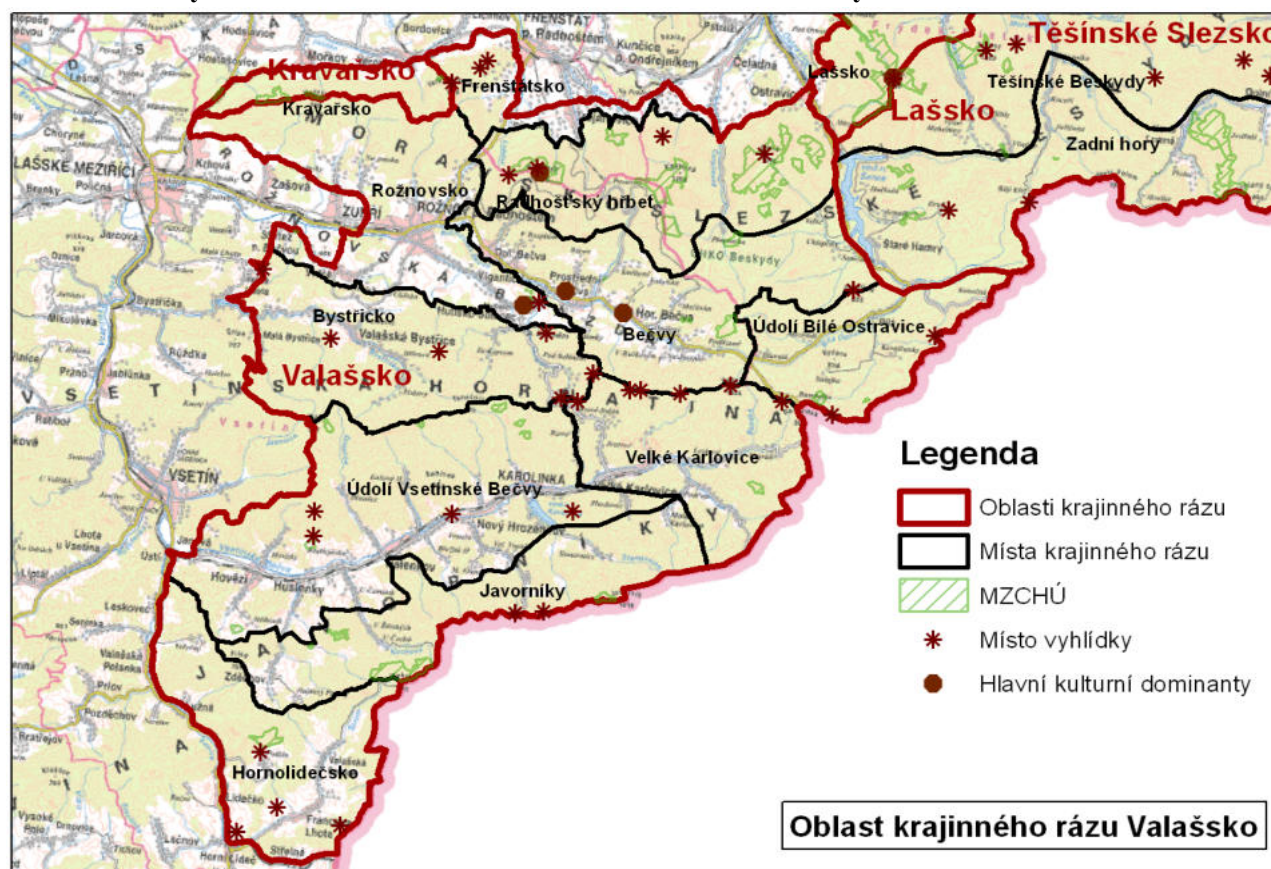
Obrázek 27: Vymezení OKR 2 – Lašsko a základní charakteristiky

Základní charakteristiky jsou uvedeny v další části textu při popisu MKR Lašsko, která má stejné vymezení jako nadřazená oblast krajinného rázu.

4.2.3 Oblast krajinného rázu 3 – Valašsko

Obrázek 28: Vymezení OKR 3 – Valašsko a základní charakteristiky

Historicko-národopisné vymezení

Valašsko je hornatý kraj ve východní části Moravy kolem měst Vsetína, Valašského Meziříčí, Rožnova pod Radhoštěm, Frenštátu, Zlína, Vizovic, Valašských Klobouk. Jeho hranice různí autoři vymezují různým způsobem. Za Valašsko se některými autory považuje i Zlínsko a Kelečsko.

Valašsko se jako územní celek odlišovalo od ostatních moravských regionů především zvláštní kulturou svých obyvatel, dále historickou tradicí a přírodními podmínkami. Nikdy nebylo úředně vymezeno, neboť nepředstavovalo žádný správní, politický ani etnický celek. V odborné a beletristické literatuře i na mapách, provázejících vlastivědné práce, bylo při jeho vymezování užito nejrozličnějších kritérií, z čehož pochopitelně pramenily četné difference. Navíc byl tento nedostatek komplikován skutečností, že valašská kultura nezůstávala neměnná. Některé její výrazné rysy zanikaly (salašnický chov dobytka, valašský kroj) a leckdy nabývaly převahy jiné atributy, jejichž rozsah se nekryl s předchozím územím (dialekt, geografické podmínky). Že se územní rozsah Valašska měnil, o tom svědčí také přesuny v hraniční oblasti, zřetelné po 2. sv. válce. Odchytky v názoru pisatelů o rozsahu valašského území byly konečně i odrazem rozporů v názlehu obyvatelstva sousedícího s Valašskem. Z těchto příčin a často navíc i z malé informovanosti pramení většina neshod ve vymezování regionu. Týká se to však převážně jen okrajového území Valašska.

Valašsko (taky Moravské Valašsko) je dáno zejména národopisným vymezením oblasti. Jedním z nejčastěji připomínaných činitelů, které působily na formování etnografického regionu Moravské Valašsko (Valašsko) a na jeho územní rozsah, je tzv. karpatská salašnická kultura, rozšířená na východní Moravu valašskými kolonisty.

Při vymezování tohoto rozsahu a jeho intenzity se lze opírat o podklady několikerého druhu. K prvním patří záznamy o územním rozsahu valašského práva a o pobytu valašských kolonistů (mimo Valachů ve vojenské

službě). Pro intenzitu jejich působení bylo rozhodující, zda jejich způsob hospodaření přejalo domácí obyvatelstvo a jak mnoho a dlouho se mu věnovalo.

Dalším kriteriem vymezení jsou doklady o výskytu tzv. valašského dobytka, tj. ovcí a koz zvláštní rasy, které se na Moravu rozšířily spolu s pastevci. Neznáme-li jiné doklady, můžeme takovou zprávu pokládat pouze za náznak, že na zmíněném místě v minulosti žili karpatscí salašníci pastevci. K závažným dokladům patří záznamy o salašnickém způsobu hospodaření, o výskytu salaší. Na nich se uchoval tradiční karpatský způsob života, tradiční výroba mléčných produktů i archaické obřady a obyčeje. Pro intenzitu karpatské salašnické kultury v jednotlivých částech východní Moravy je potřebné znát, jak dlouho se salašnictví v místě udrželo a do jaké míry si podrželo tradiční podobu.

Průkazným symptomem rozšíření valašských kolonistů jsou zvláštní názvy hor a horských tratí, které jsou doloženy v rozsáhlé karpatské a balkánské oblasti. Význam těchto topik nebyl pouze orientační. Jejich pomocí horalé kvalifikovali horský terén z hlediska jeho hospodářského využití. Nejvýznamnější jsou názvy signalizující tvar či porost horského útvaru nebo jeho položení. Sem patří například Kyčera – samostatný homolovitý kopec, Gigula – výrazná vyvýšenina, vrchol hory, Grapa – ráztoka, žleb, Grúň – návrší, hřbet vybočující z horského hřebene, Příslop – nehlubokým sedlem spojené návrší, Polana – lesní louka, a snad též Beskyd, Ust (úpatí hory) a Těrchla (mokřina). Častý je traťový název Salaš, Koliba nebo Kolibiska, Solisko či Solnicko (chráněné místo v horách, kam se ovcím na velké ploché kameny sypala sůl). Košáry nebo košárista (místa, kde stály košáry, ohrady pro dobytek na salaši), méně častá Strunga či Strunžisko (původně ohrada, ve které se dobytek dojíl), Kotelnice a Mraznica (místo, kde ještě v 18. století dobytek přezímoval) apod.

Porovnáme-li rozsah karpatské salašnické kultury s rozsahem etnografické oblasti Moravského Valašska, zjistíme, že se území Valašska téměř úplně kryje s oblastmi intenzivního působení karpatské salašnické kultury (první tři oblasti). Za hranicí Valašska najdeme jen nevýznamné pozůstatky po této kultuře (čtvrtá oblast). Tato skutečnost svědčí o tom, že lidová kultura, kterou na Moravě rozšířili karpatscí pastevci, přispěla k vytváření etnografické oblasti Moravského Valašska podílem rozhodujícím.

Historický vývoj

V dávné době slovem "Valach" označovali Slované východní Romány, tedy dnešní Rumuny, kteří se ve 13. a 14. století přesunuli se svými stády do slovanské části Karpat (dnešní Zakarpatské Ukrajiny). Tak započala valašská kolonizace, která o tři sta let později skončila v Beskydech. Karpatský charakter lidové kultury na Valašsku nelze ale vysvětlovat jen jako přínos pasteveckého elementu, ale jako výsledek kontaminace několika činitelů, zejména geografických a hospodářských.

Oblast Beskyd se pro běžný způsob zemědělské kultivace nehodila a zůstávala tak, zvláště ve vyšších horských polohách, po dlouhou dobu jen řídko osídlena. Území bylo kolonizováno (zejména v 16. a 17. století) obyvatelstvem přicházejícím do Beskyd z východních Karpat (pastevci horského dobytka, tzv. Valaši – zejména z Kysuc, Liptova a polského Slezska) nebo se jednalo o uprchlíky z jiných panství (tzv. pasekáři).

Osídlení a architektonické znaky

Valaši přinesli nejenom nový způsob hospodářství (salašnictví), ale i novou formu osídlení. Osídlení bylo v horských oblastech nepravidelné, rozptýlené, někdy v odezvě na starobylé karpatské zvyklosti soudržného sídlení velkých rodin v podobě tzv. rodových zhluků (guly, např. Országovci v Karolince – Raťkově). Jednalo se o volnou dvorcovou zástavbu situovanou zpravidla v těžišti obhospodařovaných pasek a holin na náhorních planinách a horských svazích. Díky tomu má krajina Beskyd podstatně odlišný charakter od ostatních hornatých oblastí. Kompaktní osídlení není pro území typické a je vázáno výhradně na dna širších údolí.

Jednotlivé stavební součásti usedlosti jsou stavěny vlivem terénu bez vzájemné pravoúhlé kompoziční návaznosti. Většina usedlostí má spíše charakter volného seskupení budov a bývá výsledkem postupného narůstání. Základním prvkem je zpravidla dvou nebo trojkomorový obytný dům, dále pak chlév, stodola často spojená s kůlnou. K usedlosti patří sklípek ve svahu, často ve spojení s komorou. Usedlost často doplňuje studna a tyčové nebo houžvové oplocení. K vybavení patřily úly z kmenů a další hospodářské stavby (např. sušárny ovoce). Všechny objekty jsou roubené, často s podezdívkou z lomového kamene (pískovec).

V 18., 19. a na počátku 20. století se na Valašsku ustálil typ karpatského roubeného stavení, avšak v jednotlivých oblastech se jeho formy různí. Vnější forma valašského domu je na první pohled odlišná od domu českého. Stavbu chrání silně přesahující sedlová střecha, často s polovalbou, která je nad okapem výrazně podlomena. Podlomení ve formě mohutné římsy obchází i štítové strany a tvoří tak výrazný a charakteristický znak valašské chalupy. Hlavní průčelí zdobí prkenný, svisle nebo výjimečně klasovitě bedněný štít se spárami krytými lištami, které tvoří i dekor. Ve vrcholu je štít zakončený kabřincem s makovicí. Podhled kabřince je často doplněn požehnáním nebo datem stavby. Střechy domů i ostatních objektů kryje šindel.

K ojedinělým a nejvýraznějším usedlostem patřila fojtství – usedlost a dům fojta, rychtáře. Jedná se o mohutnou, nejčastěji patrovou roubenou stavbu s rozsáhlými hospodářskými budovami. V údolích bylo v minulosti značné množství vodních mlýnů, pil nebo valch na zpracování vlny. Na horských pasekách pak nalézáme specifický stavební druh – salaš, případně letní chlévy (stániny). (ŠKABRADA 1975)

Lidská sídla mají na celém území Valašska obdobné znaky: jsou to buď vsi řetězového typu (v údolí), často řetězově řazených dvorců, nebo rozptýlené dvorce pasekářského osídlení (na stráních nebo hřebtech vrchovin a hornatin). První případ umožňoval poddaným dědičně užívat půdu za odevzdání části úrody feudálnímu zeměpánovi. Druhý byl jen pronajímáním panské půdy, většinou znamenal hospodářské využití rozsáhlých lesů a horských pastvin.

Vyvrcholením valašské lidové architektury jsou dřevěné kostely a kostelíky, budované ještě v 18. století (Velké Karlovice). Z hlediska náboženství a jeho vlivu na sakrální stavby je významné, že se Valaši výrazně hlásili k reformačnímu hnutí a po jeho potlačení prosluli svou účastí na protifeudálním odboji. Absenci většího počtu sakrálních objektů, způsobenou částečně i méně trvanlivým dřevěným materiálem, lze tedy přičíst na vrub i určité neochotě konvertovat ke katolicismu.

Postupným vývojem území zejména v období 16. – 18. století se ve vztahu k reliéfu ustálilo několik charakteristických zón sídelních struktur:

- relativně kompaktní zástavba (dvorcová řetězová ves) v údolí se zahradami a drobnou záhumenicovou držbou
- volné dvorce pasekářů ve spodní části svahů (osídlování z vnitřních zdrojů) v relativní blízkosti domovské obce
- lesní porosty na prudších svazích
- horské pastviny s roztroušeným pasekářským a valašským osídlením, letními chlévy a salašemi na hřebenu a ve vrcholových partiích svahů.

Rozsah a výšková hranice lokalizace pasekářského osídlení se v průběhu doby měnila v závislosti od konkrétních společensko – ekonomických poměrů. Charakteristické je, že k opouštění pasek docházelo nejčastěji v případech, kdy došlo k výraznějšímu zvýšení životní úrovně obyvatel (odcházeli do oblasti s výhodnějšími životními podmínkami) nebo v době, kdy bylo horské pastevectví a zemědělství limitováno (např. kvůli zvýšené ochraně nebo méně výhodné než jiné dostupné hospodářské aktivity (lesní hospodářství, průmysl, rekreace).

Naznačenou strukturu osídlení lze považovat v současné době za postupně zanikající. Přes uvedené konstatování je z hlediska ochrany identity kulturní krajiny a jejích přírodních, kulturně historických a estetických hodnot důležité zachovat alespoň přežívající zbytky fragmentů historické krajinné struktury.

4.2.4 Oblast krajinného rázu 4 – Kravařsko

Obrázek 29: Vymezení OKR 4 – Kravařsko a základní charakteristiky

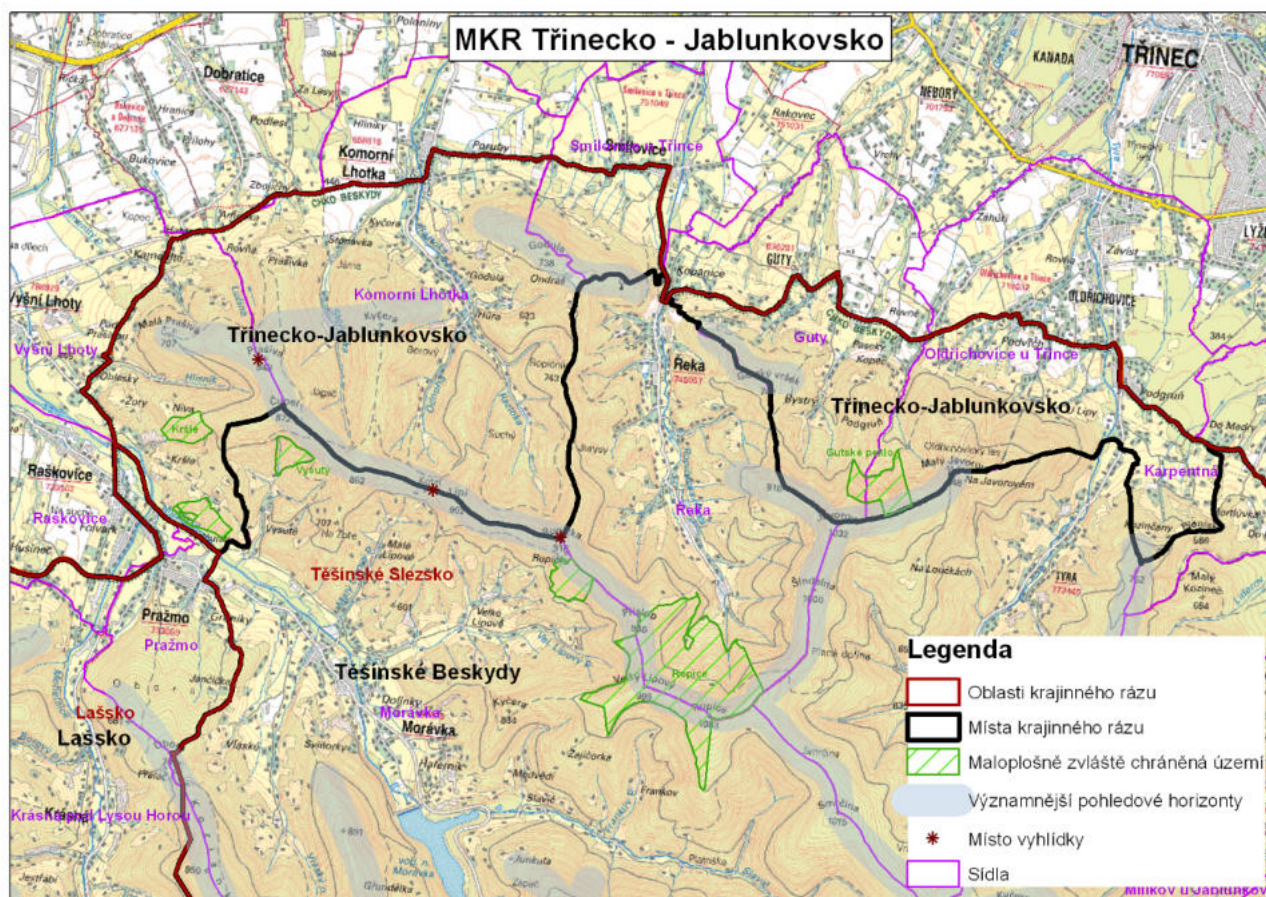

Základní charakteristiky jsou uvedeny v další části textu při popisu MKR Kravařsko, která má stejné vymezení jako nadřazená oblast krajinného rázu.

4.3 MÍSTA KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH CHARAKTERISTIKY

4.3.1 MKR 1.1 - Třinecko – Jablunkovsko

Obrázek 30: Vymezení MKR 1.1 – Třinecko - Jablunkovsko

Katastrální území – část k.ú. Vyšní Lhoty, část k.ú. Komorní Lhotka, část k.ú. Smilovice u Třince, část k.ú. Guty, část k.ú. Oldřichovice u Třince, část k.ú. Vendryně, část k.ú. Návsí, část k.ú. Dobruška, část k.ú. Bukovice u Dobrušky

Biogeografická diferenciacie – převážně bioregion 3.10 Beskydský, v okrajích pak i 3.5 Podbeskydský

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do tří vegetačních stupňů (4. – 6.), přičemž převažují svahy na flyši, nezanedbatelný je i podíl hřbetů na flyši nebo rozřezaných plošin v nižších polohách.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
lužní lesy	1	střemchová jasanina, místy v komplexu s mokřadními olšinami	5,30
dubohabřiny a lipové doubravy	10	karpatská ostřicová dubohabřina	4,29
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	30,47
květnaté bučiny	19	karpatská bučina s kyčelnicí žláznatou	41,84
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	18,09

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
Au	Luhy a olšiny	8,77
C	Dubo-habrové háje	7,68
CF	Podmáčené dubové bučiny	6,14
F	Květnaté bučiny	66,43
Fm	Acidofilní horské bučiny	8,89
LF	Bikové bučiny	2,09

Zvláště chráněná území: Natura 2000 - SPA Beskydy, PSCI Beskydy, MZCHÚ - nejsou

Kulturně - historická charakteristika:

Podhůří Beskyd od Jablunkovské brázdy. V minulosti toto území silně zasáhly polské vlivy. Charakteristický je vztah ke starým historickým stezkám a hraničním přechodům (Mosty u Jablunkova) s postupně zanikajícími prvky fortifikace hraničního území. Území je silně zasaženo industrializací a dopravní infrastrukturou. Historické znaky území jsou zachovány jen sporadicky.

Percepční charakteristiky:

Území pohledově významně exponováno ze severu z prostoru třinecko – jablunkovské brázdy (komunikace z Třince k hraničnímu přechodu se SR (navazuje na polootevřenou krajinnou scénu). výrazný projev a zvýšená vizuální citlivost pohledových horizontů.

Viditelnost - velká většina místa krajinného rázu je součástí k.ú. kulisy Beskyd viditelné od osy Ostrava-Třinec-Jablunkov (vstupní brána Beskyd ze S-SZ-Z strany), uzavřená údolí a JZ-J-JV svahy se v pohledech uplatňují minimálně

Vizuální citlivost krajiny - většina území souvisle pokryta vizuálně citlivými plochami různého stupně, vizuálně citlivé pohledové horizonty a svahy přivrácené k SZ-S-SV

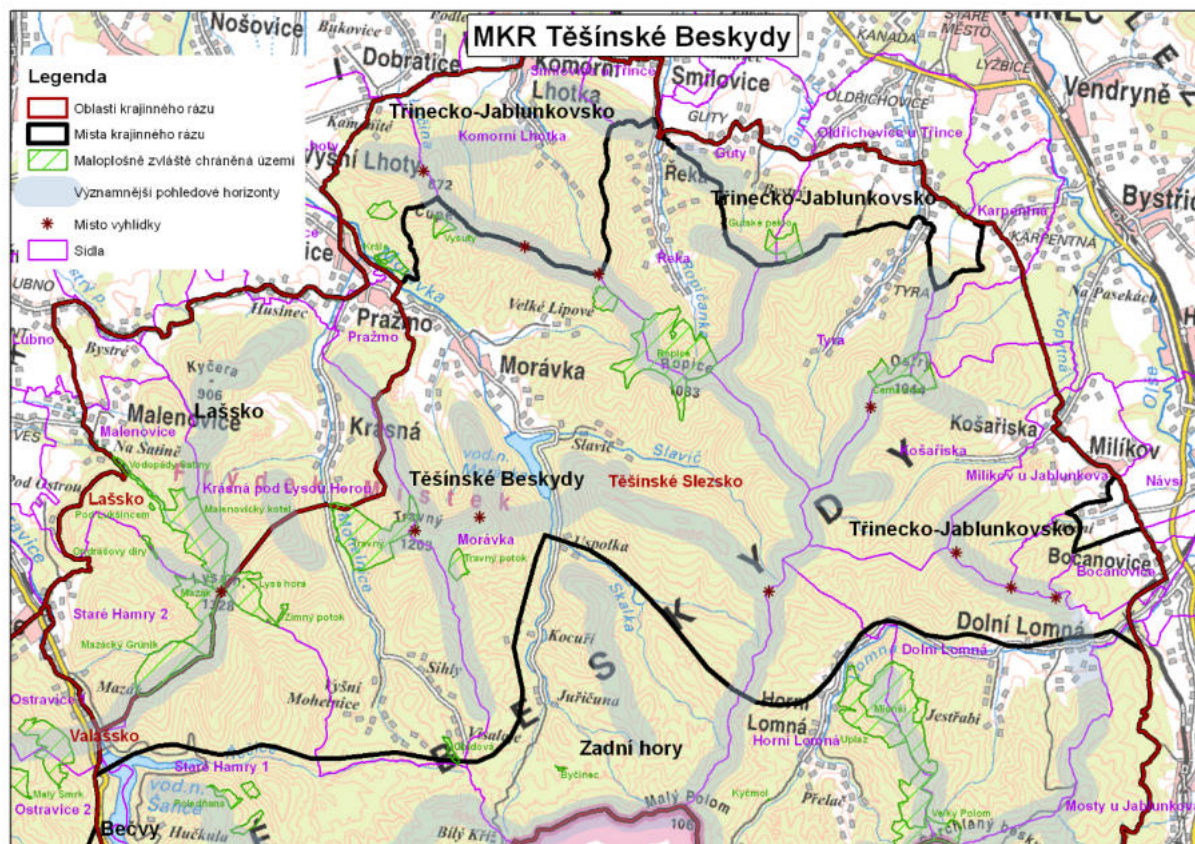
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- omezit rozšiřování zástavby, umístování průmyslových areálů a technických zařízení do pohledově exponovaných částí (celé podhůří od komunikace k hranicím až po pohledový horizont Beskyd)
- v případě stávající obytné zástavby v exponovaném prostoru pohledově korigovat stavby vyšší dřevinnou vegetací (zejména v údolí)
- na pohledově exponované svahy nepovolovat stavby lyžařských sjezdovek (a podobných sportovních zařízení, jako např. bobové dráhy) a rozsáhlejší plošnou těžbu dřeva

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámka	Stav znaků 2016	Poznámka
- místo krajinného rázu 1.1. Třinecko		Dle pozitivních či neg. projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplnující	Jedinečný / Význačný / Běžný		+ / 0 / -	
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Význačný		-	pokračující zalesňování smrkem
	VKP (tok)	Neutrální	Doplnující	Běžný		0	
	Natura - SPA	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Pozitivní	Doplnující	Běžný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Památný strom (2x)	Pozitivní	Doplnující	Běžný		0	
	Historické stezky, dopravní koridor	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Valašské a pasekářské osídlení	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný	Málo dochovalé	-	nová zástavba často nerespektuje tradiční urb. strukturu
	Architektonické znaky (valašský roubený dům)	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný	Málo dochovalý	0	
	Lesní hospodářství	Pozitivní	Zásadní	Význačný	Výhrady ke struktuře lesa	0	
	Průmyslové objekty a zařízení	Negativní	Spoluurčující	Běžný		0	
	Rekreační zařízení	Neutrální	Spoluurčující	Význačný		0	
Znaky percepční charakteristiky (včetně měřítka a vztahů v krajině a kvality krajinného obrazu)	Zvýšená vizuální exponovanost	Neutrální	Spoluurčující	Význačný	Současně atraktor i risk faktor	0	
	Zvýšená vizuální citlivost	Neutrální	Spoluurčující	Význačný	Současně atraktor i risk faktor	0	
	Výrazný projev siluety Beskyd	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný		0	
	Výrazný projev pohledových horizontů	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Monumentalita krajinné scény	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Spíše antropická krajina	Neutrální/negativní	Spoluurčující	Běžný		-	krajina je dále více antropogenizována

4.3.2 MKR 1.2 - Těšínské Beskydy

Obrázek 31: Vymezení MKR 1.2 – Těšínské Beskydy

Katastrální území – Tyra, Řeka, část k.ú. Staré Hamry 2, část k.ú. Morávka, část k.ú. Krasná pod Lysou horou, část k.ú. Horní Lomná, část k.ú. Dolní Lomná, část k.ú. Košariska, část k.ú. Karpentná, část k.ú. Milíkov u Jablunkova, část k.ú. Bocanovice, část k.ú. Ostravice 1, část k.ú. Ostravice 2

Biogeografická diferenciac - Bioregion 3.10 Beskydský v okrajích pak i 3.5 Podbeskydský.

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do čtyř vegetačních stupňů (4. – 7.), přičemž převažují svahy na pískovcovém flyši, nezanedbatelný je i podíl hřbetů na pískovcovém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
lužní lesy	1	střemch. jasenina, místy v komplexu s mokř. olšinami	1,50
dubohabřiny a lipové doubravy	10	karpatská ostřicová dubohabřina	1,07
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	37,75
květnaté bučiny	19	karpatská bučina s kyčelnicí žláznatou	25,97
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	28,95
klimaxové a podmáčené smrčiny	43	třtinová smrčina	3,24
klimaxové a podmáčené smrčiny	44	podmáčená rohozcová smrčina, místy v komplexu s rašelinnou smrčinou	0,72
mont. až supramont. kaprad. smrčiny	45	paprátková smrčina	0,80

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
Au	Luhy a olšiny	9,05
C	Dubo-habrové háje	0,51
CF	Podmáčené dubové bučiny	0,43
F	Květnaté bučiny	73,11
Fm	Acidofilní horské bučiny	14,20
LF	Bíkové bučiny	0,51
Pc	Horské (klimaxové) smrčiny	1,89
Pch	Podmáčené smrčiny	0,29

Zvláště chráněná území:

- **Natura 2000** - SPA Beskydy, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
PR Černavina	61,82 ha (bez OP)	Tyra, Košariska
PR Travný	157,228 ha	Krásná p. Lysou horou, Morávka
PR Travný potok	18,68 ha (bez OP)	Morávka
PR Zimný potok	3,337 ha (bez OP)	Krásná p. Lysou horou
PP Obidová	6,752 ha	Krásná p. Lysou horou

Kulturně - historická charakteristika:

Vrchoviny a hornatiny slezské části Moravských Beskyd, zejména v oblasti Ropické rozsochy. Území s typickou valašskou a pasekářskou kolonizací v 16. a 17. století (s výjimkou Horní Lomné). Území silně změněno výstavbou vodních děl (Staré Hamry), díky kterým ztratilo podstatnou část historických znaků. Typická ostře zařízlá údolí, výrazná lesnatost, rekreační využití (zimní sporty). Horské paseky postupně zanikají ve prospěch lesa.

Percepční charakteristiky:

- uzavřená krajinná scéna
- území pohledově exponováno pouze z kratší vzdálenosti (většinou z prostoru údolí).

Viditelnost - severní část k.ú. místa krajinného rázu je součástí kulisy Beskyd viditelné od Ostravska (vstupní brána Beskyd ze severní strany), v pohledech se nejvíce uplatňují pohledové horizonty a svahy severní část k.ú. místa krajinného rázu, jižní část k.ú. se pohledech výrazněji neprojevuje

Vizuální citlivost krajiny - vizuálně citlivé pohledové horizonty a svahy přivrácené k SZ-S-SV, vizuálně citlivých ploch směrem k jihu výrazně ubývá

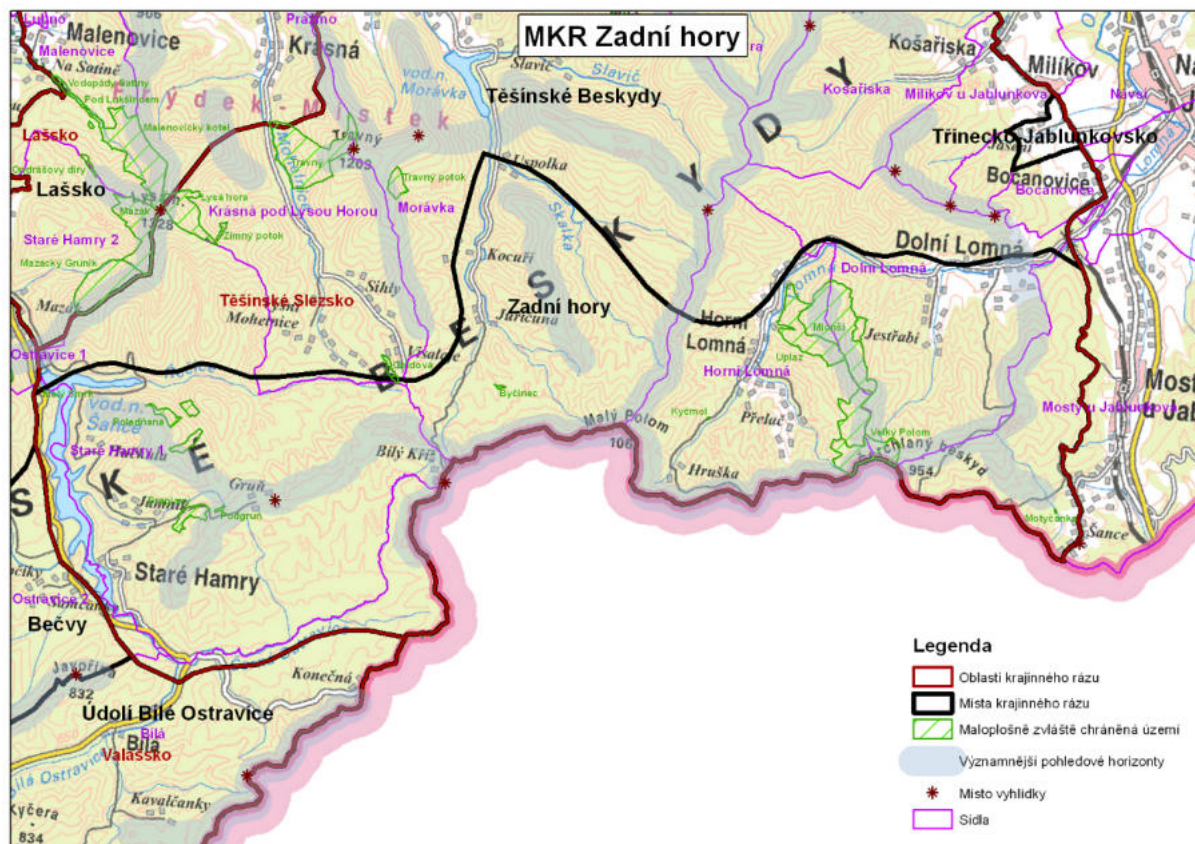
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- omezovat a dále nepodporovat zalesňování historických pasek
- zavést opatření na postupnou změnu druhové skladby lesa dle lesní typologie (smrkové monokultury preferovat pouze v 7. výškovém vegetačním stupni)
- dle možností odlesnit část hřebenů v turisticky významných kótách (historicky doložených vyhlídkových bodech) a dále na uvedených místech podporovat bezlesí.
- v rámci rekonstrukce roubených staveb dbát na zachování jejich základních znaků (kubatura staveb, poměr výška : šířka : délka stavby, typ střechy, stavební materiál zdí a jeho barevnost)
- nepovolovat stavbu nových rekreačních objektů v nezastavěném území
- důsledně chránit nezastavěnost pohledových horizontů

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámka	<u>Stav znaků 2016</u>	<u>Poznámka</u>
MKR 1.2. Těšínské Beskydy		Dle poz. či neg. projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplnující	Jedinečný / Význačný / Běžný		+ / 0 / -	
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Význačný		-	pokračující zalesňování smrkem
	VKP (tok)	Neutrální	Spoluurčující	Běžný		0	
	Natura - SPA	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	MZCHÚ (4xPR,1xPP)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Reliéf – vrchoviny až hornatiny	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Ostře zařízlá údolí	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Vodní plocha	Neutrální	Doplnující	Běžný		0	
Znaky kulturně-historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Památný strom (3x)	Pozitivní	Doplnující	Běžný		0	
	Vodní díla Morávka a Staré Hamry	Pozitivní (spíše)	Spoluurčující	Význačný	novodobá charakteristika	0	
	Valašské a pasekářské osídlení	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný	zanikající	-	nová zástavba často nerespektuje tradiční urb. strukturu
	Architektonické znaky (valašský roubený dům)	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný	zanikající	0	
	Lesní hospodářství	Pozitivní	Zásadní	Význačný	výhrada ke struktuře	0	
	Paseky	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný	zanikající	-	další zmenšování ploch pasek díky zalesňování ú zarůstání
	Rekreační zařízení	Neutrální	Spoluurčující	Běžný		0	
	Sakrální stavby	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Harmonická až přírodní krajina	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
Znaky percepční charakteristiky (včetně měřítka a vztahů v krajině a kvality krajinného obrazu)	Uzavřená krajinná scéna	Neutrální	Zásadní	Běžný		0	
	Lesní interiéry	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Relativní uniformita lesních makrostruktur	Neutrální	Spoluurčující	Běžný		0	
	Výhledy	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	

4.3.3 MKR 1.3 - Zadní Hory

Obrázek 32: Vymezení MKR 1.3 – Zadní Hory

Katastrální území - část k.ú. Staré Hamry 1, část k.ú. Morávka, část k.ú. Horní Lomná, část k.ú. Dolní Lomná, část k.ú. Mosty u Jablunkova, část k.ú. Ostravice 2, část k.ú. Bílá, část k.ú. Krasná pod Lysou horou

Biogeografická diferenciac - Bioregion 3.10 Beskydský, zcela nepatrně zasahuje i 3.5 Podbeskydský.

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do tří vegetačních stupňů (4. – 6.), přičemž převažují svahy na pískovcovém flyši, nezanedbatelný je i podíl hřbetů na pískovcovém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	48,23
květnaté bučiny	19	karpatská bučina s kyčelnicí žláznatou	21,65
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	19,81
klimax. a podmačené smrčiny	44	podm. rohozc. smrčina, místy v komplexu s raš. smrčinou	10,31

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
A	Sut'ové lesy	0,71
Au	Luhy a olšiny	6,44

Kód	Jednotka	%
F	Květnaté bučiny	76,50
Fm	Acidofilní horské bučiny	10,76
LF	Bikové bučiny	1,19
Pc	Horské (klimaxové) smrčiny	0,44
Pch	Podmáčené smrčiny	3,97

Zvláště chráněná území

- **Natura 2000** - SPA Beskydy, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
NPR Mionší	167,839 ha	Dolní lomná, Horní lomná
PR Velký Polom	73,666 ha	Dolní lomná, Horní lomná
PR Poledňana	9,543 ha	Staré Hamry I
PR Draplavý	20,897 ha (bez OP)	Staré Hamry I
PP Podgrůň	1,381 ha	Staré Hamry I
PP Byčinec	0,678 ha	Morávka
PP Kyčmol	0,083 ha	Horní lomná
PP Motyčanka	0,232 ha	Mosty u Jablunkova

Kulturně - historická charakteristika:

- Z historického hlediska se jedná o bývalý hraniční hvozď mezi Slezskem a Uhry s postupně zanikajícími historickými atributy fortifikačních systémů. V minulosti území téměř neosídleno nebo osídleno převážně za zvláštních socio-ekonomických situací (útěk před cizími vojsky, útěk z původních panství). Hospodářství v minulosti i současnosti zaměřené především na lesní a dřevařské práce. Výrazný podíl lesa (často nad 90%) v kategoriích land cover. V současnosti dominuje lesní hospodářství a rekreační využívání území (turistika, zimní sporty). Významná existence státní hranice a česko-polské poutní místo v Horní Lomné.

Percepční charakteristiky:

- území pohledově výrazně uzavřené,
- pohledové horizonty nejsou běžně vnímány,
- významné místa rozhledu (pokud nejsou zarostlá lesem).

Viditelnost - většina území se vizuálně projevuje především v pohledech lokálního charakteru (v rámci místa krajinného rázu, v rámci údolí), dáno charakterem mezoreliéfu, západní cíp místa krajinného rázu je vizuálně exponovaný z oblasti Jablunkovska

Vizuální citlivost krajiny - území minimálně pokryto vizuálně citlivými plochami mimo svahy přivrácené do údolí Lomné a Ošetnice.

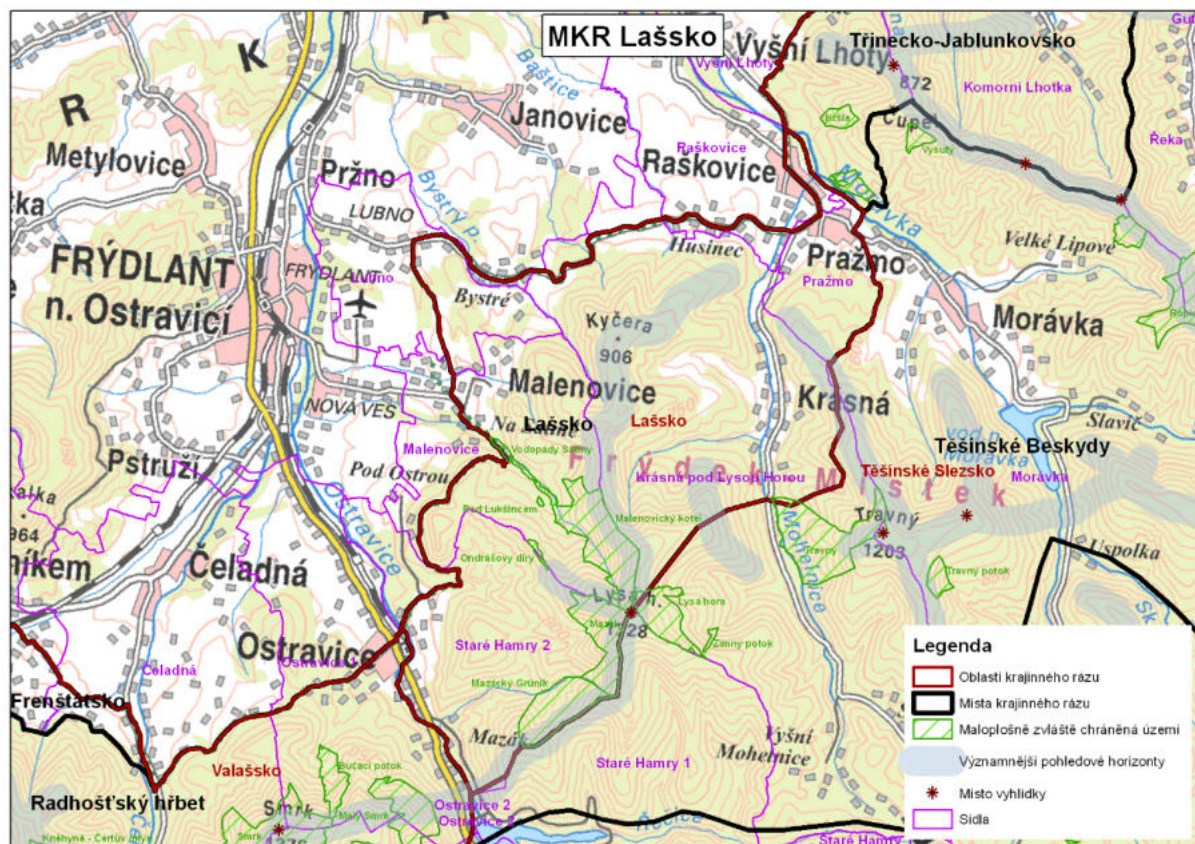
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- omezovat a dále nepodporovat zalesňování historických pasek
- zavést opatření na postupnou změnu druhové skladby lesa dle lesní typologie (smrkové monokultury preferovat pouze v 7. výškovém vegetačním stupni)
- dle možností odlesnit část hřebenů v turisticky významných kótách (historicky doložených vyhlídkových bodech) a dále na uvedených místech podporovat bezlesí.
- v rámci rekonstrukce roubených staveb dbát na zachování jejich základních znaků (kubatura staveb, poměr výška : šířka : délka stavby, typ střechy, stavební materiál zdí a jeho barevnost)
- nepovolovat stavbu nových rekreačních objektů a navazující infrastruktury (parkoviště) v nezastavěném území
- důsledně chránit nezastavěnost pohledových horizontů

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámka	Stav znaků 2016	<u>Poznámka</u>
MKR 1.3 Zadní hory		Dle pozitivních či neg.projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný		+ / 0 / -	
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Význačný		-	pokračující zalesňování smrkem
	VKP (tok)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Natura - Spa	Pozitivní	Doplňující	Běžný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný		0	
	MZCHÚ (1xNPR,3xPR,4xPP)	Pozitivní	Spoluurčující	Jedinečný		0	
	Vodní dílo Šance	Neutrální	Doplňující	Běžný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Památný strom (5x)	Pozitivní	Doplňující	Běžný		-	v aktuálních datech jsou zaznamenány pouze 3 památné stromy
	Málo osídlené území	Neutrální	Zásadní	Význačný		0	přibývající zástavba - zatím rizikový faktor, který ještě nepřekročil přípustnou hranici
	Bezlesí na hřebenech	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Lesní hospodářství	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Valašské a pasekářské osídlení	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný	zanikající	-	nová zástavba často nerespektuje tradiční urb. strukturu
	Architektonické znaky (valašský roubený dům, salaše)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný	zanikající	0	
	Relativně přírodní krajina	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Kulturní asociace (romantizmus a obrozenectví)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	Drobné sakrální stavby (kříže)	Pozitivní	Doplňující	Význačný	ojedinělý	0	
	Uzavřená krajinná scéna	Neutrální	Zásadní	Běžný		0	
	Interiér lesa	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Výhledy	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný	částečně zaniklý	0	

4.3.4 MKR 2 - Lašsko

Obrázek 33: Vymezení MKR 2 – Lašsko

Katastrální území – část k.ú. Staré Hamry 2, část k.ú. Malenovice, část k.ú. Krásná pod Lysou horou, část k.ú. Pražmo, část k.ú. Lubno, část k.ú. Janovice u Frýdku-Místku, část k.ú. Raškovice

Biogeografická diference - Bioregion 3.10 Beskydský, okrajově i 3.5 Podbeskydský.

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do čtyř vegetačních stupňů (4. – 7.), přičemž převažují svahy na pískovcovém flyši, nezanedbatelný je i podíl svahů na jílovitém vápnitém flyši nebo hřbetů na pískovcovém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
lužní lesy	1	střemchová jasenina, místy v komplexu s mokřadními olšinami	1,58
dubohabřiny a lipové doubravy	10	karpatská ostricová dubohabřina	2,96
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	50,95
acidofilní bučiny a jedliny	24	biková bučina	6,03
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	26,22
klimaxové a podmačené smrčiny	43	třtinová smrčina	10,76
montánní až supramontánní kapradinové smrčiny	45	papratková smrčina	1,49

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
A	Suťové lesy	0,51
Au	Luhy a olšiny	7,66
C	Dubo-habrové háje	5,62
F	Květnaté bučiny	61,40
Fm	Acidofilní horské bučiny	11,02
LF	Bikové bučiny	8,10
Pc	Horské (klimaxové) smrčiny	5,70

Zvláště chráněná území

- **Natura 2000** - SPA Beskydy, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
NPR Mazák	91,697 ha	Staré Hamry II
PR Mazácký Grúník	95,324 ha (bez OP)	Staré Hamry II
PR Malenovický kotel	146,309 ha (bez OP)	Malenovice
PP Ondrášovy díry	4,506 ha	Malenovice, Staré Hamry II
PP Pod Lukšincem	1,206 ha	Malenovice

Kulturně - historická charakteristika:

Krajina v severovýchodním cípu Moravy, rozprostírající se v povodí řeky Ostravice (po obou březích), Odry, Lubiny, Ondřejnice, Jičinky a Sedlnice. Z hlediska územního jde o nepříliš rozsáhlá území v okolí měst Kopřivnice, Příboru, Frýdlantu nad Ostravicí, Frýdku-Místku. Někteří autoři (JEŘÁBEK et al. 2004) uvádějí z etnografického hlediska různé vymezení oblasti často s rozšířením až do oblastí Ostravy, Havířova a Bohumína. Pro potřeby posouzení krajinného rázu byly zohledněny kromě etnografických hledisek i další aspekty vývoje a formování kulturní krajiny za řekou Ostravicí.

Etymologicky nelze název Lašska blíže určit, než že je odvozen od jména severomoravského kmene Lachů, někdy označovaného též jako Moravci. Jedná se o novodobé označení oblasti a obyvatelstva v pásmu mezi Kravařskem, Valašskem a Těšínským Slezskem. Výraz Laši používali zejména Valaši pro označení lidu v nížinách horního povodí řek Visly, Olše a Ostravice. Laši sami se považovali naopak spíše za Valachy. Od Valachů je však výrazně (kromě reliéfního typu krajiny) odlišovala lidová kultura a především nářečí.

Lašsko není jednotnou oblastí. Podle krajinného rázu, podle kroje, některých druhů tanců, ale především tanečního stylu se dělí na několik míst krajinného rázu:

1. Valašskolašské pomezí (od Frenštátu a Trojanovic ke Kunčicím, Tiché, Kozlovicím a Hukvaldům)
2. Lašsko horské (v pásmu části beskydského pohorí)
3. Lašsko nížinné (až k Ostravě)

Vývoj Lašska byl kulturně oproti Moravě opožděný, a to zejména díky silným vlivům germanizace na jedné a polonizace na straně druhé. Jeho svébytnost byla díky umělecké tvorbě silně popularizována (Leoš Janáček, Petr Bezruč).

Nejstarší památky lašské lidové kultury jsou většinou ze dřeva. Na Lašsku se tak stavěly celé vesnice i s kostelem. Odlišovalo se pouze fojtství se svými dvojítymi barokními střechami a bílými zdmi. Největší rozkvět tohoto dřevěného stavitelství můžeme pozorovat v 18. století. V sídelních typech dominují uzavřené typy zástavby (silnicové vsi) koncentrované do podhůří Beskyd.

Lašsko zasahuje na území CHKO jen svou okrajovou částí, která vykazuje spíše přechodné znaky s Valašskem a nelze jí tak označit za typickou.

Percepční charakteristiky:

Viditelnost - většina území místa krajinného rázu se významně projevuje v dálkových (z Ostravska, Frenštátska) i lokálních pohledech (Frýdecko-Místecko), především se jedná o hřeben Lysá hora-Tanečnice a dále Kyčera, uzavřená údolí a JZ-J-JV svahy se v pohledech uplatňují minimálně

Vizuální citlivost krajiny - území téměř souvisle pokryto vizuálně citlivými plochami různého stupně (vstupní brána Beskyd ze severozápadní strany), velmi vizuálně citlivé jsou Z svahy hřebenu Lysá hora-Tanečnice

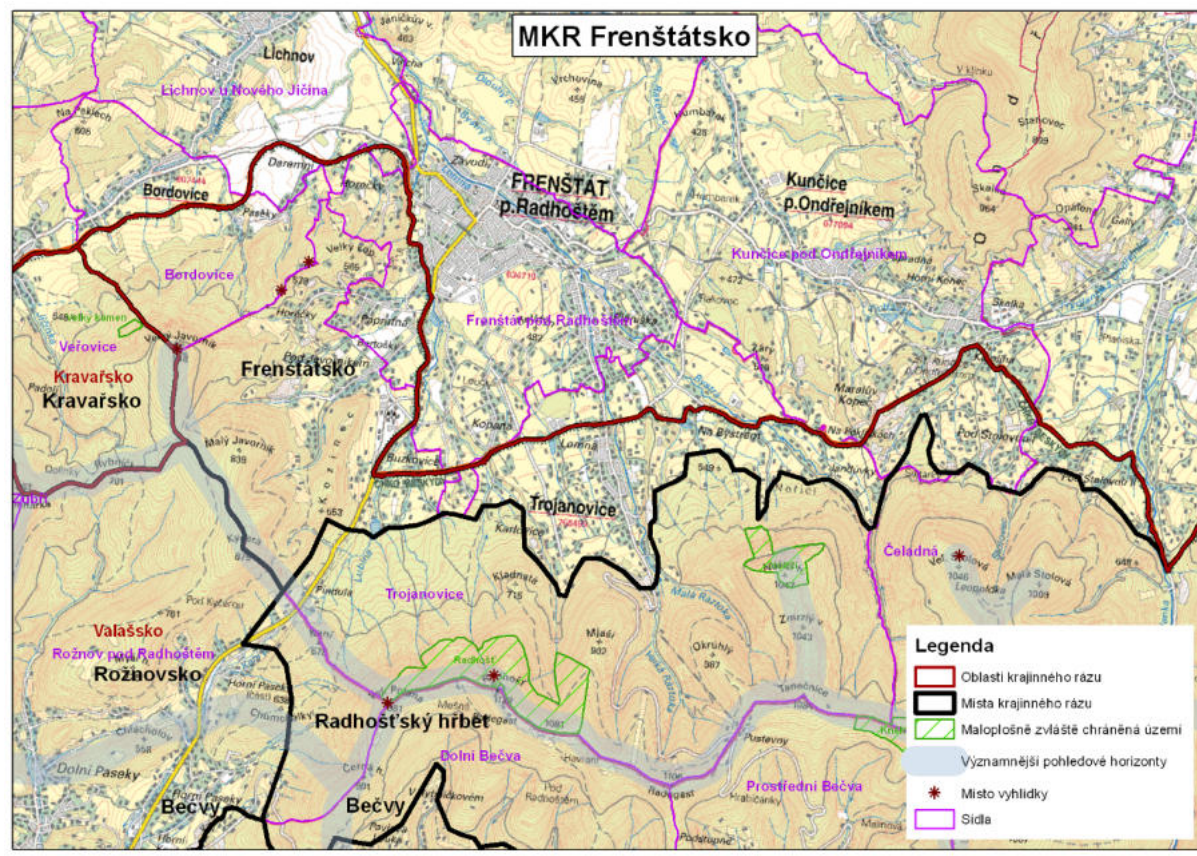
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- respektovat mimořádnou vizuální citlivost oblasti při jakékoliv významnější změně využití území
- zajišťovat ochranu nadregionálního horizontu
- omezit rozšiřování zástavby, umísťování průmyslových areálů a technických zařízení do pohledově exponovaného podhůří
- chránit nadregionální význam masivu Lysé hory a jeho dominantní postavení před narušením nevhodnou zástavbou v předhůří (měřítko, barevnost, členění), tj. i mimo hranice CHKO
- velmi citlivě posuzovat možnosti rozšiřování rekreační zástavby – nezahušťovat rekreační zástavbu na pohledově exponovaných svazích nad řekou Ostravicí

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámka	<u>Stav znaků 2016</u>	<u>Poznámka</u>
MKR 2 Lašsko		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný		+ / 0 / -	
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	MZCHÚ (1xNPR,2xPR,2xPP)	Pozitivní	Spoluurčující	Jedinečný		+	PP Vodopády Satiny (vyhlášena 30.11.2006)
	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Význačný		-	pokračující zalesňování smrkem
	VKP (tok)	Neutrální	Spoluurčující	Běžný		0	
	Natura - Spa	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Reliéf – nížiny až podhůří Beskyd	Neutrální	Zásadní	Význačný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Neutrální	Doplňující	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Uzavřené typy sídel	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Architektonické znaky (roubená architektura)	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný	zanikající	0	
	Harmonická krajina	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	vzrůstající ohrožení rozšiřováním zástavby
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Kulturní asociace (obrozenectví)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Zvýšená vizuální exponovanost	Neutrální	Doplňující	Význačný		0	
	Zvýšená vizuální citlivost	Neutrální	Doplňující	Význačný		0	
	Zalesněné horizonty	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	

4.3.5 MKR 3.1 - Frenštátsko

Obrázek 34: Vymezení MKR 3.1 – Frenštátsko

Katastrální území – část k.ú. Trojanovice, část k.ú. Frenštát pod Radhoštěm, část k.ú. Bordovice, část k.ú. Kunčice pod Ondřejníkem, část k.ú. Čeladná, část k.ú. Lichnov u Nového Jičína.

Biogeografická diference – Bioregion 3.10 Beskydský (zhruba 2/3 území), 3.5 Podbeskydský.

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do dvou vegetačních stupňů (4. a 5.), přičemž převažují svahy na jílovitém vápnitém flyši, výrazný je podíl plošin na zahliněných štěrcích, nezanedbatelný je i podíl svahů na pískovcovém flyši nebo podmáčených sníženin.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
dubohabřiny a lipové doubravy	10	karpatská ostricová dubohabřina	17,39
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	62,77
acidofilní bučiny a jedliny	24	biková bučina	7,43
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	12,41

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
Au	Luhy a olšiny	3,69
C	Dubo-habrové háje	40,32
F	Květnaté bučiny	20,57

Kód	Jednotka	%
Fm	Acidofilní horské bučiny	0,16
LF	Bikové bučiny	26,35
Qa	Acidofilní doubravy	8,91

Zvláště chráněná území:

- **Natura 2000** - SPA Beskydy, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** - nejsou

Kulturně – historická charakteristika:

Zasahuje do území pouze okrajově. Geomorfologicky spadá do Radhoštského a Lysohorského podhůří. Pro místo krajinného rázu Frenštátska jsou typické normové typy sídel (lesní lánová ves) s klínovou a záhumenicovou plužinou. Převládá zemědělský způsob využití půdy (orná a trvalé travní porosty). Krajina je výrazně ovlivněna městským osídlením (Frenštát pod Radhoštěm, Kunčice pod Ondřejníkem, Trojanovice) a výrazný podíl má rekreační zástavba. V okrajové části Frenštátu se nachází bývalý důl Frenštát.

Percepční charakteristiky:

Viditelnost - většina území místa krajinného rázu se významně projevuje jak v dálkových tak i lokálních pohledech od Frenštátu p.R., severní expozice území, uzavřená, hluboce zaříznutá údolí se v pohledech uplatňují minimálně. V okrajové části území

Vizuální citlivost krajiny - většina území výrazně pokryta vizuálně citlivými plochami nižšího stupně (vstupní brána do Beskyd ze S), vizuálně citlivé především pohledové horizonty hřebenu Kyčera-Malý Javorník-Velký Javorník a svahy přivrácené směrem k Frenštátu p.R.

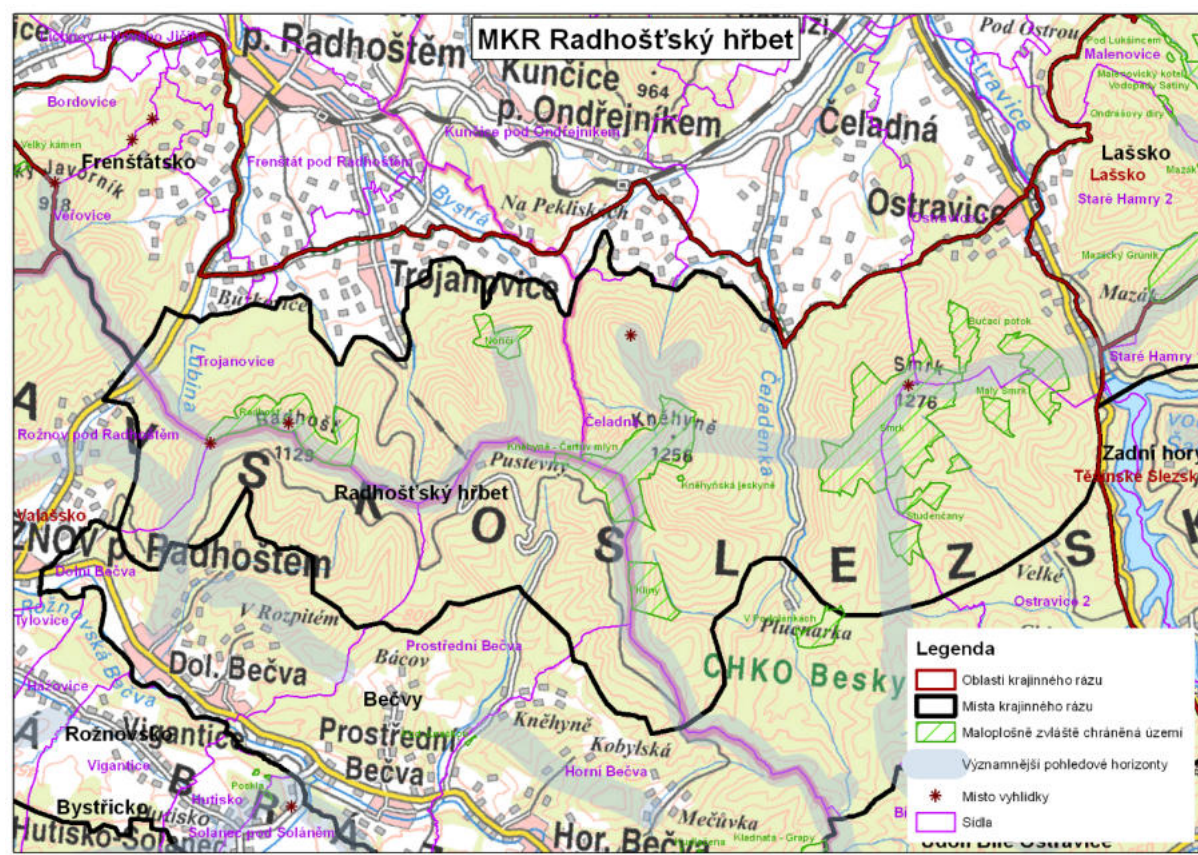
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- nepovolovat umístování atypických staveb a významných technických zařízení do pohledově exponovaného prostoru ze stanoviště U Sv. Marka.
- v případě definitivního zastavení plánů na znovuoobnovení těžby uhlí zajistit vhodnou rekonstrukci a začlenění lokality do krajiny
- velmi citlivě posuzovat možnosti rozšiřování rekreační zástavby – omezovat posun rekreační zástavby do výše položených pohledově exponovaných poloh
- zachovat a citlivě doplňovat lokality s dochovanou rozptýlenou zástavbou

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	Stav znaků 2016 + / 0 / -	Poznámka
MKR 3.1. Frenštátsko		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný			
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Doplňující	Běžný		0	
	Natura - SPA	Pozitivní	Doplňující	Běžný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Neutrální	Doplňující	Běžný		0	
	Reliéf – podhůří Beskyd	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Památný strom (3x)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	Městské osídlení	Neutrální	Spoluurčující	Běžný		0	
	Valašské a pasekářské osídlení	Pozitivní	Doplňující	Jedinečný	téměř zaniklý	-	místy přehuštěná zástavba stírá typický charakter valaš. a pasekářského osídlení
	Louky a pastviny na úpatí svahů	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		-	plochy atakované novou zástavbou, nezasatavené plochy výrazně ohrožené
	Lesní porosty na svazích hornatiny	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Průmysl a techn. infrastruktura v podhůří	Negativní	Doplňující	Běžný		0	
	Historická profánní a sakrální architektura	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný až jedinečný	zejména Kunčice	0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Harmonická krajina	Pozitivní	Zásadní	Význačný	částečně poškozená	-	neustálý nárůst zástavby, místy ztráta harmonického rázu krajiny
	Dominanta Radhoště	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný		0	
	Výrazný projev horizontů	Pozitivní	Zásadní	Význačný	masiv Beskyd	0	
	Vizuální citlivost	Neutrální	Spoluurčující	Význačný	risk faktor	0	
	Výrazný projev siluety Beskyd	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný		0	
	Kulturní asociace	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný	Radhošť, Sv. Marek	0	

4.3.6 MKR 3.2 - Radhošťský hřbet

Obrázek 35: Vymezení MKR 3.2 – Radhošťský hřbet

Katastrální území – Ostravice 1, část k.ú. Trojanovice, část k.ú. Čeladná, část k.ú. Ostravice 2, část k.ú. Rožnov pod Radhoštěm, část k.ú. Dolní Bečva, část k.ú. Prostřední Bečva, část k.ú. Horní Bečva, část k.ú. Kunčice pod Ondřejníkem

Biogeografická diferenciac - Bioregion 3.10 Beskydský, pouze nepatrně i 3.5 Podbeskydský.

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do čtyř vegetačních stupňů (4. - 7.), přičemž výrazně převažují svahy a hřbety na pískovcovém flyši, nezanedbatelný je i podíl svahů na jílovitém vápnitém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
suťové a roklinové lesy	13	suťové a roklinové lesy kolinních až montánních poloh	2,65
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelníci devítilistou	43,58
acidofilní bučiny a jedliny	24	biková bučina	9,86
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	35,03
klimaxové a podmáčené smrčiny	43	třtinová smrčina	5,42
klimaxové a podmáčené smrčiny	44	podmáčená rohozčová smrčina, místy v komplexu s rašelinnou smrčinou	2,29
mont. až supramont. kapr. smrčiny	45	paprátková smrčina	1,17

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
A	Suťové lesy	2,13
Au	Luhy a olšiny	2,52
C	Dubo-habrové háje	0,30
F	Květnaté bučiny	50,99
Fm	Acidofilní horské bučiny	30,19
LF	Bikové bučiny	7,02
Pc	Horské (klimaxové) smrčiny	5,86
Pch	Podmáčené smrčiny	0,80
Qa	Acidofilní doubravy	0,18

Zvláště chráněná území:

- **Natura 2000** - SPA Beskydy, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
NPR Radhošť	143,275 ha	Trojanovice
NPR Kněhyně-Čertův mlýn	194,933 ha	Čeladná, Prostřední Bečva
PR Noříčí	37,371 ha	Trojanovice
PR Klíny	64,891 ha	Čeladná
PR Smrk	340,962 ha	Čeladná, Ostravice I, II
PR Bučací potok	35,075 ha	Ostravice I
PR Malý Smrk (I+II)	105,437 ha (bez OP)	Ostravice I, II
PR Studenčany (I+II+III)	52,914 ha (bez OP)	Čeladná, Ostravice II
PP Kněhyňská jeskyně	0,762 ha	Čeladná

Okrajově do území svou nepatrnou částí zasahuje PR V Podolánkách.

Kulturně – historická charakteristika:

Plužina tohoto spíše geomorfologicky vymezeného místa krajinného rázu není jednotná. Od západu převládala úseková plužina, na východě území valašské záhumenice s úseky (dělené záhumenice) a v centrální části spíše záhumenice s úseky. Na sever od vymezeného místa krajinného rázu už převládají výrazně záhumenice. Podobně nejednotné jsou i půdorysné typy sídel, které jsou řazeny k typům valašská řadová ves s uzavřenými dvory, valašská dvorcová (řadová) ves s uzavřenými dvorci a lesní lánová ves. Z hlediska využití země bylo typické lesní hospodářství a horské zemědělství. Dnes dominuje lesní hospodářství a rekreační funkce území. Z hlediska kulturně historického je významná lokalita Pusteven na Radhošti a Radhošť sám, díky specifickému historickému, uměleckému, nábožensko - symbolickému významu a významným kulturním asociacím.

Percepční charakteristiky:

Viditelnost - většina území místa krajinného rázu se významně projevuje jak v dálkových tak i lokálních pohledech (Frenštátsko), především se jedná o hřeben Radhošť-Pustevny-Tanečnice-Kněhyně, uzavřená údolí se v pohledech uplatňují minimálně

Vizuální citlivost krajiny - většina území výrazně pokryta vizuálně citlivými plochami různého stupně, vizuálně citlivé pohledové horizonty a svahy přivrácené jak do údolí Rožnovské Bečvy, tak směrem k Frenštátu p.R. Referenční stanoviště posuzování krajinného rázu: Sv. Marek

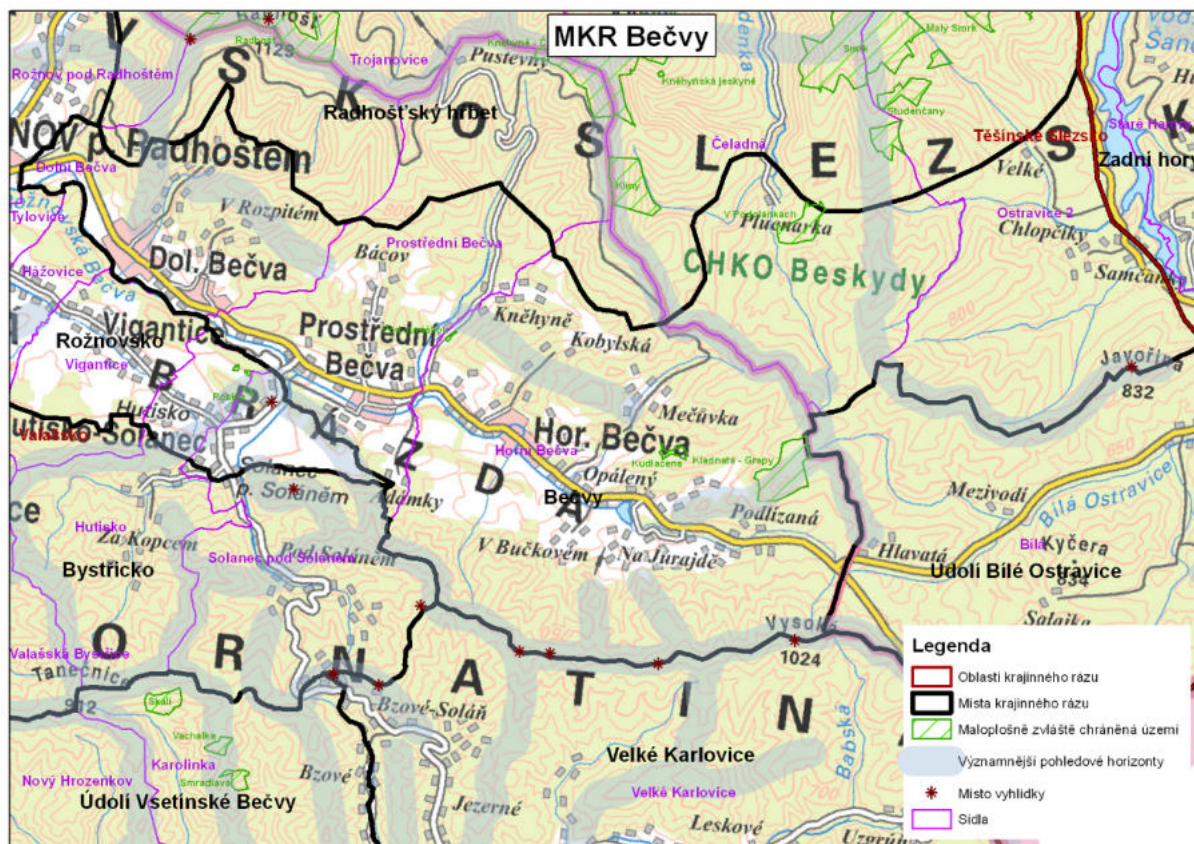
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- zabezpečit důslednou ochranu prostoru Radhošť před umístováním nových staveb, technických zařízení a neadekvátních stavebních zásahů do památkově chráněných budov.
- v případě významných změn v území a umístování staveb i mimo CHKO Beskydy, pečlivě ověřovat možný vizuální vliv na dominantu Radhoště.

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	Stav znaků 2016	Poznámka
MKR 3.2. Radhošťský hřbet		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný		+ / 0 / -	
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	MZCHÚ (2xNPR,6xPR,1xPP)	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný		0	
	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Doplňující	Běžný		0	
	Natura - Spa	Pozitivní	Doplňující	Běžný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Neutrální	Doplňující	Běžný		0	
	Reliéf – výrazný hřbet hornatiny	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Památný strom (1x)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	Pustevny	Pozitivní	Spoluurčující	Jedinečný		0	
	Secesní architektura	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný		0	
	Poutní místo, sakrální architektura	Pozitivní	Spoluurčující	Jedinečný		0	
	Lesní porosty na svazích	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Bezlesí na vrcholech	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Valašské a pasekářské osídlení	Pozitivní	Doplňující	Význačný	zanikající	0	
	Rekreační využití	Neutrální	Spoluurčující	Běžný		0	
	Vysílač	Negativní	Doplňující	Běžný		0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Výhledy	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný		0	
	Pohledová exponovanost	Neutrální	Zásadní	Význačný		0	
	Pohledová citlivost	Neutrální	Spoluurčující	Význačný	risk faktor	0	
	Majestátnost	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	

4.3.7 MKR 3.3 - Bečvy

Obrázek 36: Vymezení MKR 3.3 – Bečvy

Katastrální území – část k.ú. Dolní Bečva, část k.ú. Prostřední Bečva, část k.ú. Horní Bečva, část k.ú. Čeladná, část k.ú. Ostravice 2.

Biogeografická diference - Bioregion 3.10 Beskydský (zhruba 2/3), 3.9 Vsetínský.

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do tří vegetačních stupňů (4. - 6.), přičemž výrazně převažují svahy a hřbety na pískovcovém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
suťové a roklínové lesy	13	suťové a roklínové lesy kolinních až montánních poloh	0,20
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	32,49
acidofilní bučiny a jedliny	24	biková bučina	47,43
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	10,34
klimaxové a podmáčené smrčiny	44	podmáčená rohozcová smrčina, místy v komplexu s rašelinnou smrčinou	9,54

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
A	Suťové lesy	0,42

Kód	Jednotka	%
Au	Luhy a olšiny	9,36
C	Dubo-habrové háje	1,23
F	Květnaté bučiny	42,79
Fm	Acidofilní horské bučiny	10,23
LF	Bíkové bučiny	28,56
Pch	Podmáčené smrčiny	7,30
V	Vrchoviště a přechodová rašeliniště	0,10

Zvláště chráněná území:

- **Natura 2000** - SPA Beskydy, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
PR V Podolánkách	31,403 ha	Čeladná
PP Kladnatá - Grapy	62,884 ha	Horní Bečva
PP Kudlačena	5,615 ha	Horní Bečva
PP Pod Juráškou	0,904 ha	Horní Bečva

Kulturně – historická charakteristika:

Území v minulosti označované za „pravé Valašsko“ tvořeno zejména Vigantickou pahorkatinou v jejím závěru a Mezivodskou vrchovinou. Na území Bečev dominuje úseková plužina, ve východní části místa krajinného rázu na k.ú. Ostravice 1 pak valašské záhumenice s úseky (dělené záhumenice). Půdorysný typ dvorcové vsi je typický spíše pro oblast Bečev. Na území Ostravice 1 dominuje valašská řadová ves s uzavřenými dvory. Plužina ani půdorysné typy sídel nejsou v území dochovány v průkazné míře. Výrazné změny sídla jsou charakteristické zejména pro obce Horní, Střední a Dolní Bečvy. V uvedeném případě lze konstatovat výrazné a negativní změny architektonických znaků (zejména v centrální části sídel). Zemědělské formy využití země ztratily svůj původní charakter. Výjimečně se v oblasti nacházejí zbytky osídlených pasek s roubenými domy využívanými významným způsobem k rekreačním účelům (Javořinka, Gašky).

Percepční charakteristiky:

Viditelnost - většina území se vizuálně projevuje především v pohledech lokálního charakteru (v rámci místa krajinného rázu, v rámci údolí), dáno charakterem mezoreliéfu, nejvíce pohledově exponované jsou svahy přivrácené do údolí Rožnovské Bečvy

Vizuální citlivost krajiny - území nesouvisle pokryto vizuálně citlivými plochami především na svazích přivrácených do údolí Rožnovské Bečvy, Z cíp místa krajinného rázu není pokryt vizuálně citlivými plochami

Rizika poškození krajinného rázu: industrializace území, zvyšování intenzity dopravy, změny architektonických a urbanistických znaků území.

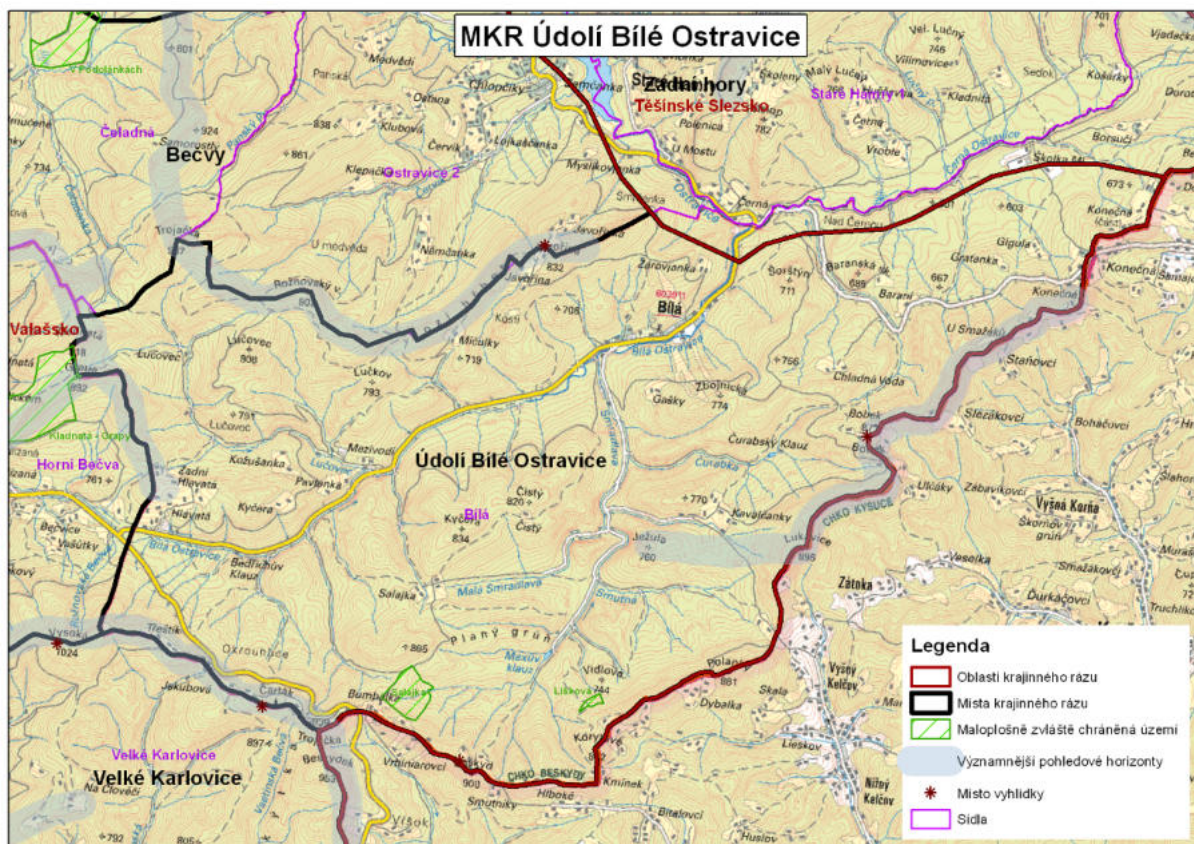
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- projev architektury obcí je díky její nízké architektonické kvalitě, nejednotnosti a pohledově exponovanosti výrazně negativní. Pohledovou korekci lze pouze nepatrně řešit pomocí parkových nebo jiných vegetačních úprav.
- umístování nových staveb v intravilánu sídla a na jeho periferiích je nutné pečlivě ověřovat v jejich vizuálních projevech. Upustit od výrazné a atypické barevnosti u vyšších, atypických a pohledově exponovaných staveb.
- zachovat strukturu zemědělského využití krajiny – regulovat výstavbu nových zemědělských objektů většího rozsahu ve volné krajině.

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámka	Stav znaků 2016	Poznámka
MKR 3.3 Bečvy		Dle pozitivních či neg. projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný		+ / 0 / -	
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Běžný		-	rozšiřování lesa zejména samovolným zarůstáním
	VKP (tok)	Pozitivní	Zásadní	Běžný	antrop. ovlivněný	0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	MZCHÚ (1xPR, 3xPP)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	Natura - Spa	Neutrální	Doplňující	Běžný		0	
	Reliéf – údolí ve vrchovině	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Památný strom (2x)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	Městská zástavba	Negativní	Spoluurčující	Běžný	problematická	0	
	Trvale travní porosty	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		-	ubývání ploch TTP zarůstáním lesem a rozšiřováním zástavby
	Valašské a pasekářské osídlení	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný	zanikající	-	místa stírání typických rysů osídlení díky nadměrnému zahušťování zástavby
	Lesní porosty na svazích	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Rekreační využití	Pozitivní	Doplňující	Běžný	Ostravice	0	
	Dopravní zatížení	Negativní	Spoluurčující	Běžný	dominantní	0	
	Industrializace krajiny	Negativní	Doplňující	Běžný	problematický	0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Vizuální citlivost	Neutrální	Spoluurčující	Význačný	risk faktor	0	
	Disharmonie krajinné scény	Negativní	Spoluurčující	Běžný	narůstající, Bečvy	0	riziko ztráty harmonického charakteru kraj. scény u dosud harmonických enkláv
	Lokální projev horizontů	Pozitivní	Doplňující	Význačný	Bečvy	0	

4.3.8 MKR 3.4 – Údolí Bílé Ostravice

Obrázek 37: Vymezení MKR 3.4 – Údolí Bílé Ostravice

Katastrální území – větší část k.ú. Bílá

Biogeografická diference - Bioregion 3.10 Beskydský

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do dvou vegetačních stupňů (5. a 6.), přičemž výrazně se jedná o svahy a hřbety na pískovcovém flyši a svahy na jílovitém vápnitém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
suťové a roklínové lesy	13	suťové a roklínové lesy kolinn=ch až montánních poloh	1,15
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelníci devtilistou	89,64
acidofilní bučiny a jedliny	24	biková bučina	1,58
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	6,98
klímax. a podmačené smrčiny	44	podmačená rohozcová smrčina, místy v komplexu s rašelinnou smrčinou	0,65

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
A	Suťové lesy	0,35

Kód	Jednotka	%
Au	Luhy a olšiny	8,22
F	Květnaté bučiny	85,35
Fm	Acidofilní horské bučiny	4,91
LF	Bíkové bučiny	0,33
Pch	Podmáčené smrčiny	0,85

Zvláště chráněná území

- **Natura 2000** - SPA Beskydy, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
NPR Salajka	21,613 ha	Bílá
PP Lišková	2,54 ha	Bílá

Kulturně – historická charakteristika:

Území spadá téměř výhradně do Klokočovské hornatiny. Charakteristický je vysoký podíl lesa a relativně malá hustota osídlení vázaná výrazně na dna údolí řeky Bílé Ostravice. Území je v současnosti intenzivně rekreačně využíváno.

V minulosti charakteristická úseková plužina není ve struktuře území zřejmá. Půdorysný typ sídla valašská řadová ves s uzavřenými dvory je zachován pouze ve znacích své liniové struktury. Výrazná barevná zdobnost roubených staveb (červená, bílá, žlutá, zelená) pravděpodobně není původní. Výrazný projev dominant sakrální architektury (Bílá).

Percepční charakteristiky:

Viditelnost - většina území se vizuálně projevuje především v pohledech lokálního charakteru (v rámci místa krajinného rázu, v rámci údolí), dáno charakterem mezoreliéfu

Vizuální citlivost krajiny - území minimálně pokryto vizuálně citlivými plochami

Rizika poškození krajinného rázu: intenzivní zástavba rekreačními objekty a budováním sportovních areálů na pohledově citlivých svazích, změna architektonických znaků zejména v kubatuře staveb a jejich barevném (někdy přehnaně křiklavém) provedení se sklouzáváním ke kýčovitosti (nevhodné napodobování staveb lidové architektury pouze v jejích dekorativních prvcích).

Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- v území je zřejmá snaha o udržení typických znaků lidové architektury i u nových staveb. Je potřeba upozornit na nebezpečí tvorby kýče, pokud jsou tyto znaky uplatněny na architektuře v křiklavých odstínech, na velkých plochách a u staveb, které rozměry nebo konstrukcí neodpovídají původní vernakulární architektuře.
- nepovolovat nové sjezdové tratě na pohledově exponovaných svazích.

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	Stav znaků 2016	Poznámka
MKR 3.4. Údolí Bílé Ostravice		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný		+ / 0 / -	
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	VKP (tok)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Neutrální	Spoluurčující	Běžný		0	
	MZCHÚ (1xNPR, 1xPP)	Pozitivní	Doplňující	Jedinečný		0	
	Reliéf – horské údolí v hornatině	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Lesní porosty	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Břehové porosty toků	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Roubená architektura	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný	někdy pochybné kvality	0	
	Barevné dekorování staveb	Pozitivní i negativní	Doplňující	Význačný	často jen napodobování	0	
	Dřevěná sakrální architektura	Pozitivní	Spoluurčující	Jedinečný	zejména Bílá	0	
	Rekreační využívání	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný		0	
	Lyžařské areály	Neutrální	Doplňující	Běžný	v exponovaných polohách negativní	0	
	Doprava a parkoviště	Negativní	Doplňující	Běžný	poškozující	0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Nízká hustota osídlení	Neutrální	Spoluurčující	Význačný		0	
	Výrazná uzavřenost krajinné scény	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Lokálně výrazný projev sakrální architektury	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	Kýčovitost architektury	Negativní	Doplňující	Běžný		0	

4.3.9 MKR 3.5 - Rožnovsko

Obrázek 38: Vymezení MKR 3.5 – Rožnovsko

Katastrální území – část k.ú. Krhová, část k.ú. Zašová, část k.ú. Zubří, část k.ú. Rožnov pod Radhoštěm, část k.ú. Tylovice, část k.ú. Házovice, část k.ú. Vigantice, část k.ú. Hutisko, část k.ú. Solanec pod Soláněm, část k.ú. Vidče, část k.ú. Střítež nad Bečvou.

Biogeografická diferenciacie - Bioregion 3.9. Vsetínský, 3.10 Beskydský

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do tří vegetačních stupňů (3. - 5.), přičemž výrazně se jedná o svahy, hřbety a vrchoviny na pískovcovém flyši a svahy a vrchoviny na jílovitém vápnitém flyši. Významný je i podíl podmačených sníženin.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
dubohabřiny a lipové doubravy	10	karpatská ostricová dubohabřina	12,46
suťové a roklínové lesy	13	suťové a roklínové lesy kolinních až montánních poloh	1,22
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	64,19
acidofilní bučiny a jedliny	24	biková bučina	12,47
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	1,19
acid. bikové, jedl., březové a bor. doubravy	36	biková a/nebo jedlová doubrava	8,47

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%	Kód	Jednotka	%
A	Suťové lesy	0,99	Fm	Acidofilní horské bučiny	2,41
Au	Luhy a olšiny	15,02	LF	Bikové bučiny	17,6
C	Dubo-habrové háje	8,52	Qa	Acidofilní doubravy	2,32
F	Květnaté bučiny	53,09			

Zvláště chráněná území:

- **Natura 2000** - SPA Beskydy, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
NPP Valašské muzeum v přírodě	70,755 ha	Rožnov pod Radhoštěm, Tylovice
PP Rákosina ve Stříteži nad Bečvou	1,621 ha (bez OP)	Střítež nad Bečvou
PP Zubří	0,128 ha	Zubří
PP Poskla	2,389 ha	Hutisko, Solanec

Kulturně – historická charakteristika:

Oblast náležející k Zašovské a Vigantické pahorkatině, osídlená již ve středověku 13. (Rožnov pod Radhoštěm) a 14. století. Charakteristické je dlouhé údolí ohraničeno Radhošťským a Soláňským hřebenem. Území bylo osídlováno kolem staré stezky k uherským hranicím a bylo ve středověku fortifikováno (Hradisko nad Rožnovem). Významný projev městského sídla (Rožnov), který je těžištěm oblasti a bývalým sídlem valašských vojvodů. Historické osídlení z hlediska etnického bylo slovenské. Pasekářské osídlení spíše zaniklé (se zbytky na Hlavačkách). V území převládá zemědělské využití, výrazně krajinu ovlivňuje průmysl, zástavba a dopravní infrastruktura. Charakteristické je postupné „srůstání“ sídel v údolí Bečvy a zánik jejich jednoznačné prostorové identity.

V místě krajinného rázu dominuje úseková plužina na východě (od města Rožnov) a záhumenice s úseky v západní části. Podobně je rozdělené území i z hlediska půdorysného charakteru obcí: na západě dominovala valašská dvorcová (řadová) ves s uzavřenými dvorci, ve východní části pak valašská ves řadová. Charakter plužiny a půdorysného typu Rožnova p. Radhoštěm již nelze vymezit. Převládá jednoznačně městský až industriální charakter místa krajinného rázu.

Z kulturního hlediska je významná existence Muzea lidové architektury v Rožnově, díky němuž je území vyhledávaným turistickým cílem v rámci celé ČR. Intravilán sídla v kontrastu s jeho suburbii vykazuje spíše pozitivní percepční znaky.

Percepční charakteristiky:

Viditelnost - většina území místa krajinného rázu se významně projevuje v pohledech v Z-V ose (vstupní brána Beskyd z V strany), nejvíce pohledově exponované jsou svahy přivrácené do údolí Rožnovské Bečvy a Hážovického potoka

Vizuální citlivost krajiny - území výrazně pokryto vizuálně citlivými plochami různého stupně, velmi vizuálně citlivé jsou svahy přivrácené do údolí Rožnovské Bečvy

Ohrožení krajinného rázu: doprava, průmysl, zástavba, intenzivní cestovní ruch.

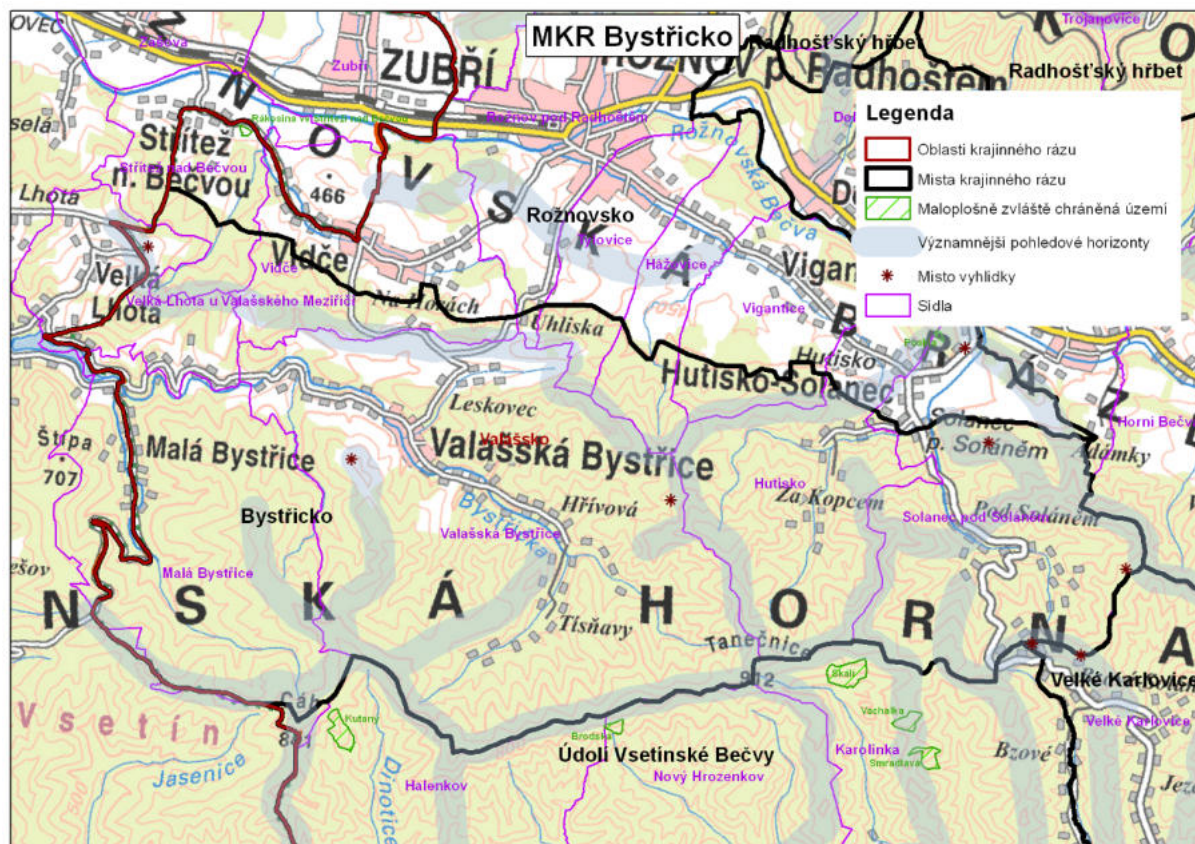
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- zamezit srůstání sídel v jednu aglomeraci jednoznačným vymezením hranice zastavitelnosti se současnou hranicí zastavěnosti sídel. Opatření je důležité i z hlediska zabezpečení propojení ekologických sítí v údolí (ÚSES).
- nepovolovat umístování větších průmyslových zón v pohledově exponovaných prostorech (zejména z hlavní komunikace)
- neumísťovat výškové stavby (přesahující 3 nadzemní podlaží) na dosud nezastavěné svahy údolí.
- dle možnosti korigovat viz. projev stávající architektury panelových sídlišť a prům. staveb.
- zachovat strukturu zemědělského využití krajiny – regulovat výstavbu nových zemědělských objektů většího rozsahu ve volné krajině.

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	Stav znaků 2016 + / 0 / -	Poznámka
MKR 3.5. Rožnovsko		Dle pozitivních či neg.projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný			
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (tok)	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný		0	
	MZCHÚ (1xNPP, 3xPP)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		-	pouze 3x PP
	Natura - Spa	Neutrální	Doplňující	Běžný		0	
	Reliéf – úzké a dlouhé údolí v hornatině	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Památný strom (3x)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		-	pouze 2x
	Charakter a rozvoj zástavby	Negativní	Zásadní	Běžný	risk faktor	-	další rozvoj zástavby nevhodného tvarosloví a struktury
	Valašské a pasekářské osídlení	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný	zanikající	-	místa přehruštěná zástavba
	Louky a pastviny	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný	v jižní části	-	plochy atakované novou zástavbou, nezastavěné plochy výrazně ohrožené
	Lesní porosty na svazích	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Rekreační využití	Pozitivní i negativní	Spoluurčující	Běžný		0	
	Průmysl a technická infrastruktura	Negativní	Spoluurčující	Běžný	risk faktor	0	
	Dopravní koridor	Negativní	Spoluurčující	Běžný	risk faktor	0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Industrializace krajinné scény	Negativní	Spoluurčující	Běžný	risk faktor	0	
	Výhledy	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	Kulturní asociace (skanzen)	Pozitivní	Spoluurčující	Jedinečný		0	
	Vizuální citlivost	Neutrální	Spoluurčující	Význačný	risk faktor	0	

4.3.10 MKR 3.6 - Bystřicko

Obrázek 39: Vymezení MKR 3.6 – Bystřicko

Katastrální území – Valašská Bystřice, část k.ú. Hutisko, část k.ú. Solanec pod Soláněm, část k.ú. Malá Bystřice, část k.ú. Velká Lhota u Valašského Meziříčí, část k.ú. Střítež nad Bečvou, část k.ú. Vidče, část k.ú. Rožnov pod Radhoštěm, část k.ú., Tylovice, část k.ú. Házovice, část k.ú. Vigantice, část k.ú. Růžďka.

Biogeografická diferenciaci - Bioregion 3.9. Vsetínský

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do dvou vegetačních stupňů (4. a 5.), přičemž převažují svahy a hřebety na pískovcovém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Jednotka	%
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	73,49
acidofilní bučiny a jedliny	24	biková bučina	5,62
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	20,89

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
Au	Luhy a olšiny	5,46
C	Dubo-habrové háje	0,03
F	Květnaté bučiny	60,01

Kód	Jednotka	%
Fm	Acidofilní horské bučiny	18,89
LF	Bikové bučiny	15,61

Zvláště chráněná území

- **Natura 2000** - SPA Horní Vsacko, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** - nejsou

Kulturně – historická charakteristika:

Místo krajinného rázu se nachází v centrální části Valašskobystřické vrchoviny a Soláňského hřbetu. V území jsou dosud výrazně zachovány znaky pasekářské a valašské krajiny s četnými zbytky pasek se soliterními stromy, mezemi, fragmenty plužiny, charakteristicky umístěnými stavbami a chovem horského dobytka (ovce a kozy). Výrazně nižší podíl lesa (mimo prostor Soláně) v prospěch trvalých travních porostů a orné půdy. V současnosti charakteristické a výrazné rekreační využití území. V území dominovala úseková plužina, okrajově valašské záhumenice s úseky (dělené záhumenice). V západní části území převládá valašská řadová ves s uzavřenými dvory, ve východní spíše dvorcová ves.

Percepční charakteristiky:

Území je v západní části relativně otevřené, s významnými výhledy do prostoru údolí Rožnovské nebo Vsetínské Bečvy.

Viditelnost - většina území se vizuálně projevuje především v pohledech lokálního charakteru (v rámci místa krajinného rázu, v rámci údolí), dáno charakterem mezoreliéfu, nejvíce pohledově exponované jsou severní svahy

Vizuální citlivost krajiny - území minimálně pokryto vizuálně citlivými plochami mimo souvislý hřeben tvořící severní a jižní hranici místa krajinného rázu

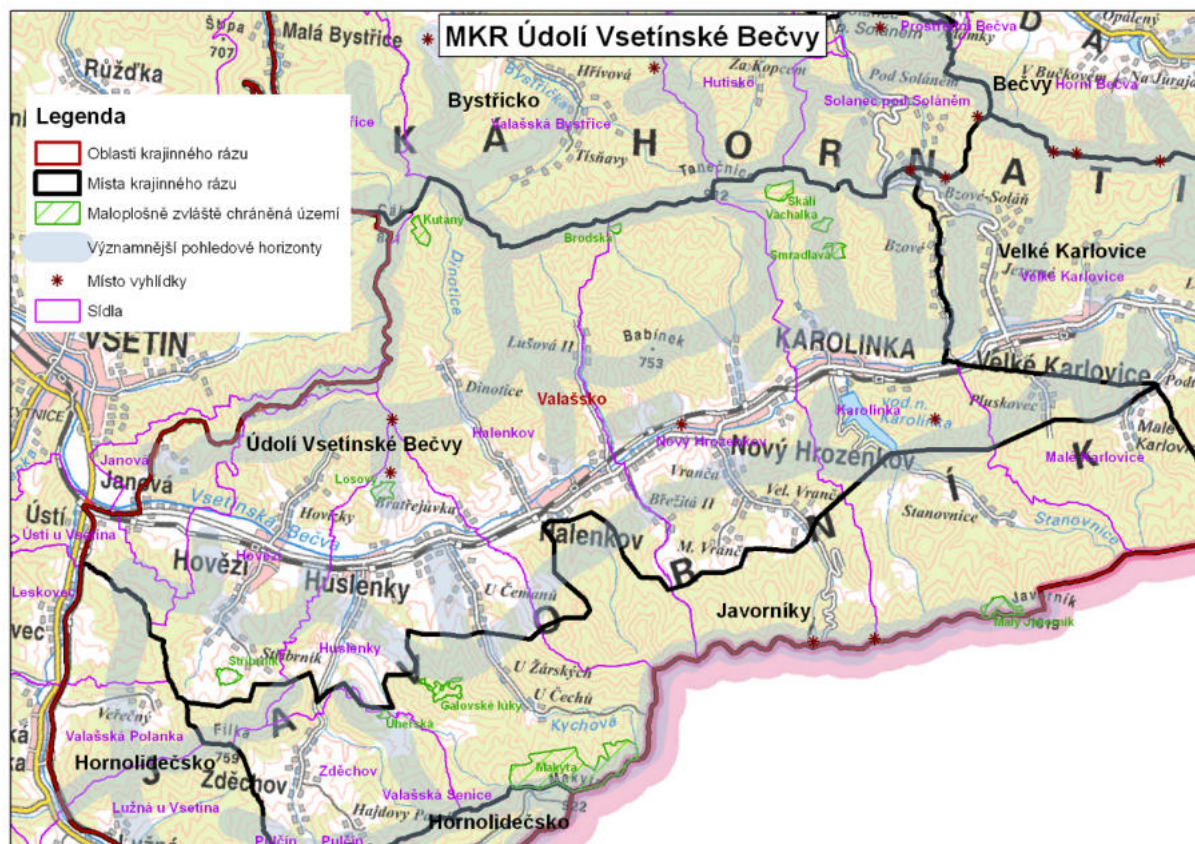
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- zabezpečit ochranu území před rozsáhlejší změnou jeho využití (zejména přeměna pasek na les nebo zastavěné území).
- zabezpečit zvýšenou ochranu soliterních lip u starých stodol
- ve zvýšené míře chránit typické znaky valašské krajiny (typ plužiny, kamenice, trvalé zemědělské kultury, architektonické a urbanistické znaky sídla)

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	Stav znaků 2016 + / 0 / -	Poznámka
MKR 3.6. Bystřicko		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný			
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Běžný		0	
	VKP (tok)	Neutrální	Spoluurčující	Běžný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Natura - Spa	Neutrální	Doplňující	Běžný		0	
	Reliéf – vrchovina, hřbet	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	TTP	Pozitivní	Spoluurčující	Jedinečný		0	
	Lesní porosty	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	Solitérní stromy	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Valašské a pasekářské osídlení	Pozitivní	Zásadní	Význačný	relativně dochovalý	0	
	Roubená valašská architektura	Pozitivní	Zásadní	Význačný až jedinečný	relativně dochovalý	0	
	Historické krajinné struktury, kamenice	Pozitivní	Spoluurčující	Jedinečný		0	
	Rekreační využití	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný	risk faktor	0	
	Drobné sakrální stavby a plastiky	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Bezlesí na hřebenech	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Harmonická krajina	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Výhledy	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Vizuální citlivost	Neutrální	Spoluurčující	Význačný	risk faktor	0	

4.3.11 MKR 3.7 - Údolí Vsetínské Bečvy

Obrázek 40: Vymezení MKR 3.7 – Údolí Vsetínské Bečvy

Katastrální území – část k.ú. Hovězí, část k.ú. Huslenky, část k.ú. Halenkov, část k.ú. Nový Hrozenkov, část k.ú. Karolinka, část k.ú. Malé Karlovice, část k.ú. Janová, část k.ú. Ústí u Vsetína, část k.ú. Vsetín, část k.ú. Zděchov

Biogeografická diference - Bioregion 3.9. Vsetínský

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do dvou vegetačních stupňů (4. a 5.), přičemž převažují svahy a hřebety na jílovitém vápnitém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
dubohabřiny a lipové doubravy	10	karpatská ostricová dubohabřina	2,77
květnaté bučiny	17	ostricová bučina	32,38
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	61,71
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	3,14

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
Au	Luhy a olšiny	15,71
C	Dubo-habrové háje	2,13

Kód	Jednotka	%
F	Květnaté bučiny	79,19
Fm	Acidofilní horské bučiny	0,91
LF	Bikové bučiny	2,07

Zvláště chráněná území:

- **Natura 2000** - SPA Horní Vsacko, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
PR Kutaný	15,199 ha	Halenkov
PP Stříbrník	15,244 ha	Hovězí
PP Brodská	3,909 ha	Nový Hrozenkov, Halenkov
PP Skáli	19,873 ha	Karolinka
PP Vachalka	8,297 ha	Karolinka
PP Smradlavá	9,282 ha	Karolinka

Kulturně – historická charakteristika:

Území vymezeno spíše geomorfologicky prostorem širokého údolí Vsetínské Bečvy (vsetínskobečevská niva v podhůří Hornobečevské a Karlovické vrchoviny. V minulosti území s velmi typickým valašským osídlením je dnes ve své centrální části částečně setřeno. Plužina v minulosti úseková, půdorysné typy sídel valašská dvorcová (řadová) ves s uzavřenými dvorci a dvorcová ves. V současnosti je území intenzivně využíváno zejména k rekreaci – v údolí se koncentrují ubytovací kapacity a sportovní areály. Významná je existence vodního díla.

Na svazích a na hřebenech jsou dosud zachovány zbytky pasek s rozptýlenou zástavbou, fragmenty historické plužiny, mezí a solitérních lip. Z této části údolí se otvírají významné panoramatické pohledy do centrální části údolí.

Percepční charakteristiky:

Viditelnost - většina území se vizuálně projevuje především v pohledech lokálního charakteru (v rámci místa krajinného rázu, v rámci údolí), dáno charakterem mezoreliéfu, nejvíce pohledově exponované jsou svahy přivrácené do údolí Vsetínské Bečvy

Vizuální citlivost krajiny - území nesouvisle pokryto vizuálně citlivými plochami především na svazích přivrácených do údolí Vsetínské Bečvy

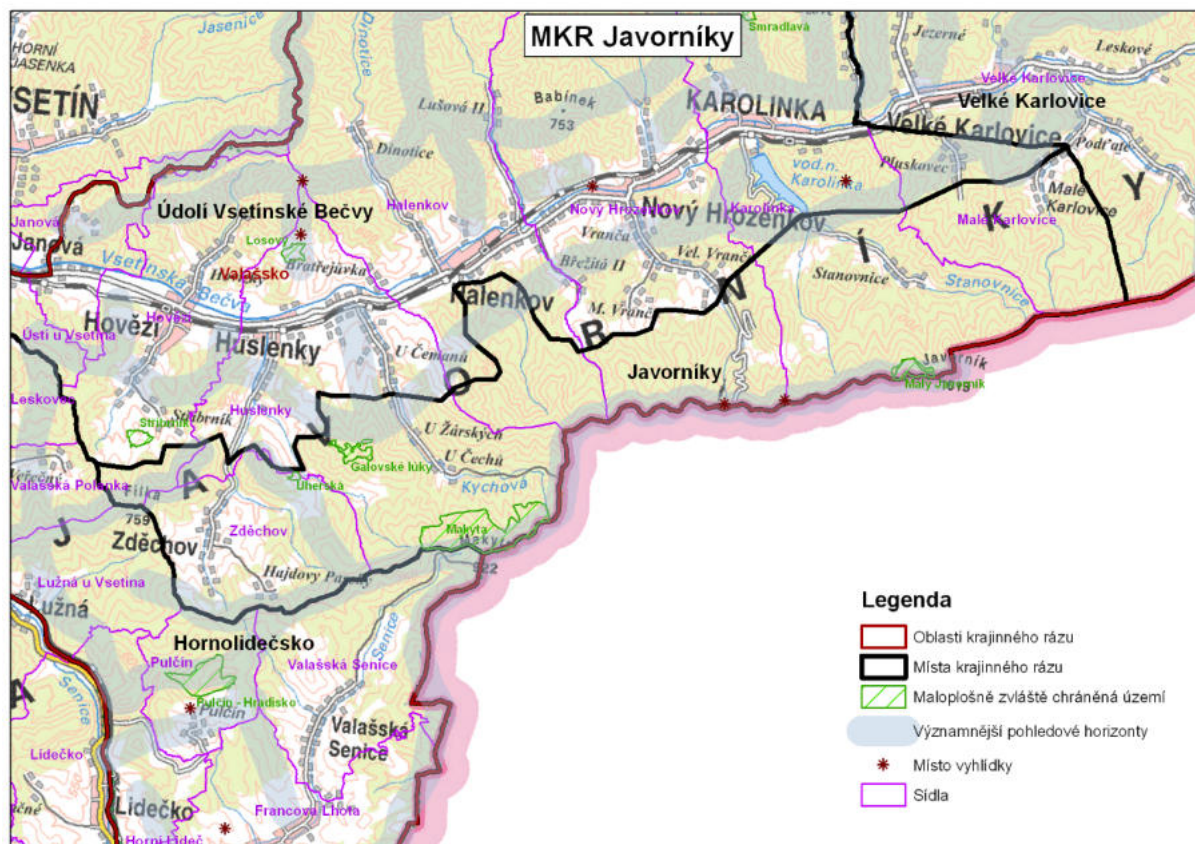
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- zabezpečit ochranu území před rozsáhlejší změnou jeho využití (zejména přeměna pasek na les nebo zastavěné území).
- zabezpečit zvýšenou ochranu solitérních lip u starých stodol
- ve zvýšené míře chránit typické znaky valašské krajiny (typ plužiny, kamenice, trvalé zemědělské kultury, architektonické a urbanistické znaky sídla)
- zachovat strukturu zemědělského využití krajiny – regulovat výstavbu nových zemědělských objektů většího rozsahu ve volné krajině.

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	Stav znaků 2016	Poznámka
MKR 3.7. Údolí Vsetínské Bečvy		Dle pozitivních či neg. projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti		+ / 0 / -	
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný			
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Běžný		-	intenzivní zalesňování smrkem
	VKP (tok)	Neutrální	Zásadní	Běžný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	TTP	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		-	intenzivní zalesňování smrkem, zástavba
	Natura - Spa	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný		0	
	MZCHÚ (1xPR, 5xPP)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	reliéf – širší říční údolí ve vrchovině	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Současná zástavba	Negativní	Spoluurčující	Běžný		0	
	Pasekářské osídlení	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný	zanikající	-	jeho charakter je stírán novou zástavbou
	Roubená architektura	Pozitivní	Zásadní	Význačný	někdy se sklonem ke kýči	0	
	Vodní dílo	Neutrální	Spoluurčující	Běžný		0	
	Sportovní areály	Neutrální až negativní	Doplňující	Běžný		0	
	Historické krajinné struktury (kamenice, solitérní stromy, meze)	Pozitivní	Zásadní	Význačný až jedinečný	na svazích	0	
	Dochovalé zbytky úsekové plužiny	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný		0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Lokální výhledy	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Harmonická krajina	Pozitivní	Zásadní	Význačný	poškozená	0	
	Diverzita krajinných struktur	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	

4.3.12 MKR 3.8 - Javorníky

Obrázek 41: Vymezení MKR 3.8 – Javorníky

Katastrální území – část k.ú. Zdechov, část k.ú. Huslenky, část k.ú. Halenkov, část k.ú. Nový Hrozenkov, část k.ú. Karolinka, část k.ú. Malé Karlovice, část k.ú. Hovězí, část k.ú. Valašská Polanka.

Biogeografická diference - Bioregion 3.9. Vsetínský

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do tří vegetačních stupňů (4. - 6.), přičemž převažují svahy a hřebety na jílovitém vápnitém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
květnaté bučiny	17	ostřicová bučina	1,53
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devílistou	98,47

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
Au	Luhy a olšiny	3,74
F	Květnaté bučiny	96,26

Zvláště chráněná území:

- **Natura 2000** - SPA Horní Vsacko, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
PR Galovské lúky I+II	20,922 ha	Huslenky
PP Uherská	3,263 ha	Zděchov, Huslenky

Kulturně – historická charakteristika:

Území má charakter úzkých zalesněných údolí s řídce rozptýlenou zástavbou a zachovalými soubory roubených staveb (Kýchová). Ve využití území výrazně dominuje les.

V minulosti charakteristická úseková plužina a valašské záhumenice s úseky (dělené záhumenice) je částečně zachovalá. Půdorysné typy sídel valašská řadová ves s uzavřenými dvory a dvorcová ves jsou zachovány v cenných fragmentech včetně zbytků původní vernakulární architektury.

Percepční charakteristiky:

- výrazná je uzavřenost krajinné scény a interiérový charakter horských údolí.

Viditelnost - většina území se vizuálně projevuje především v pohledech lokálního charakteru (v rámci místa krajinného rázu, v rámci údolí), dáno charakterem mezoreliéfu, nejvíce pohledově exponované jsou SZ-S-SV svahy

Vizuální citlivost krajiny - území nesouvisle pokryto vizuálně citlivými plochami především v oblasti souvislých hřebenů táhnoucích se územím místa krajinného rázu v JZ-SV směru

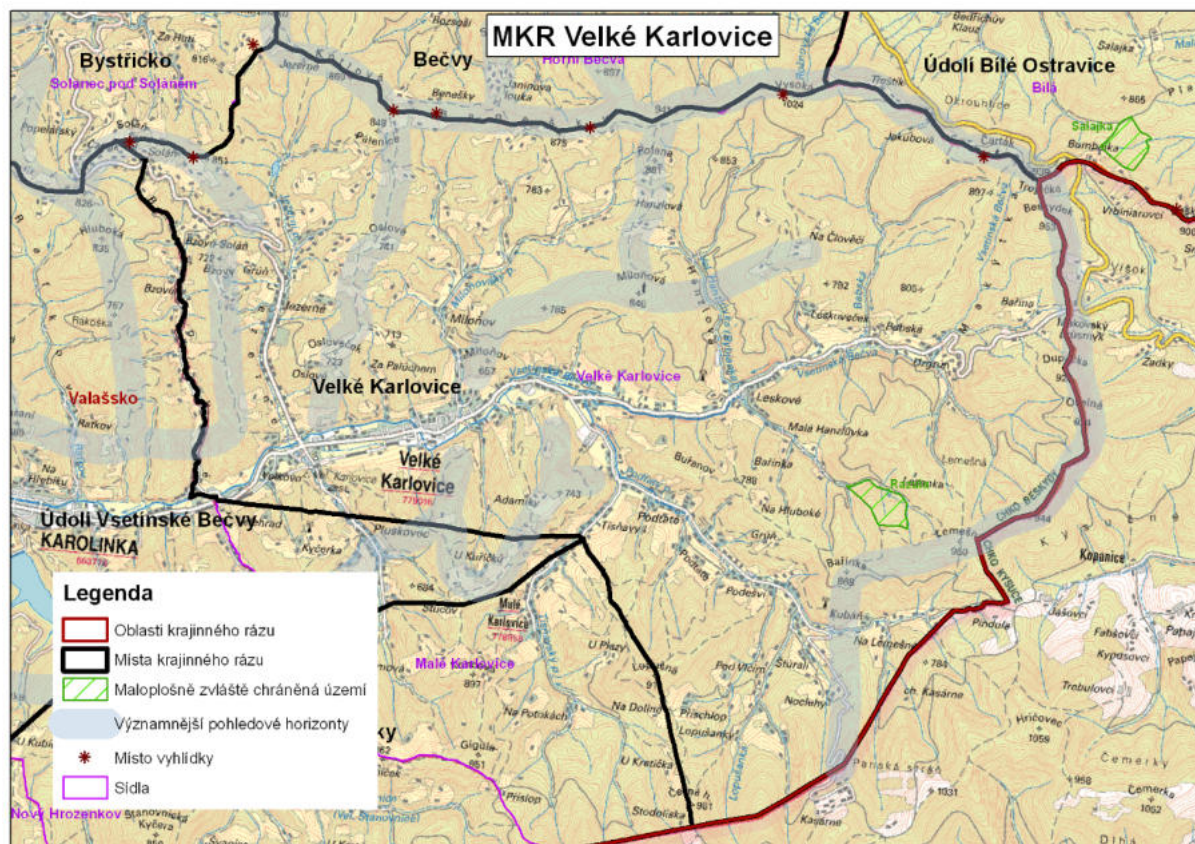
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- území s výrazně vyšší hodnotou krajinného rázu (zejména kulturně historické charakteristiky). Nutná ochrana všech kulturně historických znaků.
- nepovolovat další zástavbu v území (zejména rekreační), preferovat spíše extenzivní zemědělství.
- zabezpečit důslednou památkovou ochranu původních lidových staveb včetně případné rekonstrukce.
- zachovat strukturu zemědělského využití krajiny – regulovat výstavbu nových zemědělských objektů většího rozsahu ve volné krajině.

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	Stav znaků 2016	Poznámka
MKR 3.8. Javorníky		Dle pozitivních či neg.projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti		+ / 0 / -	
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný			
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Význačný		-	zalesňování smrkem
	VKP (tok)	Neutrální	Doplňující	Běžný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	TTP	Pozitivní	Doplňující	Význačný		-	zalesňování smrkem
	Natura - Spa	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný		0	
	MZCHÚ (1xPR, 1xPP)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		+	PR Makyta vyhlášena 18.11.2008
	Reliéf – Javornický hřbet, úzká lesní údolí	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Památný strom (2x)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	Extenzivní využívání zem. krajiny	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný až jedinečný		0	
	Řídká řetězová zástavba údolí	Pozitivní	Zásadní	Význačný		+	území odolává nové výstavbě
	Roubená architektura	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný	místy významně dochovalá	0	
	Drobné sakrální stavby a plastiky	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Rekreační využití území	Pozitivní	Doplňující	Význačný	ve své spíše extenzivní formě	0	
	Drobná zemědělská držba	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Výrazná interiérovost krajiny	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Harmonická až přírodní krajina	Pozitivní	Zásadní	Význační		+	dosavadní způsob hospodaření naznačuje pozitivní vývoj
	Drobné měřítko zemědělských kultur	Pozitivní	Zásadní	Význační		0	

4.3.13 MKR 3.9 - Velké Karlovice

Obrázek 42: Vymezení MKR 3.9 – Velké Karlovice

Katastrální území – Velké Karlovice

Biogeografická diferenciac - Bioregion 3.9. Vsetínský (2/3), 3.10. Beskydský)

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do tří vegetačních stupňů (4. - 6.), přičemž jde o svahy a hřebety na jílovitém vápnitém flyši a na pískovcovém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotky	%
květnatá bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	90,66
květnatá bučiny	19	karpatská bučina s kyčelnicí žláznatou	1,61
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	7,73

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
Au	Luhy a olšiny	13,21
F	Květnaté bučiny	75,02
Fm	Acidofilní horské bučiny	10,95
LF	Bikové bučiny	0,74
Pch	Horské (klimaxové) smrčiny	0,09

Zvláště chráněná území

- **Natura 2000** - SPA Horní Vsacko, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
NPR Razula	22,823 ha	Velké Karlovice

Kulturně – historická charakteristika:

Samostatné místo krajinného rázu. Území Velkých Karlovic bylo osídleno až v 18. století. Typická orientace ke katolicismu (na rozdíl od ostatní převažující části Beskyd). Významná dřevěná sakrální architektura a typický vysoký podíl kvalitních roubených staveb. Půdorysný typ sídla: valašská řadová ves s uzavřenými dvory, typ plužiny: valašská záhumenice s úseky (dělené záhumenice).

Percepční charakteristiky:

Viditelnost - většina území se vizuálně projevuje především v pohledech lokálního charakteru (v rámci místa krajinného rázu, v rámci údolí), dáno charakterem mezoreliéfu

Vizuální citlivost krajiny – území minimálně pokryto vizuálně citlivými plochami především v oblasti souvislého hřebene tvořícího severní hranici místa krajinného rázu

Ohrožení krajinného rázu:

Krajinný ráz ohrožen změnou architektonických a urbanistických znaků sídla (hraničící s kýchovitostí).

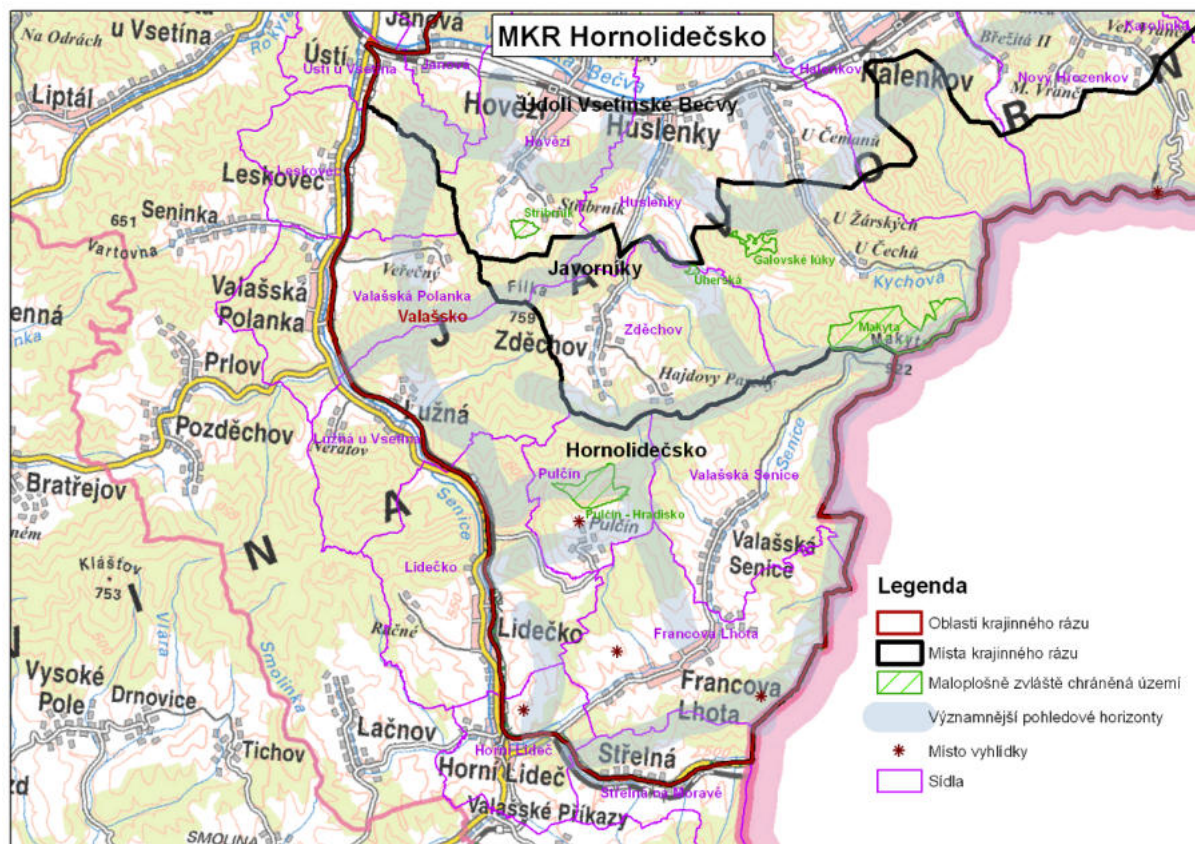
Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- zabezpečit důslednou památkovou ochranu historické roubené architektury
- nepovolovat nové stavby (včetně dřevěných) s výrazně atypickou konstrukcí (tzv. kanadské sruby), velikostními parametry nebo barevností, a to zejména na pohledově exponovaných místech.
- věnovat více pozornosti i stavebním a vegetačním detailům v sídle (uplatňování netradičních tzv. zámkových dlažeb nebo geograficky či historicky nepůvodní dřevinné vegetace).
- zachovat strukturu zemědělského využití krajiny – regulovat výstavbu nových zemědělských objektů většího rozsahu ve volné krajině.

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	Stav znaků 2016 + / 0 / -	Poznámka
MKR 3.9. Velké Karlovice		Dle pozitivních či neg. projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný			
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Běžný		0	
	VKP (tok)	Pozitivní	Zásadní	Běžný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Neutrální	Spoluurčující	Význačný		0	
	MZCHÚ (1xNPR)	Pozitivní	Doplňující	Jedinečný		0	
	Natura - Spa	Pozitivní	Doplňující	Běžný		0	
	Reliéf – širší údolí ve vrchovině	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Pozdní osídlení	Neutrální	Zásadní	Význačný		0	
	Výrazný sklon ke katolicizmu	Neutrální	Spoluurčující	Jedinečný	na Valašsku	0	
	Valašské osídlení	Pozitivní	Zásadní	Význačný	velmi pozdní	0	
	Dřevěná sakrální architektura	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný	významně dochovalá	0	
	Roubený valašský dům	Pozitivní	Zásadní	Význačný až jedinečný	významně dochovalý, někdy nevhodné repliky	0	
	TTP (paseky)	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Diverzita zemědělské krajiny	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Solitérní stromy (letniny)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Rekreační využití	Neutrální až pozitivní	Doplňující	Běžný		0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajíně a kvality krajinného obrazu)	Dominanta Soláně	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Lokální projev horizontů	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Harmonická krajina	Pozitivní	Zásadní	Význačný		-	rekreační objekty nevhodného tvarosloví často neg. ovlivňují rozsáhlé prostory

4.3.14 MKR 3.10 - Hornolidečko

Obrázek 43: Vymezení MKR 3.10 – Hornolidečko

Katastrální území – Pulčín, Valašská Senice, Francova Lhota, část k.ú. Leskovec, část k.ú. Valašská Polanka, část k.ú. Lužná u Vsetína, část k.ú. Lidečko, část k.ú. Horní Lideč, část k.ú. Střelná na Moravě

Biogeografická diference - Bioregion 3.9. Vsetínský

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do dvou vegetačních stupňů (4. a 5.), přičemž jde převážně o svahy a hřebety na jílovitém vápnitém flyši, dále pak o svahy a hřebety na pískovcovém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
dubohabřiny a lipové doubravy	10	karpatská ostricová dubohabřina	22,19
květnaté bučiny	17	ostricová bučina	63,15
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	13,01
acidofilní bučiny a jedliny	24	biková bučina	1,65

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
Au	Luhy a olšiny	3,50
C	Dubo-habrové háje	19,96
F	Květnaté bučiny	74,67

Kód	Jednotka	%
LF	Bikové bučiny	1,88

Zvláště chráněná území

- **Natura 2000** - PSCI Beskydy, SPA Horní Vsacko (okrajově na SV), **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
NPR Pulčín Hradisko	70,116 ha (bez OP)	Pulčín

Kulturně – historická charakteristika:

Celá oblast jižního Valašska představuje v mnohém ohledu homogenní útvar. Je to dáno podobnými podmínkami geografickými (vrchovina jen ojediněle přesahující 800 m n.m, s mírným klimatem), podobným průběhem osídlení (téměř všechny obce vznikly už mezi 13. a 16. stoletím), způsobem hospodaření i celkovým charakterem lidové kultury. Při hlubším pohledu neunikne jistá charakteristická diferencovanost tohoto území, podmíněná především kulturním vlivem sousedních oblastí (zejména jižně položených Bílých Karpat).

Jednu takovou oblast tvoří pás horských obcí při slovenské hranici. Jen zhruba je můžeme vymezit na severu Valašskou Senicí a na jihu Brumovem. Lidová kultura, způsob hospodaření i dialekt tohoto území jsou poznamenány sousedstvím slovenské Púchovské doliny, do níž některé valašské obce spadají geograficky. Zcela odlišný charakter měly i „miškařské dědiny“ kolem Slavičína.

Území bylo v minulosti osídleno samostatnou skupinou Valachů (Zálesáci), formováno pod vlivem vývoje brumovského panství, již ve 14. a 15. století. Geomorfologicky patří místo krajinného rázu k Makytské hornatině, Lačnovské a Střelenecké vrchovině a okrajově k Študlovské hornatině s typickými výstupy skalního podloží. Znatelný je větší podíl zemědělských kultur, zejména ovocných sadů. Typ plužiny záhumenice a úseková plužina, půdorysný typ sídla: převládá valašská ves řadová s výrazně vyšším podílem dochované vernakulární architektury. Vysoký podíl soliterních stromů na loukách a pastvinách (Pulčiny), ukazující na bližší vztah území k oblasti Bílých Karpat. Charakteristický je i vyšší podíl extenzivních, většinou lučních, ovocných sadů. Území je mimořádně esteticky hodnotné.

Percepční charakteristiky:

Viditelnost - většina území se vizuálně projevuje především v pohledech lokálního charakteru (v rámci místa krajinného rázu, v rámci údolí), dáno charakterem mezoreliéfu. Významné a esteticky mimořádně cenné jsou pohledy na území obce Pulčín (projev soliterních stromů, skalnatých výchozů).

Vizuální citlivost krajiny - území nesouvisle pokryto vizuálně citlivými plochami mimo souvislé hřebeny táhnoucí se místem krajinného rázu v JZ-SV směru

Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

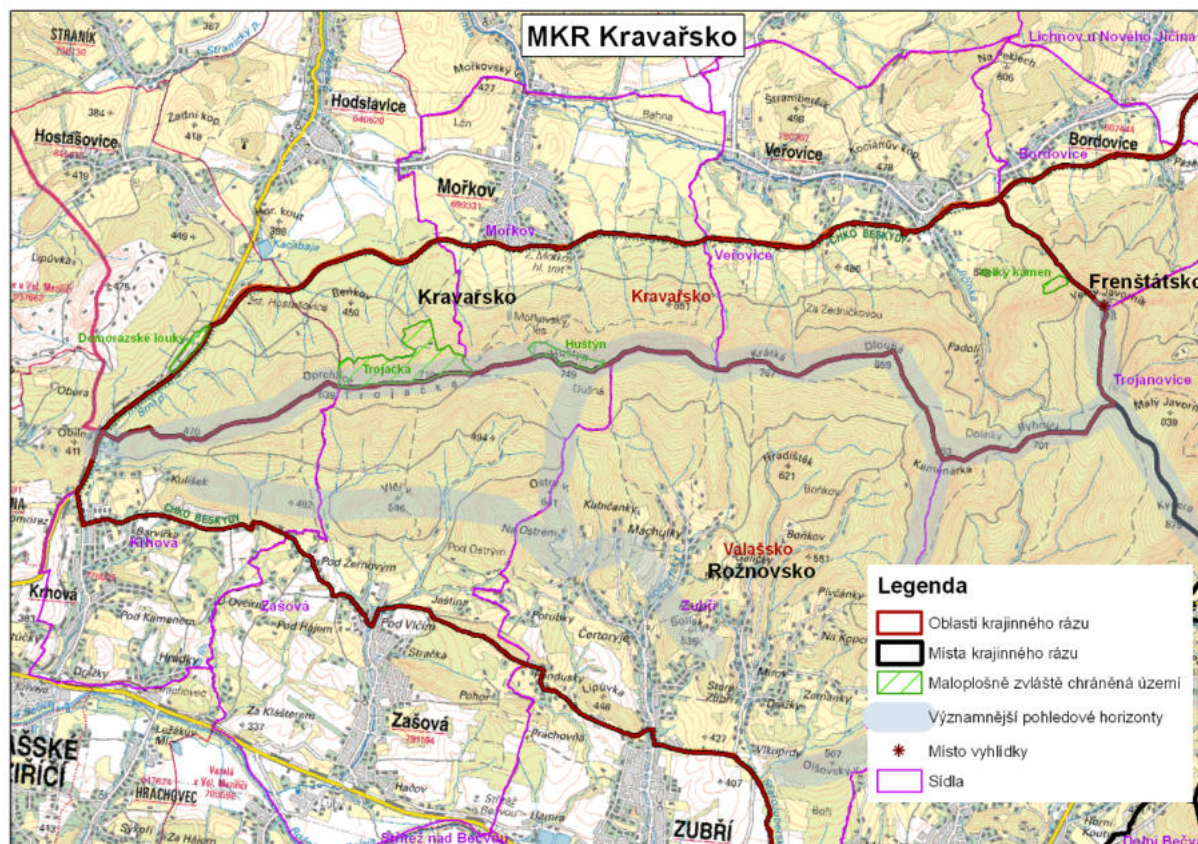
- zabezpečit ochranu soliterních stromů a extenzivních ovocných sadů
- nepovolovat rozsáhlejší změny ve využití země (zejména přeměnu trvalých travních porostů s rozptýlenou dřevinnou vegetací a extenzivními sady na les nebo souvisle zastavěné území)
- zvýšenou pozornost věnovat ochraně stávajících kulturně historických a estetických hodnot území.
- zachovat strukturu zemědělského využití krajiny – regulovat výstavbu nových zemědělských objektů většího rozsahu ve volné krajině.

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	Stav znaků 2016	Poznámka
MKR 3.10. Hornolidečsko		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný		+ / 0 / -	
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Doplňující	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	VKP (tok)	Neutrální	Doplňující	Běžný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	MZCHÚ (1xNPR)	Pozitivní	Doplňující	Jedinečný		0	
	Reliéf – členitá vrchovina až hornatina	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Reliéf – skalnaté výchozy	Pozitivní	Spoluurčující	Jedinečný		+	PR Makyta vyhlášena 18.11.2008
	Hluboce zařízlá údolí	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
Znaky kulturně- historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Památný strom (2x)	Pozitivní	Doplňující	Význačný		-	pouze 1x
	Extenzivní ovocné sady	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	TTP	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		-	zalesňování
	Solitérní stromy na loukách a pastvinách	Pozitivní	Zásadní	Jedinečný	zejména Pulčín	0	
	Valašské a pasekářské osídlení	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Roubený valašský dům	Pozitivní	Zásadní	Význačný	zejména Lužná	+	rekonstrukce roubenek
	Sakrální architektura	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Současná zástavba	Negativní	Doplňující	Běžný		0	
	Rekreační využití, turistika	Neutrální až pozitivní	Doplňující	Běžný		+	rozhledny, extenzivní formy turismu
	Doprava	Negativní	Doplňující	Běžný	risk faktor	0	
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v	Harmonická krajina menšího měřítka	Pozitivní	Zásadní	Význačný až jedinečný		0	
	Lokální pohledy na paseky	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	<u>Stav znaků 2016</u>	<u>Poznámka</u>
MKR 3.10. Hornolidečsko		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12 krajiny a kvality krajinného obrazu)	Konkrétní identifikované znaky a	Pozitivní /	Zásadní /	Jedinečný /		+ / 0 / -	
	Dynamika reliéfu	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Interiérový charakter krajiny střídají výhledy	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Diverzita zemědělské krajiny	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Vizuální citlivost	Neutrální	Spoluurčující	Význačný	podél celého údolí Senice	0	

4.3.15 MKR 4.1 - Kravařsko

Obrázek 44: Vymezení MKR 4.1 – Kravařsko

Katastrální území – část k.ú. Hostašovice, část k.ú. Hodslavice, část k.ú. Mořkov, část k.ú. Veřovice

Biogeografická diference - Bioregion 3.10. Beskydský

Vegetační stupně a biochory

Území spadá do tří vegetačních stupňů (3. - 5.), přičemž jde především o svahy na jílovitém vápnitém flyši a o hřbety na pískovcovém flyši.

Potenciální vegetace (podle Neuhauselové)

Skupina mapovacích jednotek		Mapovací jednotka	%
dubohabřiny a lipové doubravy	10	karpatská ostricová dubohabřina	24,29
suťové a roklínové lesy	13	suťové a roklínové lesy kolinních až montánních poloh	1,18
květnaté bučiny	18	bučina s kyčelnicí devítilistou	61,94
acidofilní bučiny a jedliny	25	smrková bučina	12,59

Geobotanika (podle Mikyšky)

Kód	Jednotka	%
A	Suťové lesy	1,29
Au	Luhy a olšiny	0,70
C	Dubo-habrové háje	38,47
F	Květnaté bučiny	56,61
Fm	Acidofilní horské bučiny	2,93

Zvláště chráněná území

- **Natura 2000** - SPA Beskydy, PSCI Beskydy, **MZCHÚ** – viz tabulka

Maloplošně zvláště chráněné území	Plocha	Katastrální území.
PR Trojačka	60,488 ha	Mořkov
PR Huštýn	12,754 ha (bez OP)	Mořkov
PP Velký Kámen	3,545 ha	Veřovice

Kulturně – historická charakteristika:

Přechodná národopisná oblast původně se smíšeným česko – německým obyvatelstvem. Rozkládá se po obou stranách Moravské brány kolem Oder, Nového Jičína a Příbora. K německé kolonizaci došlo po zpusťování kraje za mongolských nájedů po roce 1241 a podporoval ji olomoucký biskup Bruno ze Šaumburku a rod pánů z Kravař, jemuž od druhé poloviny 13. století toto území náleželo. Německý název oblasti (Kuhländchen, Kùheland) poprvé použil zřejmě Hanke z Hankenštejna v roce 1786. Název zřejmě není odvozen od jména panujícího rodu, ale od proslulosti oblasti v chovu hovězího dobytka.

Nositelé specifčnosti oblasti jsou především němečtí osadníci, kteří se od okolních obyvatel lišili typy obydlí, krojem a obyčejí. Z celkového počtu 44 obcí území, bylo od středověku německých nebo poněmčených v průběhu 16. – 18. století celkem 37. (JEŘÁBEK et al. 2004)

Na území CHKO Beskydy se jedná pouze o hraniční přechodovou oblast mezi Kravařskem a Valašskem.

Percepční charakteristiky:

Viditelnost - území výrazně vizuálně exponované ze severu, především souvislý hřeben Velký Javorník-Dlouhá-Huštýn

Vizuální citlivost krajiny - území téměř souvisle pokryto vizuálně citlivými plochami různého stupně (vstupní brána Beskyd ze severní strany)

Základní doporučení z hlediska ochrany krajinného rázu

- preferovat historicky typickou kompaktnost sídelních struktur
- nepovolovat novou zástavbu, umístování technických zařízení, lyžařských sjezdových tratí nebo rozsáhlejší holoseče na horských svazích.
- neumísťovat nové plochy zástavby do CHKO Beskydy – respektovat hranici CHKO, možné pouze citlivě navazovat na stávající lokality zástavby v CHKO

Identifikované znaky a hodnoty krajinného rázu a jejich klasifikace

Hodnocení krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků			Poznámky	<u>Stav znaků 2016</u>	<u>Poznámka</u>
MKR 4 Kravařsko		Dle pozitivních či negativních projevů	Dle významu v KR	Dle cennosti			
Znaky dle §12	Konkrétní identifikované znaky a hodnoty	Pozitivní / Neutrální / Negativní	Zásadní / Spoluurčující / Doplňující	Jedinečný / Význačný / Běžný		+ / 0 / -	
Znaky přírodní charakteristiky (včetně přírodních hodnot, VKP, a ZCHÚ)	MZCHÚ (2xPR, 1xPP)	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Přítomnost přírodních biotopů ČR	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	VKP (les)	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Natura - Spa	Pozitivní	Doplňující	Běžný		0	
	Přírodní hodnoty (zonace)	Neutrální	Doplňující	Běžný		0	
	Reliéf – okraj brázdy	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
Znaky kulturně-historické charakteristiky (včetně kulturních dominant)	Německé architektonické prvky	Pozitivní	Doplňující	Význačný	téměř setřeny	0	
	Kompaktnost zástavby	Neutrální	Zásadní	Běžný		0	mimo CHKO
	Záhumenice	Pozitivní	Doplňující	Běžný		0	
	Vyšší podíl ZPF	Neutrální	Doplňující	Běžný		0	zejména mimo CHKO
Znaky estetických hodnot (včetně měřítka a vztahů v krajině a kvality krajinného obrazu)	Okraj otevřené krajinné scény	Pozitivní	Spoluurčující	Běžný		0	
	Výhledy	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Harmonická krajina	Pozitivní	Zásadní	Význačný		0	
	Diverzita zemědělských kultur	Pozitivní	Spoluurčující	Význačný		0	
	Vizuální citlivost	Neutrální	Zásadní	Význačný	risk faktor	0	

5. KATEGORIZACE SÍDEL

Na základě požadavků zadavatele a ve shodě s pokyny uvedenými v Metodických listech AOPK ČR z r. 2016 pro preventivní hodnocení krajinného rázu byla zpracována kategorizace sídel v CHKO Beskydy z hlediska krajinného rázu.

Soupis sídel je uveden ve smlouvě o dílo v rámci přílohy a vychází z předchozích studií zpracovaných v letech 2007 a 2011 společností Arvita P spol. s r. o. Jejich vymezení odpovídá hranicím sídel, respektive katastrálních území. Tj. za sídla jsou z větší části považována území jednotlivých obcí, z menší části jsou zde řešena jednotlivá katastrální území větších obcí nebo obcí, kdy do CHKO zasahuje pouze její dílčí část. Do kategorizace byla zahrnuta veškerá uvedená sídla s výjimkou sídla Velké Karlovice – Východ. Toto bylo s ohledem na velkou podobnost, společnou historii a znaky zařazeno do Velkých Karlovic.

Pro potřeby kategorizace byly vytvořeny karty jednotlivých sídel, které v sobě shrnují relevantní informace z hlediska krajinného rázu. Karta je zpracována v této logické struktuře:

- Název sídla
- Základní charakteristiky a kategorizace
 - Obec
 - Katastrální území
 - Příslušnost k oblastem a místům krajinného rázu
 - Počet obyvatel v letech 1869/1950/2015
 - Kategorizace dle ochrany KR v rámci sídla (pro zástavbu v sídle)
- Historický vývoj
 - Stručná charakteristika sídla
 - Mapa historického stavu území (dle II. vojenského mapování nebo dle leteckého snímkování z 1. poloviny 50.ých let)
 - Aktuální stav území na ortofotomapě
- Hlavní charakteristiky krajinného rázu sídel
 - Znaky přírodní charakteristiky v podrobnějším členění
 - Znaky kulturní a historické charakteristiky v podrobnějším členění
 - Přítomnost pohledových horizontů
 - Přítomnost znaků negativně ovlivňujících krajinný ráz
 - Další související poznámky
- Podmínky ochrany a doplňující doporučení k ochraně krajinného rázu
- Příkladová fotodokumentace
- Kategorizace zástavby sídla – samostatné rozčlenění sídel v mapě dle zachovalosti hodnot KR

Kategorizace sídel navazuje na předchozí studie společnosti Arvita P spol. s r.o., které ověřuje, konkretizuje a doplňuje. Především byly aktualizovány údaje pro jednotlivá sídla, na základě terénního šetření, které proběhlo podrobně ve všech uvedených sídlech, byla hodnocena přítomnost pohledových horizontů, přítomnost prvků negativně ovlivňujících obraz sídel v krajině a především konkretizována a rozšiřována původní doporučení, která byla obecnějšího charakteru. Tato doporučení navazují na obecnější doporučení uváděná pro jednotlivá místa krajinného rázu a jsou využitelná při přípravě územně plánovací dokumentace obcí nebo při hodnocení jednotlivých plánovaných záměrů. Dále byla pořizována fotodokumentace.

V rámci karet obcí byly použity veřejně dostupné historické mapy z II. vojenského mapování nebo z leteckého snímkování, které probíhalo v padesátých letech. Výběr zdroje byl proveden s ohledem na názornost a čitelnost mapového výřezu v kartě, kdy u větších sídel byla pozornost zaměřena primárně na část sídla v CHKO a centrální části sídel.

Podrobněji byla řešena kategorizace zástavby v jednotlivých sídlech na základě zachovalosti hodnot krajinného rázu. Tato kategorizace byla zpracována na základě:

- podrobného terénního šetření sídel a jeho jednotlivých částí
- srovnání historického a současného stavu
- zachovalosti historické struktury sídla a přítomnosti architektonických hodnot
- začlenění dané části sídla do krajiny a přítomnosti krajinných hodnot
- zonace CHKO Beskydy

Zástavba v sídlech byla rozdělena do 3 kategorií, jejichž charakteristika je uvedena zde:

I. kategorie – sídlo (část sídla) s vysokými nebo zvýšenými hodnotami KR

Sídlo (část sídla se zástavbou), která se zpravidla nachází v zachovalém segmentu krajiny s výskytem vyšších přírodních nebo estetických hodnot, v jehož projevu se sídlo projevuje. Převažující část zástavby má dochované tradiční formy a architektonické hodnoty nebo je v něm dochovaná historická struktura zástavby typická pro danou oblast dokládající způsob osídlení území. V zástavbě bývají přítomny cennější stavby lidové architektury nebo jiné kulturní či historické hodnoty a zástavba pozitivně dotváří hodnoty krajinné scény - prostředí celkově působí harmonicky.

Mohou zde být přítomny objekty, které částečně narušují dochovaný ráz lokality, avšak nikoliv lokalitu jako celek, neboť celkově je působení krajinného prostředí a sídla harmonické a pozitivní.

V rámci CHKO Beskydy byly do této kategorie v převažující míře zařazovány:

- odlehlejší osady a samoty v zachovalém přírodním prostředí
- lokality s rozptýlenou zástavbou v bočních údolích s převahou architektonicky hodnotnějších objektů
- exponované lokality v obvykle vyšších polohách s vyšší koncentrací přírodních hodnot sloužících zejména k rekreačním účelům nebo s přítomností významnějších kulturních a historických hodnot (např. areál Pusteven, vybraná kvalitně řešená rekreační střediska ve vyšších polohách hor, lokality s rozhlednami aj.)
- vybrané lokality rozptýlené zástavby se zachovalými architektonickými hodnotami harmonicky začleněné do krajiny
- vybrané lokality s menším množstvím chat nebo rekreačních objektů vhodně začleněných do okolní krajiny

Obecná doporučení a podmínky ochrany pro tyto lokality:

- Zachovávat historickou strukturu zástavby zpravidla bez možnosti jejího výraznějšího rozšíření – přijatelné jsou citlivé přístavby, výstavba na historických stavebních místech a výjimečně podmíněná výstavba nových individuálních objektů
- Chránit dochovanou silueta části sídla a vyloučení staveb s nevhodným měřítkem, formou, materiálem a barevností
- Při přestavbách využívat tradičních architektonických forem, prvků a materiálů (půdorysný tvar, výška, tvar střechy a barevnost).
- Respektovat typický charakter oplocení a ohraničení pozemků, zahrad a sadů a chránit dochované krajinné struktury navazující na zástavbu

- Věnovat vysokou pozornost při přípravě územně plánovací dokumentace nebo posuzování konkrétních záměrů

II. kategorie – sídlo (část sídla) s běžnými hodnotami KR

Sídlo (část sídla se zástavbou) běžně působící v širším krajinném rámci bez výraznějších pozitivních nebo zásadnějších negativních projevů. Zástavba sídla se vyznačuje žádnou nebo občasnou nepřevažující přítomností architektonických nebo jiných hodnot ani dochovaností původní struktury zástavby. Charakter zástavby v sídle je různorodý, v měřítku a vzhledu nejednotný. Kulturními dominantami bývají kostely nebo kaple v centru obce, jejichž působení v širší krajině bývá potlačeno okolní zástavbou. Typická je promíšenost starší a novodobé zástavby, hojnost rekonstrukcí starších objektů s realizací přístaveb, výskyt opuštěných či zchátralých objektů a celková nevyváženost stavebního fondu.

Mohou zde být přítomny hodnotnější objekty nebo jejich shluky, jejich působení však zaniká v rámci okolní zástavby a sídlo jako celek ovlivňuje jen méně významně.

V rámci CHKO Beskydy byly do této kategorie v převažující míře zařazovány:

- zástavba menších obcí v hlavních údolích
- vybrané lokality koncentrovanější zástavby v bočních údolích s převahou objektů narušujících původní strukturu nebo nerespektující tradiční typ zástavby
- převážná část chatových osad
- větší rekreační objekty a areály necitlivě zasazené do krajiny
- většina lokalit rozptýlené zástavby v okrajových částech CHKO navazujících na hl. část sídla

Obecná doporučení a podmínky ochrany pro tyto lokality:

- zástavba sídla by měla být doplňována v souladu s dochovanými znaky vývoje urbanistické struktury sídla. Nové plochy vymezovat v návaznosti na stávající zástavbu sídla a do proluk v zástavbě.
- omezovat rozšiřování nových ploch pro zástavbu do pohledově exponovaných svahů a pouze citlivě zahušťovat stávající zástavbu. Při tom zohledňovat běžnou velikost pozemků a zahrad v dané lokalitě.
- chránit zbytky dochované siluety části sídla, chránit hlavní kulturní dominanty (kostely) a regulovat stavby s nevhodným měřítkem, formou, materiálem a barevností.
- nepropojovat zástavbu v sousedních obcích, zachovat vzájemný odstup sídel.
- nová výstavba a přestavby stávajících objektů nebudou vytvářet prvky měřítkově, hmotově a barevně cizorodé danému prostředí. Při přestavbách zohledňovat tradiční architektonické formy, prvky a materiály.

III. kategorie – sídlo (část sídla) s narušenými hodnotami krajinného rázu

Sídlo (část sídla se zástavbou) s negativním nebo rušivým, popř. velmi kontrastním působením v širším krajinném rámci. Charakteristický je koncentrovanější výskyt netradičních, cizorodých nebo viditelně rušivých prvků v zástavbě, které vybočují z běžného měřítka nebo narušují původní historickou strukturu sídla. Naopak chybí nebo se vyskytují pouze ojediněle cenné architektonické či památkově chráněné objekty. Dále sem byly zařazeny městské sídelní útvary.

V rámci CHKO Beskydy byly do této kategorie v převažující míře zařazovány:

- převážná část území města Rožnov pod Radhoštěm – jeho centrální části
- centra větších obcí s nejvyšší koncentrací zástavby a obchodních nebo výrobních aktivit
- větší výrobní areály s výraznějším negativním působením
- dílčí části obcí nově a necitlivě umístěné do krajiny bez vazby na původní strukturu zástavby
- části IV. zón CHKO

Obsah doporučení a podmínky ochrany pro tyto lokality:

- nejsou stanovena specifická omezení
- ochranu krajinného rázu má význam řešit pouze u nových větších obchodních nebo výrobních areálů, případně při vymezování rozsáhlejších ploch pro výstavbu – zde věnovat pozornost negativním dopadům výstavby na krajinná panoramata a na změny v siluetě obcí
- podporovat opatření odstraňující nebo minimalizující existující negativní projevy zástavby a využití území v krajinné scéně
- ochrana krajinného rázu se řeší především v rámci projednání územních plánů, eventuálně jejich změn.

(Původně bylo zamýšleno použít větší počet kategorií – cca 4-5. Na základě zkušeností z terénu byly nakonec vytvořeny pouze 3 kategorie, což umožňuje mnohem jednoznačnější zařazení částí sídla do příslušné kategorie než v případě opačném.

Vzhledem k vysokému počtu sídel a rozsáhlosti sídel byla tato část zařazena do samostatné přílohy č. 1, která je hlavní přílohou dokumentu. Její součástí jsou také mapy jednotlivých sídel, které jsou přiloženy v digitální podobě zvlášť.

6. DISKUZE

Metodická východiska pro zpracování jednotlivých částí této aktualizované studie jsou popsány v předchozích kapitolách a není nutné je v této části znovu opakovat. Přesto je vhodné zmínit některé aspekty související s aktualizovanou studií.

Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy vychází z původních studií, které se problematikou krajinného rázu v Beskydech zabývaly. Jsou jimi Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy (ARVITA P spol. s.r.o., 2007) a Monitoring krajinného rázu v CHKO Beskydy (ARVITA P spol. s.r.o., 2011). Tyto studie byly využity, aktualizovány a upraveny pro potřeby naplnění aktuálních metodických požadavků. Obsahují řadu podrobněji popsaných teoretických východisek, ze kterých se při jejich zpracování vycházelo. Tato teoretická východiska jsou v aktualizované zprávě výrazně zestručněna a využity byly hlavně výstupy využitelné jako podklad pro veřejnou správu při přípravě územně plánovací dokumentace a konkrétních projektů.

Původní studie však obsahují celou řadu cenných informací využitelných i nadále, se kterými je možno pracovat a které je vhodné mít k dispozici veřejně. Patří k nim zejména:

- Katalog pozitivních a negativních změn krajinného rázu CHKO Beskydy (tj. Příloha č. 4 k projektu Monitoring krajinného rázu v CHKO Beskydy) – např. pro informování investorů
- Příloha č. 5 Dlouhodobé změny landuse CHKO Beskydy – vhodný podklad pro pravidelné sledování vývoje (cca v desetiletých intervalech)
- Příloha č. 6 Vývoj landcover v navrhovaných monitorovacích plochách – obdobně jako u předešlé přílohy
- Příloha č. 7 Panoramatické fotografie z referenčních stanovišť CHKO Beskydy – pro budoucí monitoring vývoje KR

Doporučujeme vývoj těchto důležitých charakteristik krajinného rázu v pravidelných (cca desetiletých) intervalech sledovat a přizpůsobovat management jejich vývoji.

Další, mnohem složitější otázkou do diskuze při řešení problematiky ochrany krajinného rázu, je vazba na jiné studie a dokumenty řešící problematiku ochrany krajinného rázu v území. V případě Beskyd je problematika krajinného rázu řešena na úrovni Moravskoslezského a Zlínského kraje (např. jako součást zásad územního rozvoje, při vymezování cílových charakteristik krajiny, studie zabývající se problematikou větrných elektráren aj.), dále byla zpracována např. studie Studie vyhodnocení krajinného rázu a údaje pro ÚAP na území ORP Třinec (Vorel – Atelier V, 2008), dá se předpokládat postupné zpracování dalších obdobných studií pro území ostatních OR zasahujících do území CHKO Beskydy. Při srovnání těchto dokumentů je zřejmé, že ačkoliv jsou v územním překryvu, nejsou ve vzájemném souladu, což platí např. pro vymezení oblastí a míst krajinného rázu (jak jejich názvy, tak lokalizace), tak metodologickém. Toto může způsobovat komplikace např. při přípravě územních plánů obcí.

Do budoucna je proto v případě Beskyd žádoucí aktivní role Správy CHKO Beskydy při přípravě obdobných dokumentů, ať už na úrovni krajské nebo ORP, která by měla prosazovat zahrnutí výstupů této studie (především vymezení OKR a MKR, doporučení a regulativy aj.) do řešených dokumentů tak, aby byl zajištěn jejich alespoň rámcový soulad.

7. PŘEHLED ZÁKLADNÍ LITERATURY A INFORMAČNÍCH ZDROJŮ

Základní literatura:

- Nováková Božena a kol. Zeměpisný lexikon ČR. Obce a sídla (A-M)- stav k polovině 80.let. Academia; Praha, 1991. Str. 603.
- Nováková Božena a kol. Zeměpisný lexikon ČR. Obce a sídla (N-Ž)- stav k polovině 80.let. Academia; Praha, 1991. Str. 617.
- Preventivní hodnocení krajinného rázu. Metodické listy č. 8.4. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2016
- Preventivní hodnocení krajinného rázu CHKO Beskydy. Zpracovatel: Arvita P spol. s r.o., 2007.
- Monitoring krajinného rázu v CHKO Beskydy. Zpracovatel: Arvita P spol. s r.o., 2011.
- Vorel I. a kol. Metodický postup posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz. Nakladatelství Naděžda Skleničková. Praha. 2006.
- Metodika hodnocení krajinného rázu Agentury ochrany přírody a krajiny ČR (Míchal, I. [red.] et al., 1999),
- Hodnocení krajinného rázu – metodika zpracování (Bukáček, R.; Matějka, P., 1998) – metodický podklad hodnocení krajinného rázu v chráněných krajinných oblastech (aktualizace 2006).
- Hodnocení krajinného rázu dle I. Vorla (publikováno a aktualizováno průběžně).
- Metodické principy ochrany krajinného rázu (Löw, J., 2001).
- Teoretická východiska a metodické principy posuzování krajinného rázu (Salašová, A., 2006).

Hlavní internetové zdroje:

- Oficiální internetové stránky obcí
- Obce a města online, portál územní samosprávy: <http://mesta.obce.cz/>
- Města, obce a vesnice ČR: <http://www.obce-mesta.info/>
- Mapy základní, turistické, letecké, historické: www.mapy.cz
- Základní informace o obcích a další doplňující: www.wikipedia.cz
- Historický lexikon obcí ČR: www.czso.cz
- Staré mapy: www.staremapy.cz nebo <http://oldmaps.geolab.cz/>
- Severní Morava a Slezsko: <http://www.severni-morava.cz/>
- Města a obce Beskydy: http://mesta.beskydy.cz/Content/mesta_list.aspx
- Národní památkový ústav ČR: <http://monumnet.npu.cz/pamfond/hledani.php>
- Český statistický úřad - vše o území: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi>
- ČÚZK: webové mapové služby (wms)- ortofotomapy, základní mapa ČR 1:x (10000, 25000, 50000, 200000): <http://www.cuzk.cz/>
- AOPK ČR, portál informačního systému ochrany přírody: http://portal.nature.cz/publik_syst/ctihtmlpage.php?what=3&nabidka=hlavní
- Cenia – národní inventarizace kontaminovaných míst: <http://kontaminace.cenia.cz/>
- MMR – Portál územního plánování – územní plány obcí: http://portal.ur.cz/nastroje-uzemniho-planovani-v-ceske-republice/upd-a-upp-obci.asp#index_14
- Natura 2000: www.natura2000.cz

Datové zdroje:

- AOPK ČR: Datové vrstvy shp za oblast Ochrana přírody a krajiny
- Poskytnutá data ÚAP z vybraných ORP v CHKO Beskydy
- Datové zdroje poskytnutá AOPK ČR